

**T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI**

**YEREL HALKIN KIRSAL TURİZME YÖNELİK ALGILARI:
ISPARTA ÖRNEĞİ**

**Gökhan KÖKDAL
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Utku ONGUN**

BURDUR – 2021

**T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI**

**YEREL HALKIN KIRSAL TURİZME YÖNELİK ALGILARI:
ISPARTA ÖRNEĞİ**

Gökhan KÖKDAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Utku ONGUN
Üye: Doç. Dr. Murat ÇUHADAR
Üye: Doç. Dr. Uğur KİLİNÇ**

BURDUR – 2021

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Yerel Halkın Kırsal Turizme Yönelik Algıları: Isparta Örneği” adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- ☒ Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Gökhan KÖKDAL

Tarih ve İmza

...../...../2021

TEŞEKKÜR METNİ

Yüksek lisans tezimi tamamlamaya çalıştığım süre boyunca bana yol gösteren, bu araştırmanın planlanmasında, gerçekleşmesinde ve tezimin yazım aşamasında bilgi, öneri ve tecrübeleri ile bana yön veren tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Utku ONGUN'a teşekkürlerimi sunarım.

Gökhan KÖKDAL

Burdur, 2021

(KÖKDAL, Gökhan, *Yerel Halkın Kırsal Turizme Yönelik Algıları: Isparta Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2021)

ÖZET

Turizm faaliyetleri dünyanın birçok ülkesinde önemli bir kalkınma aracıdır ve kırsal turizm bu faaliyetler içinde önemli bir yer tutmaktadır. Toplumsal ve çevresel açıdan doğa ile iç içe olan bir turizm faaliyeti olan kırsal turizm, az gelişmiş bölgelerde ekonomik ve sosyal açıdan yerel ve bölgesel düzeyde ekonomik faydalar oluşturması yönünden önem arz etmektedir. Yapılan bu çalışmada Isparta ili ve çevresinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Isparta il ve ilçelerinde yaşayan 400 birey gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin kırsal turizme ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde literatür taraması yapılarak hazırlanan, toplam 29 maddeden meydana gelen 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analiz sürecinde SPSS 20.0 programında frekans analizi ile korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonunda katılımcıların genel olarak kırsal turizmi bölgesel açıdan faydalı buldukları, kırsal turizmin istihdamı arttırdığını belirttikleri, kırsal turizmin bölgesel hareketliliği arttırdığını düşündükleri, kırsal turizm sayesinde turizm gelirlerinin dört mevsim devam edeceği görüşünde birleştikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında araştırmaya katılan bireylerin kırsal turizmi yerel halkın yaşam standardını arttıran bir unsur olarak gördükleri, yerel işletmelerin ekonomik açıdan canlanması için kırsal turizm faaliyetlerinin artırılması gerektiğini belirttikleri, kırsal turizm sayesinde hane halkı geliri artarken kadınların da istihdama katılımlarının artacağını düşündükleri belirlenmiştir. Katılımcıların kırsal turizmin sosyokültürel etkilerine ilişkin görüşleri değerlendirildiği zaman, kırsal turizmin yörenin tanıtımına katkı sağlayacağı ve yerel kültürün başka insanlara da tanıtılacağı konusunda görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında katılımcıların büyük bir bölümünün kırsal turizme katılımın psikolojik açıdan faydalı olduğunu ve bölgenin doğal zenginliklerine ilişkin farkındalığın artırılmasına katkı sağladığını düşündükleri bulunmuştur. Sonuç olarak, kırsal turizmin ekonomik ve sosyokültürel açıdan kalkınmaya katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: *Kırsal turizm, turizm, yerel halk, Isparta.*

(KÖKDAL, Gökhan, *Perceptions of Local People Towards Rural Tourism: Isparta Example*, Master Thesis, Burdur, 2021)

ABSTRACT

Tourism activities are an important development tool in many countries of the world and rural tourism has an important place in these activities. Rural tourism; is a tourism activity that is socially and environmentally intertwined with nature, and it is important in terms of creating economic and social economic benefits at local and regional levels in less developed regions. In this study conducted, it is aimed to examine the views of local people who live in Isparta city center and surrounding districts on rural tourism. 400 individuals who live in Isparta city center and the districts participated in the study voluntarily. In determining the opinions of the individuals who participate in the study on rural tourism, A 5-point Likert type scale consisting of a total of 29 items, prepared by reviewing the literature, was used. In the process of analyzing the data obtained in the study, frequency analysis and correlation analysis were used in the SPSS 20.0 program.

At the end of the study, it was determined that the participants generally found that rural tourism was beneficial in regional terms, stated that rural tourism increased employment, thought that rural tourism increased regional mobility, and agreed that tourism revenues would continue for four seasons thanks to rural tourism. In addition, it was determined that the individuals who participate in the study saw rural tourism as a factor that increases the living standards of the local people, stated that rural tourism activities should be increased so as to revive local businesses in terms of economic, and thought that while rural tourism would increase the household income and the participation of women in employment would increase. When evaluated views of participants on the socio-cultural aspects of rural tourism, it was determined that they expressed their opinions that rural tourism will contribute to the promotion of the region and the local culture will be introduced to other people. In addition, it was found that a large part of the participants thought that participation in rural tourism was beneficial in terms of psychological and contributed to raising awareness on the natural riches of the region. As a result, it can be said that rural tourism contributes to economic and sociocultural development.

Keywords: *Rural tourism, tourism, local people, Isparta.*

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR METNİ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM TURİZM KAVRAMI VE ISPARTA’NIN ALTERNATİF TURİZM POTANSİYELİ

1.1.Turizm Kavramı	4
1.2.Alternatif Turizm Kavramı.....	5
1.3. Isparta’nın Turizm Arz Kaynakları	7
1.4. Isparta İli Alternatif Turizm Türleri	10
1.4.1. Mağara Turizmi	11
1.4.2. Kültür Turizmi.....	13
1.4.3. İnanç Turizmi	15
1.4.4. Kış Sporları Turizmi.....	17
1.4.5. Akarsu Turizmi	19
1.4.6. Dağcılık Turizmi	20
1.4.7. Kongre Turizmi	21
1.4.8. Su Altı Turizmi.....	22
1.4.9. Spor Turizmi	22
1.4.10. Kamp ve Karavan Turizmi	23
1.4.11. Göl Turizmi	24
1.4.12. Yayla Turizmi	25
1.4.13. Kırsal Turizm	28

İKİNCİ BÖLÜM ALGI KAVRAMI VE KIRSAL TURİZM

2.1. Algı Turizm İlişkisi	30
2.2. Turizm Algısı Literatür Çalışmaları	32
2.3. Kırsal Turizm Kavramı	33
2.3.1. Kırsal Turizmin Gelişimi ve Önemi	35
2.3.2. Kırsal Turizmin Olumlu Etkileri	37
2.3.3. Kırsal Turizmin Olumsuz Etkileri.....	39
2.3.4. Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi.....	40
2.3.5. Dünya’da Kırsal Turizm Gelişimi ve Uygulamaları	43
2.3.6. Türkiye’de Kırsal Turizm Gelişimi ve Uygulamaları	45
2.4. Kırsal Turizm Literatür Taramaları	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ISPARTA YEREL HALKININ KIRSAL TURİZME YÖNELİK ALGILARININ ANALİZİ

3.1. Araştırmanın Amacı	51
3.2. Materyal ve Yöntem	51
3.3. Araştırmanın Hipotezleri	51
3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	52
3.4. Araştırmanın Yöntemi	53
3.4.1. Araştırmanın Ölçekleri	54
3.4.2. Veri Toplama	54
3.4.3. Veri Analizi	55
3.4.4. Katılımcıların Demografik Özellikleri	55
3.4.5. Anket Sorularının Frekans Dağılımı	57
3.5. Araştırma Bulguları	64
3.5.1. Güvenilirlik ve Geçerlik Analizleri	65
3.6. Faktör Analizi	66
3.7. Normallik (Kolmogorov-Smirnov) Testi	70
3.8. Korelasyon Analizi	70
3.9. Regresyon Analizi	72
SONUÇ	74
KAYNAKÇA	77
EKLER	88
ÖZGEÇMİŞ	90

KISALTMALAR

AIENT	: Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Cemiyeti
BM	: Birleşmiş Milletler
MTA	: Mağara Teknik ve Arama Genel Müdürlüğü
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
TKDK	: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
WTO	: Dünya Ticaret Örgütü

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Isparta İlinde Bulunan Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Belediye Onaylı Tesislerin Oda ve Yatak Kapasiteleri	9
Tablo 2: 2014-2020 Yılları Arasında Isparta’da Geceleyen Yerli ve Yabancı Turist Sayıları	10
Tablo 3: Araştırma Modeline İlişkin Hipotezler	51
Tablo 4: Büyüklüğündeki Kümelerden Farklı Kriterlere Göre Alınması Gereken Örneklem Büyüklükleri (n).....	53
Tablo 5: Yerel Halkın Demografik ve Sosyal Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	56
Tablo 6: Ekonomik Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	58
Tablo 7: Sosyokültürel Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	59
Tablo 8: Çevresel Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	61
Tablo 9: Farkındalık Boyutu İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	62
Tablo 10: Ekonomik Boyut Altında Yer Alan İfadelerin Ortalamaları	63
Tablo 11: Sosyokültürel Boyut Altında Yer Alan İfadelere Ait Ortalamalar	63
Tablo 12: Çevre Boyutu Altında Yer Alan İfadelere Ait Ortalamalar.....	64
Tablo 13: Farkındalık Boyutu Altında Yer Alan İfadelerin Ortalamaları.....	64
Tablo 14: Boyutların Güvenilirlik (Cronbach Alpha) Katsayıları	66
Tablo 15: KMO Değerleri ve Yorumları.....	66
Tablo 16: Anketin Bartlett’s Küresellik ve Kaiser-Meyer-Olkin Testi Sonucu.....	67
Tablo 17: Faktör Yükleri.....	67
Tablo 18: Yerel Halkın Kırsal Turizme Yönelik İfadelere Yönelik Faktör Analizi	68
Tablo 19: Normallik (Kolmogorov-Smirnov) Testi Sonucu.....	70
Tablo 20: Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular	71
Tablo 21: Regresyon Analizi Sonucu.....	72
Tablo 22: Hipotezlerin Testine İlişkin Bulgular	73

GİRİŞ

Kırsal turizm; toplumsal ve çevresel açıdan doğa ile iç içe olan bir turizm faaliyetidir. Bununla birlikte kırsal turizm, az gelişmiş bölgelerde ekonomik ve sosyal açıdan yerel ve bölgesel düzeyde ekonomik faydalar oluşturmaya yönünden de önem teşkil etmektedir. Yerel halkın kırsal turizm sayesinde kentlere göç etmeden, mevcut yerleşim alanlarını terk etmeden kentlerde kazanacakları gelirleri kendi yerel yaşam alanlarında elde etmelerine olanak sağlamaktadır. Kırsal turizm, kırsal alanda yaşayan vatandaşların gelirlerinin aracısız olarak arttırmalarına vesile olmakta ve yaşam standartlarını yükseltmektedir. Ayrıca, ülke ekonomisine de önemli katkılar sağlamaktadır.

Turizm faaliyetleri dünyanın birçok ülkesinde önemli bir kalkınma aracıdır ve kırsal turizm bu faaliyetler içinde önemli bir yer tutmaktadır (Çuhadar ve Ünal, 2017). Dünyadaki yeni turizm trendleri sayesinde bölgelerin tarihi ve doğal alanları ile kültürel açıdan zengin yerleşim yerleri önemli birer alternatif turizm merkezi oluşturmaktadır. Kırsal turizm genel turizm faaliyetlerinin bir tamamlayıcısı olmakla beraber, ülkemizde de sürekli gelişen ve yaygınlaşan bir turizm kolu olarak karşımıza çıkmaktadır (Çeken vd., 2012).

Türkiye Cumhuriyeti'nin Batı Akdeniz bölgesinde konumlanan Isparta ilinde başlıca gelir kaynağı tarımdır. Ancak gelir getirici sektörün yetersiz oluşu kırsal alanlardan kentlere göç hareketini hızlandırmaktadır. Bunun yanı sıra, Isparta ili, turizm açısından ve ulusal düzeyde tanıtım açısından zaman içerisinde önemini arttıran illerden biridir. Yöre halkının tarım faaliyetleri dışında turizm sektörü ile ilgilenmesi hem ekonomi hem de kültürel zenginlik açısından önem arz etmektedir. Kırsal turizm sanayi ve ticaretin yetersiz olduğu bölgelerde bölge halkına iş imkânı sağlamaktadır ve geçim kaynağı oluşturmaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO) turizm kavramını “insanların normal hayatlarından farklı mekânlara yaptıkları seyahat ve konaklamalarından ortaya çıkan olaylar bütünü” şeklinde tanımlamıştır (Dinç, 2020). Göksan (1978) ise turizmin geçici olarak yer değiştirme, tüketim ve harcamalarla devam eden boş zaman faaliyeti olarak nitelendirilen ilişkiler toplamı olduğunu belirtmiştir.

Sanayileşme ve teknolojinin gelişmesi insanların yaşam tarzlarında da değişikliklere yol açmıştır. Zaman içinde insanların tüketim alışkanlıkları değişime uğramış, eğlence ve aktivite anlayışları da değişmiştir. Bunun gibi sebepler doğrultusunda turizm beklentileri de farklılaşmıştır. Türkiye, sahip olduğu tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri sayesinde her türlü alternatif turizm faaliyetine cevap verebilecek konumda olması bakımından avantaj sahibi bir ülke olarak değerlendirilebilir.

İnsanların turistik faaliyetlere yönelik taleplerinin değişme sebeplerinden bazıları çevre problemleri, gürültü, kirlilik, büyükşehir sorunlarıdır. Kitle turizminin bu açılardan çevreye verdiği zararlar ve yoğunluk dolayısıyla kitle turizmi eskisi gibi ilgi görmemektedir. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde görülen yoğun ve stresli şehir hayatından kurtulmak isteyen turistler kitle turizmi yerine alternatif turizm türlerine yönelmiştir.

Yıllar içinde sanayileşmenin olduğu şehirler ile işgücünün düşük olduğu küçük şehirler arasında ekonomik ve sosyal gelişim bakımından bir tutarsızlık ortaya çıkmıştır. Kırsal turizm, söz konusu tutarsızlığın giderilmesinde önemli bir rol oynayabilir. Kırsal turizmin desteklenmesi yoluyla, altyapı, ulaşım ve çevre düzenlemeleri gibi yerel yönetim çalışmaları hız kazanabilir ve yerel halk da daha güzel bir şehir yapılanmasına sahip olabilir.

Kırsal turizmin birçok alternatif turizm türlerini içerisinde barındırması açısından hem hizmet sektörüne hem de tarım sektörüne olan katkılarıyla 20. yüzyılın sonlarından itibaren önemini giderek arttırdığı görülmüştür. Ekonomi açısından düşünüldüğünde ise; bu yolla, kır-kent arasındaki kalkınma oranı, ülkeler ve bölgeler arasındaki eşitsizlik farkı bir nebze de olsa kapanmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler, kalkınma planlarını hazırlarken alternatif turizme önem vermektedirler. Türkiye Cumhuriyeti turizm açısından ayrıca kırsal turizm açısından çok değerli bir konumdadır. Doğal ve tarihi güzellikleri bakımından eşsiz bir tercih sebebi olmuştur. Ancak kırsal turizmden yeteri kadar faydalanamadığı dikkat çekmektedir.

Türkiye’de kıyı turizmi çok talep görmesine rağmen, iç bölgelerde turizm faaliyetleri yetersiz kalmaktadır. Doğal etkenler, bitki örtüsü ve ekonomik etkenler sebebiyle turizm faaliyetlerinin yeterince geliştiği düşünülmemektedir. Isparta ili bu

açıdan avantajlı bir konumdadır. Nitekim Isparta doğal kaynak zenginliğine sahip iller arasındadır.

Bu çalışma kapsamında, kırsal turizmin önemine odaklanılmış ve Isparta ili üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde turizm kavramı, alternatif turizm kavramı, Isparta ili ve alternatif turizm potansiyeli ile Isparta ilinin turizm arzı ve turizm istatistiklerine değinilmiştir. İkinci bölümde ise; algı turizm ilişkisi, kırsal turizm kavramı, turizm algısı, turizm algısına ve kırsal turizme ilişkin literatür taramaları ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise; araştırmanın hipotezleri, kırsal turizmle birlikte gelenek görenek, yeme içme ve yaşam tarzlarına ilişkin araştırma bulguları verilmiştir. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM KAVRAMI VE ISPARTA’NIN ALTERNATİF TURİZM POTANSİYELİ

1.1.Turizm Kavramı

Turizm kelimesi Latince kökenli olup dönme anlamı taşımaktadır. İngilizce de ‘tour’ kelimesi ‘tornus’ kelime kökenine sahiptir (Akat, 1997). Turizm kavramı tanımlanırken dikkat edilmesi gereken ayrıntı; yolculuk ve seyahat eden kişilerin gittikleri mekândan tekrar geri dönmeleridir (Ongun, 2015). Turizm statik ve dinamik unsurları içerisinde barındıran yani seyahati ve konaklamayı kapsamak zorundadır. Aynı zamanda bireylerin turizm faaliyetinde bulunabilmeleri için öncelikle boş zamanlarının olması, gelirlerin olması ve turizm faaliyetinde bulunma isteklerinin olması gerekmektedir. Bu üç unsura sahip olan bireyler potansiyel bir turist olarak kabul edilebilir.

Turizm kavramına bakıldığında ise “seyyah” kelimesinden türediği anlaşılmaktadır. Seyyah kelimesi Türkçe de turist anlamında kullanılmaktadır. Turizm kavramı birçok alan ile dolaylı ya da dolaysız dahil olduğu için tanımını yapmak zorlaşmaktadır. Aynı zamanda ekonomi, sosyolojik, siyasal, psikolojik ve çevresel etmenlerden oldukça hızlı bir biçimde etkilenmektedir (Dinçer, 1993). Ülkelerin ödemeler dengesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olan turizm, ülkelerin kendi aralarındaki rekabeti de arttırmaktadır.

Turizm kavramının tarihine bakıldığında on sekizinci yüzyılda, ‘tour’ kelimesi ve toplu kitle etkinliklerinin başladığı anlaşılmaktadır. Bu yüzyılda özellikle 1841 yılında taşımacılık ucuz bir hal almış ve araçlar gelişmiştir. Thomas Cook, ilk toplu kitle turizmini gerçekleştirmiştir. İngiltere’de soylu sınıf olarak bilinen kesim, eğitim ve kültür amacıyla Avrupa’ya ziyaretler gerçekleştirmişlerdir. Tarihteki bu gezilere Büyük Avrupa Turu denildiği bilinmektedir (Solmaz, 2019).

Turizm kavramı, tüm insanların etkileşim halinde bulundukları ekonomik olarak ayrıca sosyal ve kültürel açıdan da tüm ülkeleri etkilemektedir. Turizm tanımlamaları ise on dokuzuncu yüzyıllarda yapılmaya başlanmıştır. Turizm kavramı farklı açılardan ele alındığı için tanımı da güçleşmiştir. Önemli bir konu olarak ele alınan tanımlama sosyal

bir etkinlik olarak ele alınmasıdır. Bir diğer yorumlama ise, ekonomik açıdan ele alınmasıdır (Özkan, 2007).

Turizm tanımlamalarından bir diğeri ise boş zaman kavramının içinde yer almaktadır. Boş zaman içerisinde dinlenme ile ilgili geçirilen zaman ve bu tür ihtiyaçların giderilmesiyle birlikte ortaya çıkan, tüketim faktörü gerçekleştirilen, kısa süreli olarak yer değiştirme faaliyetleri olarak tanımlanmıştır (Kozak ve Akoğlan, 1994).

Turistik bazı faaliyetler, boş zamanları değerlendirerek, eğlenmek, kültürel faaliyetlerde bulunmak ve dinlenmek amacıyla tatil yapmayı içerebilir. Fakat boş zaman faaliyeti olarak nitelendirilen bütün eğlence ve dinlenme aktiviteleri turizm tanımı içerisine girmemektedir. Dünya Ticaret Örgütü (WTO), turizmi, gelir getirici etkinlikler dışında kalan boş zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahat; bundan doğan konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetler ve ilişkiler kapsamında tanımlamıştır (Turizm Bakanlığı, 1993). Turizmi, turistlerin devamlı yaşadıkları mekânlardan farklı mekânlarda gerçekleştirdikleri geçici konaklama ve eğlence aktiviteleri ve bu süreçte ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması şeklinde de tanımlamak mümkündür (Hacıoğlu, 2019).

1.2.Alternatif Turizm Kavramı

Alternatif turizm, deniz, kum, güneş anlayışı yani kitle turizmine alternatif olarak ortaya çıkmıştır. Turistlerin tercih ettikleri ülkelerde küçük gruplar halinde veya bireysel olarak, bölgesel, yöresel alanlardaki tarihi ve coğrafi güzellikleri doğal ortamlarıyla yerlerinde görüp inceleme imkânı buldukları turizm faaliyetidir (Aydın, 2012a).

Turizm yıllar boyunca kitlesel bir aktivite olarak değerlendirilmiştir. Bu durum gidilen bölge açısından tahribata yol açmış ve bu bölgelerin yerel yönetimler açısından korunmaları güçleşmiştir. Turistik faaliyetler kültürel, tarihi ve doğal alanların hızla tükenmesine de yol açmıştır. Zaman içerisinde eğitimin artması ayrıca turist profilinin değişmesi ile birlikte klasik turizm anlayışına alternatif bir yaklaşım ortaya çıkmıştır. Son yıllarda doğayı korumak ve doğa ile iç içe olmak düşüncesi turistlere daha cazip hale gelmeye başlamıştır. Bu tür bir yaklaşımın kültür aktarımını sağlaması ve doğayı koruması açısından daha avantajlı olduğu görülmüş ve alternatif turizm tercih sebebi olmuştur (Yaşar, 2019).

Alternatif turizm doğa dostudur ve yerel kültüre karşı koruyucudur. Ayrıca doğal kaynakları korumakla kalmamakta, bakımına ve yenilenmesine de öncülük etmektedir. Yerel yönetimleri harekete geçirmesi sayesinde yerel halkın yaşam olanaklarını iyileştirmektedir. Kırsal turizm alanlarına yeni iş imkânları oluşmakta ve mevcut iş alanları da gelişim göstermektedir. Ayrıca yerel halkın ve turistlerin çevre bilinçleri gelişmektedir.

Kıyı turizminde sıklıkla benimsenen deniz, kum, güneş ve tatil anlayışı yerine çevre dostu olan ve eğitsel, geliştirici deneyimlerin kazanıldığı hem dinlenme hem de öğrenme odaklı alternatif turizm türleri tercih edilmeye başlanmıştır. Kıyı turizminde kıyıları ve çevre yeteri kadar korunamamıştır ve aşırı yoğunluk olduğu için alternatif turizm arayışları öne çıkmaya başlamıştır (Kiper ve Baççıl, 1992).

Turistlerin taleplerinin, beklentilerinin değişmesi sonucunda turizm acenteleri ve turizm sektöründe bulunan işletmeciler alternatif turizme yönelmişlerdir. Özellikle macera turizmi, inanç turizmi, sağlık turizmi, yayla turizmi alanlarındaki faaliyetler öne çıkmaya başlamıştır. Ülkeler açısından da avantajlı bir değişim olan alternatif turizm, ülkenin belirli bölgeleriyle sınırlı kalmaması, ülkenin geneline yayılması açısından çok avantajlı bir konuma sahiptir (Albayrak, 2011).

Alternatif turizm kavramı çok yaygın olarak kullanılmakla birlikte hızla yayıldığı görülmüştür. Alternatif turizm kavramına birden fazla yaklaşım modeli ele alınmıştır. Alternatif turizmin, gelenekselin dışında bir model olduğu, ayrıca diğer turizm türlerini de kapsayıcı veya tamamlayıcı unsur oluşturduğu ileri sürülmektedir. Bunun yanı sıra, kendine has birtakım özellikleri de içerisinde barındırdığı bilinmektedir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008). Örneğin, insanlar tarihi dokuları ve geçmişi merak etmektedirler. Bununla birlikte doğal yaşam merakı organik besin tüketme arzusu doğmuştur. Büyük şehirlerin karmaşık doğal olmayan ortamından kaçma isteği git gide artmaktadır. Günümüzde artan doğa bilinci de bunun en güzel örneklerindendir (Açıkgöz, 2019). Bu bakış açıları turizm anlayışı ve ihtiyaçlarına da farklı bir yön kazandırmaktadır. Günümüzdeki turizm anlayışı, doğayı tahrip eden kitle turizminden uzaklaşmakta, “doğa tabanlı turizm” anlayışına yönelmeyi teşvik etmektedir. Son yıllardaki veriler de doğa tabanlı turizm faaliyetlerinin uluslararası alanda payını arttırma yönünde ilerlediğini göstermektedir (Ongun, 2015).

1.3. Isparta'nın Turizm Arz Kaynakları

Isparta ili tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Yaklaşık 4 bin yıllık bir tarihe sahip olduğu bilinmektedir. Isparta ili zamanla Lidyalılar, Frigler, Hititler, Romalılar, İranlılar, Haçlılar, Hamitoğulları ve Selçuklulardan da Osmanlılara geçmiştir. Isparta Roma yönetiminin himayesindeyken Hristiyanlık açısından merkez şehir özelliği taşımıştır. Kanuni Sultan Süleyman döneminde ise Osmanlı devletinin merkezi sancak bölgesi olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte il konumunda olmuştur (Çavdarlı, 2019).

Isparta ilinin ilk dönemlerde Antalya sınırlarına kadar olan bölgesine, Burdur ve Isparta'yı kapsayan bölgeleri Eski Psidya kıtası olarak adlandırılmıştır (Daş, 1996).

Isparta tarihi incelendiğinde Türk Kınık boyunun bu bölgelerde yaşam kurdukları görülmüştür. Ayrıca Oğuz boylarının da bu bölgede yerleşim kurdukları bilinmektedir. Isparta ilinin halkı Selçuklu Devleti Oğuz Türkleri'nden oluşmuştur (Böcüzade, 2012).

Roma imparatorluğunun Doğu Roma ve Batı Roma şeklinde ikiye ayrılmasından sonra Bizans imparatorluğunun yönetimine geçen Isparta, III. Kılıçarslan tarafından 1204-1205 yıllarında Selçuklu Devleti'nin sınırlarına katılmıştır. Türklerin atası olan Oğuzların gelenek ve göreneklerini taşımışlardır. Ayrıca konum itibarıyla Akdeniz kıyılarına yakın olduğu için birçok yapı imar edilmiştir (Koç, 1983).

Ankara Savaşı sırasında Timur, Yıldırım Beyazıt'ı esir aldıktan sonra Eğirdir'i de ele geçirmiştir. Daha sonra Timur'un ölümü ve Osmanlı devletinin fetret döneminden çıkmasıyla birlikte Osmanlı yönetiminde kalmış ve Anadolu Beylerbeyliği Sancak Merkezi konumuna getirilmiştir (Katırcıoğlu, 1958).

Isparta ili tarihi bakımından milli mücadele döneminde de zor şartlar altında kalmıştır. Sevr Mondros süreçlerinde Batılı devletler tarafından paylaşılmak istenmiş Anadolu topraklarına işgal girişimlerinde bulunulmuştur. Özellikle, Yunanistan kendi topraklarını genişletmek amacıyla Isparta ve Anadolu'nun birçok bölgesine işgal girişimlerini sürdürmüştür. Özellikle Osmanlı devletinin zayıflamasıyla birlikte ortaya çeteler ve eşkıyalar çıkmış ve bu olaylardan en fazla etkilenen illerden biri olmuştur (Köstüklü, 1999). Milli mücadele süreçlerinde İtalyanların ve Yunanların himayesine girmeyen ve dahil olmayan ve savunmasını en iyi şekilde gösteren Isparta Türkiye

Cumhuriyeti'nin elinde 1923 yılında en değerli vilayetlerinden olmuştur. Isparta ili ilk vilayet olduğu zamanlarda 5 ilçeli bir vilayet olma özelliği taşımaktadır (Yüzbaşı, 2019).

Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Isparta ilinin rakımı 1050 metredir. Batı Toros dağlarının uzantıları, Eğirdir Gölü ve Gölcük Gölü Isparta sınırları içerisinde yer almaktadır. Akdağ ve Davraz Dağı meşhurdur. Geçiş bölgesi üzerinde olduğu için ilin Akdeniz kısmında Akdeniz iklimi, iç kısımlara gidildikçe karasal iklim görülmektedir. Isparta ilinde yağışlar genellikle kışları ve bahar aylarında görülmektedir (Uzun, 2018).

Isparta ili bitki örtüsü açısından ekolojik çeşitliliğe sahiptir. Yaklaşık yarısı ormanlarla kaplı olan Isparta'da maki bitki örtüsünün yanı sıra, meşe ve karacam ağaçları da mevcuttur. İl ormanlarla kaplı olmasına karşın hava yeterince temiz değildir. Bunun nedenlerinden biri ilin çevresinin dağlarla kaplı olması, bu nedenle hava dolaşımının sağlanamamasıdır. Ayrıca ısınma biçimleri de hava kirlilik düzeyini olumsuz biçimde etkilemektedir (Aslan, 2018).

Isparta ili konumu itibarıyla ve turizm yönünden Antalya gibi bir şehir ile bağlantısıyla önemli bir konumda bulunmaktadır. Bacasız sanayi olarak tanımlanabilen turizm sektörü, deniz, kum, güneş gibi klasik turizm anlayışı olmasa da alternatif turizm türlerinin yapılabildiği uygun bir ortama sahiptir. Çevre şehirlerin gelişmiş olması Isparta ilini de etkilemekte özellikle ulaşım, tarım gibi sektörlerle oldukça katkı sağlamaktadır.

2000 yılından itibaren nüfus sayımları incelendiğinde sürekli bir artış olduğu gözlemlenmektedir. En fazla nüfusa sahip ilçe Yalvaç ilçesidir. En az nüfusa sahip olan ilçe Aksu ve Bademli ilçeleridir. Isparta ili ekonomik yönden incelendiğinde istihdam konusunda en fazla oran ile tarım sektörü en başta gelmektedir. İkinci olarak görülen istihdam türü hizmet sektörü olmuştur. Üçüncü sektör ise sanayi sektörü olmuştur. Isparta ili 81 il içerisinde GSYİH verilerine göre 41. sırada yer almaktadır. Kişi başına düşen gelir açısından GSYİH incelendiğinde ise 44. sırada yer almıştır (Kaymak vd., 2003). Tarım sektörüne bakıldığında en fazla yetiştirilen ürün tahıl ürünleri olarak buğday, arpa ve nohutur. Meyve yetiştiriciliği konusunda ise kiraz, elma, vişne, erik ve kayısı yetiştirilmektedir. Isparta elma üreticiliğinde ülke çapında birinci sırada yer almaktadır. Kiraz yetiştiriciliğinde ise ikinci sırada yer almaktadır (Bal ve Dernek, 2001).

Isparta ilinin sanayi çalışmaları incelendiğinde geçmiş zamanlardan günümüze deri imalatı ve dokumacılık gibi çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Şarap ve kokulu

bitkiler yetiştiriciliği ön plana çıkmıştır. Bölge yapısından kaynaklanan doğal olarak yetiştirilen bitkiler oldukça çeşitli olması sebebiyle ön plana çıktığı görülmüştür. Böylelikle gül yetiştiriciliği faaliyetleri başlamıştır. Geçmişten gelen dokumacılık sektörü de zamanla gelişerek halıcılık faaliyetleri gelişmiş ve bölgenin önemli halı üreticisi konumuna gelmiştir (Durgun, 2006).

Isparta ili hizmet sektöründe de zaman içerisinde gelişim göstermektedir. Ayrıca çevre illerin gelişmişlik düzeyi de olumlu etki yaratmaktadır. Antalya iline yakın mesafede olması hem tarım faaliyetleri açısından hem de ulaşım sektörü açısından avantajlıdır. Ayrıca bölgede yürütülen kırsal turizm ve ilin doğal ürünlerinin ihracatının yapılması istihdam olanağı sağlamaktadır. Isparta ili turizm, ulaşım gibi hizmet sektörlerinin görüldüğü illerden biri konumundadır. Ulaşım ve ulaştırma sektörünün gelişmişliği o ilin ve o ülkenin temel gelişmiş düzeyini belirleyen faktörlerin başında gelmektedir. Turizm açısından incelendiğinde gelişmişlik ve çekicilik oranı, o bölgenin tarihi, kültürel ve doğal kaynaklarının olmasına ayrıca tesislerinin kalitesine yine o bölgede gerçekleştirilen etkinliklere de bağlıdır (Durgun, 2006).

Tablo 1: Isparta İlinde Bulunan Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Belediye Onaylı Tesislerin Oda ve Yatak Kapasiteleri

	Türü	BELEDİYE			BAKANLIK		
		Tesis Sayısı	Oda	Yatak	Tesis Sayısı	Oda	Yatak
Merkez	Otel	14	420	830	11	882	1796
	Pansiyon	1	12	24	0	0	0
	Misafirhane	6	123	289	0	0	0
Aksu	Otel	0	0	0	1	10	29
Atabey	Misafirhane	1	12	20	0	0	0
Eğirdir	Otel	5	137	312	6	130	261
	Pansiyon	10	62	144	1	5	12
Gelendost	Otel	1	25	30	1	15	30
Keçiborlu	Otel	1	180	420	0	0	0
	Misafirhane	1	2	6	0	0	0
Ş. Karaağaç	Otel	1	10	22	1	57	114
Senirkent	Otel	1	9	20	0	0	0
Yalvaç	Otel	1	20	32	2	66	121
Yenişarbademli	Misafirhane	1	20	80	0	0	0
					Tesis	69	
					Oda	2239	
					Yatak	4676	

Kaynak: <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-71441/konaklama-istatistikleri.html> (Erişim Tarihi: 24.02.2021).

Isparta ili arz kaynaklarına bakıldığında, Isparta ilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli 1167 oda ve 2358 yatak kapasiteli 23 adet tesis, Belediye'den belgeli 885 oda ve 1863 yatak kapasiteli 36 adet tesis bulunmaktadır. Sonuç olarak, Isparta ilinde, toplamda 4676 yatak kapasitesine sahip 69 konaklama tesisi vardır (Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020). Tesislerin yerleri ve nitelikleri Tablo 1'de detaylı olarak sunulmuştur. Ayrıca, Isparta iline son yıllarda gelen yerli ve yabancı turist sayılarına ilişkin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan istatistikler incelendiğinde; Isparta iline en fazla turist gönderen ülkelerin Almanya, Azerbaycan, İran, İtalya, Katar, Suudi Arabistan, İngiltere, Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya, Fransa ve ABD olduğu raporlandığı görülmekte olup, turizmin yaz aylarında daha yoğun olduğu bildirilmiştir (Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020).

Tablo 2: 2014-2020 Yılları Arasında Isparta'da Geceleyen Yerli ve Yabancı Turist Sayıları

Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (3 aylık)
Geceleyen yerli	321.163	334.686	353.096	416.032	433.311	520.013	115.177
Geceleyen yabancı	21.837	19.757	14.144	15.202	15.251	18.629	2.760
Toplam	343.000	354.443	367.240	431.23	448.562	538.642	117.937

Kaynak: <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-71441/konaklama-istatistikleri.html> (Erişim Tarihi: 24.02.2021).

Yerli ve yabancı turist sayılarının son yedi yıla göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur. Geceleyen turist sayısı verilerine göre yıllar itibarı ile sayılar sürekli bir artış içerisinde. 2014 yılında geceleyen turist sayısı 343.000 iken 2019 yılı itibarıyla bu sayı 538.642 olmuştur.

1.4. Isparta İli Alternatif Turizm Türleri

Isparta ilinin alternatif turizm türlerine bu kısımda yer verilecektir. Alternatif türleri açısından zengin bir potansiyele sahip olan ilde, özellikle kırsal turizm ağırlıklı faaliyetlerin yapılabileceği kırsal alanlar önem arz etmektedir. Son yıllarda sosyal medya vasıtasıyla popüler olan özellikle Kuyucak köyü lavanta turizmi ile öne çıkmakta ve yerli yabancı ziyaretçileri ağırlamaktadır. Ayrıca Türkiye'nin gül bahçesi olan ilde gül turizmi de kendinden söz ettirmektedir. Bunlara ilaveten sakin şehir statüsünde ilde Eğirdir ve Yalvaç ilçeleri de hem sakin turizm anlayışı hem de tarihsel dokusu açısından önemlidir.

1.4.1. Mağara Turizmi

En az bir kişinin içerisinde sığabileceği ölçülerde olan kayalık araziler ve yer altı boşlukları olan yapılara mağara denir. Mağara turizmi alternatif turizm türleri arasında ülkemizde önemli bir konuma sahiptir. Turistlerin tarihe ve geçmişe olan merakı bilinçli bir şekilde zaman içerisinde artış göstermektedir. Bu ilgi sayesinde mağara turizmi gün geçtikçe önem kazanmaktadır (Uluslan, 2009).

Mağaraların çekici tarihi dokuları ve sportif amaçla ilgi görmesi ayrıca kültür açısından turizm sektörüne büyük katkı sağlamaktadır. Geniş mağaraların yapıları incelenmekte ve merak uyandırmaktadır. Dar ve uzun olan mağaralarda ise; daha çok sportif faaliyetler yürütülmektedir (Doğaner, 2001).

Mağaraların çekici olması içyapıları ve her bir mağaranın farklı yapılarda olmalarıdır. Günümüzde turizm amaçlı kullanılan mağaralar yıllar önce insanlara yaşamak için en uygun mekânlar olmuşlardır ve halen geçmişin izlerini taşımaktadırlar. Bu izler ve doğal yapıları sayesinde çekicilik unsuru olmaktadır (Küçükaslan, 2007).

Mağara turizmi 1980’li yıllarda ortaya çıkmış, özellikle sportif amaçlarla macera sever turistlerin ilgisini çekmiştir. Türkiye mağara turizmi açısından önemli bir konumda yer almaktadır. Mağaralar, içerisinde yaşayan farklı türde canlılara yönelik keşif olanakları açısından bilim insanları için de oldukça önemli bir konumdadır. Ayrıca ülke çapında henüz keşfedilmemiş mağaraların olması gelecekte de mağara turizminin giderek önem kazanacağını düşündürmektedir. Dini inançlar açısından önemli bir konumda olan mağaralar da (yedi uyuyanlar gibi) tarihi turistik mekânlar da Anadolu coğrafyasında bulunmaktadır (Kozak vd., 2014).

Mağara turizmini çekici kılan unsurlar, görsel açıdan dikkat çekici olmaları ve tarihi dokuları, ayrıca o bölgelerde spor faaliyetlerinin icra edilebilir olmasıdır. Mağaranın içyapıları, sarkıtlar, dikitler, damlama, kayaların farklı renklerde olması gibi çeşitliliklerden dolayı görsel bir ahenk sunmaları mağaraları çekici kılmaktadır. Mağaraların turizme kazandırılma çalışmaları hız kazanmıştır. Ülkemizde mağara turizminin hayata geçmesi için belirlenen mağaranın; kendine has özelliğinin olması, yerleşik yaşam alanlarına yakın olması, arkeolojik ve kültürel bir yapıya sahip olması gibi

birtakım özellikler aranmaktadır. Bunların dışında mağara çevresinde de turistik ihtiyaçların karşılanabilmesi açısından düzenlemeler gerekmektedir (Akdağ, 2013).

Türkiye'nin her bölgesinde farklı büyüklüklerde birçok mağara bulunmaktadır. Özellikle karstik yapıların yaygın olarak görüldüğü Toroslar, mağaraların oldukça fazla olduğu bir bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle Akdeniz Bölgesi Türkiye'de mağara turizminin geliştiği alanların başında yer almaktadır (Çelik, 2018). Isparta ili sınırları içinde de her biri birer doğa harikası olan pek çok mağara mevcuttur. Isparta il sınırlarındaki mağaralar üzerinde Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığınca "Isparta-Beyşehir Yöresinde Mağara Araştırmaları" isimli proje çalışması ile 1987 ve 1988 yılları yaz dönemlerine son derece geniş etüt ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Arazi çalışmaları bitiminde il sınırları kapsamında toplam 28 adet mağara inceleme kapsamına alınmış, bu mağaraların detaylı ölçümleri yapılmış, plan ve kesitleri çizilmiş, her birinin kullanım gerekçeleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunlardan kimileri herhangi bir amaca hizmet etmezken, diğerlerinin ise farklı amaçlarla işe yarayabilecekleri tespit edilmiştir. Bu mağaraların Isparta merkez ve ilçeleri arasındaki dağılımları aşağıdaki şekildedir; Peynir İni (Senirkent), Uluborlu Obruğu (Uluborlu), Güvercinlik Mağarası (Keçiborlu), Gollü Mağarası (Şarkikaraağaç), Salur Mağarası (Şarkikaraağaç), Öşekçi Mağarası (Şarkikaraağaç), Değirmenönü Mağarası (Yalvaç), Akar-Donar Mağarası (Yalvaç), Ayı İni Mağarası (Yalvaç), Şahne Mağarası (Sütçüler), Kadı Deliği Mağarası (Sütçüler), Kuz Mağarası (Sütçüler), Taşkapı Mağarası (Sütçüler), Gümüşini Mağarası (Aksu), Sorgun Mağarası (Aksu), Zindan Mağarası (Aksu), Culak İni (Eğirdir), Su İni Mağarası (Eğirdir), Kapızini Mağarası (Eğirdir), Kocakır Mağarası (Eğirdir), Damlataş Mağarası (Eğirdir), İnönü Mağarası (Eğirdir), Kapıkaya Mağarası (Isparta Merkez), Yayla Obruğu (Isparta Merkez), İntepe Mağarası (Isparta Merkez) ve Delikönü Mağarasıdır (Atabey) (Özen vd., 2018).

Mağaracılık alanında en fazla ziyaretçi çeken yerlerin başında Zindan Mağarası gelmektedir. Zindan Mağarası, Aksu İlçesi'nin 2 km kuzeydoğusunda bulunmaktadır. Yine Aksu Çayı vadisinde bulunan Zindan Mağarası önündeki açık hava tapınağı Romalılar döneminde yapılmış, ibadet yeri olarak faydalanılmıştır. Isparta Müze Müdürlüğü tarafından Zindan Mağarası ve çevresinde arkeoloji amaçlı kazı çalışmaları yapılmaktadır (Bozcu, 2007). Toplam 765 m uzunluğa sahip olan mağaranın içi tümüyle

ışıklandırılmıştır. Mağara içerisinde, dikit ve sarkıtlar oluşmuştur. Yatay doğrultuda oluşan mağaranın içinde yürümek oldukça kolaydır (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

1.4.2. Kültür Turizmi

Kültür turizmi alternatif turizm türlerinden en elit turizm türüdür. Bu turizm türünde ülkenin, ilin ve yörenin değerleri ön planda yer almaktadır. Kültür turizmi kapsamında, bölgenin müzik kültürü, sanatsal yapısı, tarihi dokusu, yemek kültürü, yöresel kıyafetleri, şehrin doğal yapısı gibi unsurlar ele alınmaktadır. Kültür turizmini seçen yaş grupları bu faaliyetlere katılırken genellikle en sakin olan zamanları tercih etmektedirler. Böylelikle turist hareketliliği yıl içerisinde yayılmakta ve turizm faaliyetleri sürekli bir hal kazanmaktadır (Parladır, 2013).

Kültür turizmini farklı kültürleri öğrenmek veya geçmiş kültürleri tanımaya yönelik faaliyetler bütünü olarak tanımlamak mümkündür. Kültür turizmi zaman içerisinde değişikliğe uğramış yaşam koşullarını eski zamanda kalmış gelenek ve görenekleri hatırlamak ve yaşatmaya çalışmak ayrıca kültürel mirasa sahip çıkmak, gelecek nesillere aktarımını sağlamak amacıyla yapılan faaliyetlerdir (Avcıkurt, 2003).

Kültür turizmi ülkenin yöresel gelenek göreneklerini yansıtan kültürel mirasıdır. Yöresel yaşam tarzları, el sanatları o yöreye özgü yetiştirilen ürünler, müzeler kültür turizminin etkenlerini oluşturmaktadır. Gelişmiş ülkelerde, kültür turizminin unsurları sıklıkla tiyatro, sanat eserleri, festival gibi etkinliklerdir. Gelişmekte olan ülkelere ise; dini inanışı simgeleyen eserler, tarihi dokular bulunmaktadır (Kahraman ve Türkay, 2004).

Kültür turizmi son yıllarda önemini giderek arttırmaktadır. Eğitim seviyesinin yükselmesi, çevre bilincinin ve tarihe olan merakın artması bunun başlıca sebeplerinden sayılmaktadır (Ata, 2018). Dünya üzerinde yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda turistlerin zaman içerisinde kalabalık ortamlardan ziyade alternatif turizm olan kültür turizmine yöneldikleri bilinmektedir (Özdamar, 2011).

Kültür turizminin olumlu birçok etkisi vardır. Bunlar sayesinde ülkeler turizm faaliyetlerini geliştirmektedirler. Kültür turizmi sayesinde ülke ekonomileri olumlu yönde kalkınmaktadır. Kültür turizmi sayesinde turizm faaliyetleri mevsimsel veya bölgesel olarak yapılmamakta, ülkenin geneline yayılan ve yıl boyu devam eden

etkinlikler düzenlenmektedir. Yerel düzeyde turizm işletmelerinin doluluk oranlarının sürekli yüksek olması, acenteler ve diğer iş kollarını geliştirmekte, kaliteli turist kazandırmakta ve çevreye olumsuz değil olumlu etkilerde bulunmaktadır (Özdamar, 2011).

Kültür kavramı toplum tarafından öğrenilmiş ve gelecek nesle aktarılan, birleştirici, zaman içerisinde dönüşüme uğrayan, eğitim, yaşam tarzı ve sanatsal etkinlikler olarak ele alınmaktadır. Kültürel faaliyetleri içeren bir turizm kolu olan kültür turizmi de insanların çevrelerinde yaşayan diğer insanlarla bir bağ kurmak istemeleri ve kültürlerini yani yaşam tarzlarını öğrenmek istemelerinden doğmuştur. Birbirlerinden farklı olan kültürler turizmin birleştirici etkisiyle birleşmekte ve yeni bilgiler elde edilmektedir (Sağlam, 2019).

Kültür turizmi somut olarak elde edilen bilgiler değil, aynı zamanda soyut olarak elde edilen kazanımlardan da oluşmaktadır. Sözlü sanatlar sözlü gelenekler, gösteri sanatları da bunlara örnek verilebilmektedir. Kültür turizminde sadece geçmiş dönem ele alınmamakta aynı zamanda yaşayan kültür de tanıtılmaktadır (Pekin, 2011). Bu açıdan değerlendirildiğinde, kültür turizminin kültürler arası teması artıran ve geliştiren önemli bir insan faaliyeti olduğu açıktır.

Kültür turizmi potansiyeli yüksek olan Isparta ilinde kültür turizmi kapsamında ziyaret edilen yerlerin başında Adada Antik Kenti, Pisidia Antiokheia Antik Kenti, Isparta Müzesi, Yalvaç Müzesi, Süleyman Demirel Demokrasi ve Kalkınma Müzesi ile Demirel Külliyesi gelmektedir.

Adada Antik Kenti, Isparta Sütçüler İlçe karayolu üzerinde bulunan antik kent Sağrak Köyü'ne 2 km, il merkezine 90 km uzaklıktadır. Strabon, Ptolomaïos, Hierokles ve Artemideros'da kentten bahsetmiştir. Kent 1888 yılında ilk olarak G. Hirschfeld ve W.M. Ramsay tarafından ortaya çıkarılmıştır. Kentin yer aldığı bölgenin dağlık kesimde bulunması dolayısıyla çok fazla tahribata uğramadan bugüne dek gelmiştir. Yalnızca Pisidia bölgesinin değil Anadolu'nun en sağlam şehirlerinden birisidir. Kentte zemini taş döşeli bir antik yol, Roma İmparatorluk Dönemi Traianus Tapınağı, İmparatorlar Tapınağı, İmparatorlar ve Zeus Megistos – Serapis Tapınağı ile Yeniköy yolu altında kalan İmparatorlar ve Aphrodite tapınağı bulunur. Bunun yanı sıra mezar anıtı, tiyatro,

açık hava toplantı alanı, yönetici binası, akropol anıtsal çeşme, bazilika, forum yer almaktadır (T. C. Isparta Valiliği, 2010).

Isparta ilinde kültür turizminin merkezleri arasında Pisidia Antiokheia Antik Kenti de yer almaktadır. Yalvaç İlçesi'nin 1 km kuzeyinde yer alan ve Helenistik zamanda inşa edilen antik şehirde, Bizans ve Roma uygarlıklarına ilişkin buluntular yer almaktadır. Aziz Paul'un bilinen ilk vaazını yaptığı Antiokheia Antik Şehri'nde, Aziz Paul'a adanmış 4. yüzyıldan kalma bir kilise bulunmaktadır. Su Kemerleri, Sütunlu Cadde, Anıtsal Çeşme, Propylon, Tiberius Meydanı, Roma Hamamı, Tiyatro, Kiliseler ve Augustus Tapınağı günümüze kadar kısmen de olsa korunarak gelen yapılardır (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

Isparta Müzesi: Isparta müzesinde etnografik ve arkeolojik kilim-halı dokuma sanatlarıyla ilgili eserler, M. Ö. 3000-2000 yıllarına ait Harmanören Göndürle Nekropol (mezar) kalıntıları, M. Ö. 510'lu yıllardan Greko-pers mezar stelleri, Bizans, Roma ve Helenistik dönemlerle Osmanlı, Anadolu beylikleri ve Selçuklu dönemlerine ilişkin eserlere yer verilmektedir (Durgun, 2006).

Yalvaç Müzesi: Yalvaç müzesinde tarih öncesi dönemlere ilişkin etnografik ve arkeolojik eserlerle Osmanlı, Bizans, Roma ve Helenistik dönemlere ilişkin eserlere yer verilmektedir. Antiocheia ve Men Kutsal Bölgesinden çıkarılan pek çok eser ile müzenin içinde yer verilen Yalvaç Evi önemli eserlerdendir (Durgun, 2006).

Kültür turizmi kapsamında değerlendirilen diğer bir yer Süleyman Demirel Demokrasi ve Kalkınma Müzesi ile Demirel Külliyesi'dir. Demirel Külliyesi, Isparta'ya 21 km. mesafede yer alan Atabey İlçesi'ne bağlı İslamköy'de bulunmaktadır. Külliye Süleyman Demirel'in Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık yaptığı dönemlerde kendisine sunulan plaketler, hediyeler, karikatürler, ülkenin kalkınmasında gerçekleştirilen önemli projelere ait açılış ve temel atmalarına ilişkin fotoğraflara yer verilmektedir (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

1.4.3. İnanç Turizmi

İnanç turizmi, insanların dini inanç eserlerini ziyaret amacıyla seyahat etmeleri sonucu ortaya çıkan turizm türüdür. Kutsal sayılan mekânların yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaretler gerçekleştirmelerine inanç turizmi adı verilmektedir.

Bu turizm çeşidi diğer turizm çeşitlerinden farklı olarak, yeni ortaya çıkmış veya belli zaman aralıklarında oluşmuş bir faaliyet değildir. Aksine insanlığın varlığından itibaren dinler de var olmuştur. Bununla birlikte dini seyahatler ve ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde İslam dinine mensup insanlarda her yıl hac turizmine katılmaktadırlar. Bununla birlikte kilise, manastır, cami, mezarlık gibi yapılar da inanç turizmi kapsamında ziyaret edilmektedir (Sağlam, 2019).

İnanç turizmi sadece dini inançların yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla değil, aynı zamanda eğitim ve kültür amaçlı olarak da gerçekleştirilmektedir. İnanç turizmi sadece inanılan dini değil tüm dinleri kapsamaktadır. Farklı dine mensup insanlar farklı dinleri öğrenmek, tarihi ve dini mekânları yerinde incelemek amacıyla ziyaretler gerçekleştirmektedirler (Doğaner, 2013). İnanç turizmi sayesinde insanların din üzerindeki bilgileri artmakta ve kültürler birbirlerini daha iyi tanımaktadır. Din toplumdaki birleştiriciliği sağlamaktadır.

Ülkemiz dini anlayış ve hoşgörü sayesinde birçok dine ev sahipliği yapmış ve bu konuda önemli bir çekim merkezi haline gelmiştir (Zengin, 2014). Özellikle Türklerin Şamanizm anlayışı yerine, İslam dinini tercih etmeleri İslam kültürünü ve İslam eserlerini Anadolu coğrafyasına yaymaları sayesinde, günümüzde Anadolu coğrafyasını inanç turizmi açısından çok değerli bir ülke kılmıştır. Ayrıca Hristiyanlık açısından da en önemli merkezi mekân sayılan Ayasofya, İstanbul'un fethedilmesinden sonra hem Hristiyanlık hem de İslam dini açısından çok değerli bir mekân statüsüne sahiptir (Çontu, 2006).

Türkiye'nin birçok yerinde inanç turizmine katkı sağlayan kültürel zenginlikler bulunmaktadır (Çelik, 2018). Isparta ilinde de inanç turizmi kapsamında tarihi bölgeler ziyaret edilmektedir. Bu açıdan önemli potansiyele sahip olan alanların başında Adada Antik Kenti, Ana Baniya Kilisesi, Aya Ishotya (Yorgi) Kilisesi ve Aya Stefanos Kilisesi gelmektedir (Durgun, 2006). Isparta ili merkeze bağlı Doğancı mahallesinde yer alan Aya Ishotya Kilisesi 1857–1860 yıllarında yapılan bir Ortodoks kilisesidir (Nayir, 2009). Aya Ishotya Kilisesi'nde 1993 yılında yenileme çalışmaları başlamıştır. Turizm Bakanlığından alınan ödenekle 1998 yılında çevre düzenlemesi gerçekleştirilmiştir (Türk ve Öçal, 2007).

Aya Baniya Kilisesinin 1750’li yıllarda inşa edildiği düşünülmektedir. Kilisenin kuzey cephesinde yer alan kitabede Türkçe olarak “Aya Baniya Kilisesi” yazmaktadır. 1993 yılında restorasyon çalışmaları başlamış; ancak çok fazla bir çalışma yapılamamıştır. 1999 yılında kilisenin çatısı tümüyle yenilenmiştir (Türk ve Öçal, 2007).

Aya Stefanos Kilisesi; 19. Yüzyılın ikinci yarısında inşa edilen bu kilise Eğirdir ilçesi Yeşil Ada sınırlarında yer almaktadır. Eğirdir Gölü tarih öncesi dönemlerden bu yana dini bir merkez olarak bilinmektedir. Ortaya koyulan çalışmalarda, Hristiyanlığın ilk kurulduğu dönemlerden beri Eğirdir Gölü çevresinde geniş bir Hristiyan kitlesinin toplandığı ve yaşamını sürdürdüğü belirlenmiştir (Bingöl, 2004). Dolayısıyla Nis adası olarak da ifade edilen bu adadaki kiliseler Hristiyanlar için farklı bir önem taşımaktadır. Ayrıca, Denizli, Antalya, Burdur, Isparta gibi yakın çevrede yaşayan Rumların aileleriyle beraber her yıl temmuz ayının belirli bir gününde atlı arabalarla Eğirdir’e gelip kayıklarla Nis Adasına geçerek üç gün boyunca ayinler yaptıkları bilinmektedir (Nayir, 2009).

Isparta ilinde inanç turizminde Yalvaç ilçesinin önemli bir yeri vardır. Yalvaç ilçesini inanç turizmi yönünden önemini artıran faktör, Hristiyanlık inancının yayılmasında önemli bir kişi olan Aziz Paul’un Psidia Antik Kent’ine düzenlediği misyonerlik ziyaretleridir. Aziz Paul bu kentte bilinen ilk resmi vaazını gerçekleştirmiş ve ilerleyen dönemlerde bu kişi için, St. Paul Kilisesi yaptırılmıştır. Hristiyanlık dini yönünden bu kilisenin önemine dikkat çekilmesi ve mekânın tanıtımı faaliyetleriyle beraber, bölgeye olan talep gün geçtikçe artmaktadır (Sargın, 2006). İnanç turizminin merkezi konumundaki Yalvaç ilçesi Anadolu’nun kültürel zenginliğini tüm zenginliği ile ortaya koymaktadır. Ayrıca, yörede yer alan mabetler, kaya mezarları, camiler ve türbeler inanç turizmi bakımından oldukça dikkat çeken seçeneklerdir (Ongun vd., 2015a).

1.4.4. Kış Sporları Turizmi

Kayak sporu kapsamında ve buna uygun eğimli ve karlı bölgelere gerçekleştirilen turistik faaliyetler, konaklama ve diğer hizmetlerden meydana gelen etkinlik ve ilişkilerin tümü kış turizmi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Kış turizmi adına ilk olarak yeterli oranda kar yağışı alabilen, kar kalınlığı ortalama bir metre civarında olan ve kayak döneminin süresini belirleyen karın yerde kalma süresinin uzunluğu 120 günden fazla olan yerler tercih edilmelidir. Kayak merkezleriyle ilgili uluslararası standartlar çerçevesinde belirlenmiş, insan sağlığını rahatsız etmeyen ve karın yerde kalma süresinin

uzunluğu 1600-2000 metreler arasında yükseklikte olan yerler uygun olarak nitelendirilmektedir (Sarı, 2007).

Türkiye, orta kuşakta yer alan bir ülke olmasına rağmen, özel konum ayrıcalıkları nedeniyle, ulusal ve uluslararası önem taşıyan kış turizmi merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır. Kars-Sarıkamış, Bolu-Kartalkaya, Kayseri-Erciyes, Erzurum-Palandöken, Bursa-Uludağ dikkat çeken kış turizmi merkezleridir (Altaş vd., 2015).

Isparta ilinin kış turizmi merkezi Davraz Dağı'dır. Davraz Dağı, Akdeniz Bölgesi'nin Antalya bölümünde ve Göller yöresinde bulunmaktadır. Davraz Dağı'nın (2635 m) kuzey ve kuzeybatı yamaçları üzerinde, 1600-2200 m yükseklikte bulunan kayak bölgeleri, Isparta şehir merkezine 26 km mesafededir. Alanın 44 hektarlık kısmı Bakanlar Kurulu Kararıyla Turizm Merkezi olarak kabul edilmiştir. Kış turizmine ilişkin alt yapı faaliyetleri Isparta İl Özel İdare Müdürlüğü'nce onarılmıştır. Davraz Dağı dağcılık aktivitelerinin bir alt türü olarak ifade edilen kayak sporunun yanında alternatif turizm imkânlarına da hakimdir. Ancak, yeteri kadar tanıtımının yapılmaması dolayısıyla henüz çok fazla tercih sebebi olan bir turizm merkezi niteliğine sahip olmamıştır. Nitekim, kayak sporu haricinde; spor turizmi (kondisyon çalışmaları ve futbol sezonu hazırlıkları), botanik gözlemciliği, yamaç paraşütü, doğa yürüyüşleri (trekking ve hiking), kardan heykel yapımı, doğa fotoğrafçılığı, kampçılık, dağcılık gibi çeşitli alternatif turizmlere elverişlidir (Ceylan, 2009). Kayak Merkezinde, 3 adet konaklama işletmesi, 2 adet babylift, bir adet teleski (T-Bar) ve 3 adet telesiyej mevcuttur (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

Davraz kış turizmi merkezinin gelişmesine paralel olarak Isparta ili Çobanisa Köyü de kış turizminin geliştirilmeye başladığı bölgeler arasında yer almaktadır. Isparta kent merkezinin doğu kesiminde ve şehir merkezine ortalama 18 km uzaklıkta Çobanisa Köyü bulunmaktadır. Davraz Dağı'nın kuzey batısında bulunan köy, bu dağlık bölgenin devamı durumundaki tepelik bölgenin batı bölgesinde ve 1250–1300 metre yükseltide bulunmaktadır. Davraz Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi ve Çobanisa köyü, karayolu ulaşımı gibi havayolu ulaşımı açısından da son derece uygun bir konuma sahiptir. Süleyman Demirel Havaalanı, Davraz Dağı'na 55 km Çobanisa köyüne ise 47 km mesafededir. Antalya Hava Limanı ise Davraz Dağına ortalama 130 km, Çobanisa köyüne 122 km mesafede yer almaktadır (Ceylan ve Demirkaya, 2009).

1.4.5. Akarsu Turizmi

Akarsu turizmi son yıllarda giderek yaygınlaşan bir alternatif turizm türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Akarsu turizmi su yoluyla ulaşım imkânı da sunmaktadır. Akış ve derinliğin gemi turizmine elverişli olmadığı akarsuların ilk kez turistik faaliyetler için açılması, bilinmeyen akarsular boyunca gerçekleştirilen keşif gezileri doğrultusunda gerçekleşmiştir. Doğası gereği engellerin bulunduğu eğimli akarsu yataklarını geçmek yalnız botla gerçekleştirilebildiğinden keşif rafting olarak nitelendirilen bir spor dalını da ortaya çıkarmıştır. Zorlu nehirlerin ulaşım ve keşif vasıtası olan ve raf olarak isimlendirilen botların spor için kullanılması ile oluşturulan rafting kulüplerinin organize ettiği akarsu keşif gezileri maceraperest gezginlerin bu spora yönelik ilgisini arttırmıştır (Sarı, 2007).

Ülkemizde de akarsuların önemli bir kısmı “akarsu turizmi” olarak nitelendirilen nehir kayağı, kano ve rafting gibi sporlara oldukça uygundur.

Türkiye sınırları içinde oldukça geniş bir akarsu ağı barındırmaktadır. Akarsu turizmi sayesinde yüzme, kano, rafting ve nehir kayağı gibi sporlar için turizme yönelen bireylerin de ihtiyaçları karşılanmaktadır. Türkiye’de en önemli akarsu turizmi merkezlerinin başında Çoruh, Fırat, Göksu, Zamantı, Dim, Manavgat ve Köprü akarsuları gelmektedir.

Akarsu turizmi yapısı itibariyle doğa turizmi ile iç içe bir yapıya sahiptir. Akarsu turizmi, çevredeki kültürel, arkeolojik, tarihi ve diğer turizm türleri ile bir bütünlük meydana getirmektedir (Keleş vd., 2014).

Türkiye akarsu turizmi konusunda oldukça büyük imkânlara sahip olduğu için akarsu turizminden üst düzey verim elde edebilmek için gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmektedir (Çelik, 2018).

Isparta ilinde akarsu turizminin merkezi Yazılı Kanyon’dur. Batı Akdeniz Bölgesinde Isparta ili, Sütçüler ilçesinde bulunan Yazılı Kanyon Tabiat Parkı 600 hektarlık bir alana yayılmaktadır. Tabiat Parkı olarak ilan edilmesi 1989 yılında gerçekleşen saha Isparta iline 80 km, Antalya iline 130 km. uzaklıkta bulunmaktadır (Gündoğdu vd., 2005). Kanyonun yan duvarlarında Bizans zamanından kalma ibadet yapılan kısımlar, sunak yerleri ve yazılar mevcuttur. Bu yazıtlar dolayısıyla kanyona “Yazılı Kanyon” ismi verilmiştir. Kanyonun derinliği 100 ile 400 metre civarındadır.

Çandır Köyü sınırlarında bulunan park, 1989 yılında tabiat parkı olarak tescillenmiştir. Tabiat parkı, çeşitli bitki örtüsü ve yaban hayatı ile görsel bir şölen olan eşsiz tabii güzellikleriyle turistlerin her zaman ziyaretine açık olan bir yerdir. Tarihi Kral Yolu'nun da geçtiği kanyon, kaya yazıtları ve tapınakları ile tarihi bakımdan son derece önemlidir. Aziz Paul, Perge'den Pisidia Antiokheia'ya giderken bu kanyonu kullanmıştır. Park alanı bünyesinde, ziyaretçilerin dinlenmesine elverişli kamp bölgeleri mevcuttur (www.isparta.gov.tr, 2020).

1.4.6. Dağcılık Turizmi

Dağcılık bir spor dalı olmanın yanında temiz hava, manzara ve dağda yapılan çeşitli etkinlikler nedeniyle önemli bir alternatif turizm türü haline gelmiştir. İnsanların dağcılığa yönelmelerine neden olan birçok unsur bulunmaktadır. Bu unsurların başında trafik ve çevre kirliliğinden uzaklaşma, yoğun iş ortamından kaçma ve stresli yaşam tarzından biraz olsa uzak durma gibi nedenler gelmektedir (Çelik, 2018). Bu kapsamda günümüzde dünyanın pek çok yerinde milyonlarca insan doğa yürüyüşü, kaya tırmanışı ve dağcılık faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Dağcılar tırmanmak için sıkça farklı bölgelere veya ülkelere seyahatler ederler. Bu nedenle dağcılık yalnızca kitlesel bir spor etkinliği olmakla kalmamış, kitlesel bir turizm faaliyeti niteliği de kazanmıştır.

Dağ turizmi, turizm ekonomisinin oldukça hızla gelişen bir koludur. Zaman içinde Kayalık ve Alp Dağları gibi geleneksel bölgelerden Himalaya/Karakurum Dağları'na, Kafkaslar'a, Andlar'a ve hatta Antarktika'daki dağlık alanlara yayılmıştır (Somuncu, 2004).

Ülkemiz, kuzeyde Karadeniz dağları, güneyde Toros dağları ve iç kesimlerde Ağrı, Süphan, Erciyes gibi yüksek volkanik dağların yer alması dolayısıyla dağcılık ve dağ turizmi bakımından dikkat çeken bir potansiyele sahiptir. Üstelik farklı iklim bölgelerinde bulunan bu dağlardaki kültürel ve biyolojik zenginlik, dağları daha da cezbedici hale getirmektedir (Sarı, 2007).

Davraz Dağı Isparta ilinde dağ turizminin önemli merkezidir. Bu özelliğinin yanı sıra yaban hayatı gözleme, kamp kurma, doğa yürüyüşü, tırmanış ve dağ bisikleti faaliyetleri için elverişli olanaklara sahiptir. Bölge 1600–2250 metre arasında yükseklikte

yer alması dolayısıyla dört mevsim ekoturizm amaçlı kullanıma uygundur (Doğan vd., 2017).

Davraz Dağı'ndan sonra dağ turizminin geliştiği diğer bir bölge Dedegöl Dağı'dır. 2998 m yükseklikte bir doruğu bulunan Kara Göl harika görüntüsüyle ziyaret edilmeye değerdir. Tırmanma, kamp ve dağ yürüyüşü için elverişli yer ve olanaklar sağlar. Pınargözü Mağarası'nın yakınlarında yer alan Melikler Yaylası'nda düzenli olarak her yıl mayıs ayında gerçekleştirilen Dağcılık Şenliği'ne Türkiye'nin her yöresinden pek çok dağcı ziyarette bulunarak kamp kurmakta ve Dedegöl Dağı'na çıkmaktadır (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

1.4.7. Kongre Turizmi

Son dönemlerde ülkeler rekabet şartlarında üstünlük elde etmek ve mevsimsel olan turizm etkinliklerini tüm yıla yaymak için alternatif turizm çeşitlerini tercih etmektedirler. Bu turizm çeşitlerinden biri olan kongre turizmi hızla gelişme ve büyüme sergilemektedir. Kongreler gerçekleştirildikleri şehir ve ülkelere yaptıkları tanıtım katkısının yanında ekonomik olarak da bölgeye destek olmaktadır (Garda vd., 2016). Kongre turizmi kavram olarak; bireylerin, belli bir konuya ilişkin toplantıya katılım sağlayarak bilgi alışverişinde bulunmak ya da tartışmak için bir ya da birkaç gün ile sınırlı olan ve daha önce belirlenmiş net bir program çerçevesinde, düzenledikleri seyahatleri ifade etmektedir. Bu süreçte gerçekleştirilen alışveriş, tatil, spor, gezme, eğlenme, yeme-içme, konaklama, ulaşım faaliyetlerinin ve etkileşimlerinin hepsi kongre turizminin kapsamındadır (Ünal, 2017).

Türkiye de son yıllarda kongre turizminin önemli bir gelir kaynağı olduğunu fark etmiş ve kongre turizmine ağırlık vermeye başlamıştır (Ersun ve Aslan, 2009). Türkiye'nin son yıllarda kongre turizmine yönelmesinin temelinde yatan nedenlerin başında birçok milletten ülkenin Anadolu topraklarında yaşıyor olması ve kongre turizmine yönelik alt yapısını güçlendirmesi gibi nedenler gelmektedir (Çelik, 2018). Isparta ili açısından ele alındığı zaman şehrin kongre turizmi potansiyelinin yüksek olduğu belirtilmekle beraber, özellikle üniversite şehri olması itibarıyla kongre turizminin gelişmesine uygun bir yerleşim yeri olduğu ifade edilmektedir. Bu noktada Isparta ilinde alternatif turizm türlerini geliştirme çalışmalarının yanında kongre turizminin de geliştirilmesine yönelik uygulamalara ağırlık verilmelidir (Gökdayı ve Polat, 2015).

1.4.8. Su Altı Turizmi

İnsanlar tabiatı ve bunun yanı sıra denizlerde su altını keşfetme isteğine sahiptirler ve en az beş bin yıl öncesinde okyanus ve denizlere dalış yapmaya başlamışlardır. Ender görüntülerin yer aldığı okyanus ve deniz dipleri insanların tüm dönemlerde merakını uyandırmış ve bu konuda define arama, avlanma ve keşfetme hayalleri tazeliğini korumuştur. İnsanlardaki bu ilgi deniz ve okyanus diplerine ilk etapta nefeslerini tutarak ve zamanla da dalışa uygun araçlardan faydalanarak dalış yapmalarını sağlamıştır. Bu da bugün alternatif turizm olan su altı dalış turizminin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Su altı dalış turizmini gerçekleştiren balıkadamlar; gemi, uçak batıkları, deniz faunası, florası, doğal resif alanları ve mercanlarının zengin olduğu alanları tercih etmektedir (Konurhan, 2019). Bunun altında yer alan sebeplerin başında su altı turizmini seçen kişilerin fotoğraf çekme ve heyecan duyma gibi gerekçelerle su altı turizmine eğilim göstermelerinin yer aldığı ifade edilmektedir (Dağlıoğlu ve Sürme, 2019).

Türkiye'nin kültürel ve tabii kaynaklar yönünden zenginliği ve bu zenginliklerin turizmin hizmetine sunulmasından sağlanacak gelirler göz önünde bulundurulduğunda, su altı dalış turizminin ülkemizin turizm faaliyetleri bakımından önemli bir özelliğe sahip olduğu belirtilmektedir (Yarmacı vd., 2017). Isparta ilinde su altı turizmine uygun alanların başında Eğirdir Gölü gelmektedir. Bunun temel nedenlerinin başında gölüm su altı faunasının zengin olması gösterilmektedir. Buna karşılık bölgenin su altı turizminin yeterli düzeyde gelişmediği görülmekte olup, bölgenin su altı turizminin geliştirilmesi için bölgede bilimsel çalışmalar yapılması ve bölge halkının konu ile ilgili bilinçlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır (Turna vd., 2010).

1.4.9. Spor Turizmi

Gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında bulunan müsabakalara katılmak için seyahate yönelen bireyler ile spor yapma amacıyla bulunduğu yerden başka bir yere giden bireylerin yaptıkları faaliyetler spor turizmi kapsamında değerlendirilmektedir. Spor turizmine yönelen bireyler sadece spor etkinliklerine katılmakla kalmayıp, gittikleri bölgelerde diğer turistik ürünleri de kullanmaktadırlar. Bu nedenle spor turizmi büyük yatırımlar gerektirmeyen bir alternatif turizm faaliyeti olarak değerlendirilmektedir (Çelik, 2018).

Spor turizmi potansiyeli yüksek olan Isparta ilinde yapılan spor turizmi faaliyetlerinin başında oryantiring gelmektedir. Oryantiring (koşarak, yürüyerek hedef bulma) tüm arazi çeşitlerinde gerçekleştirilebilen, görüşülenlerin kontrol yerlerini pusula ve harita aracılığı ile en kısa sürede ziyaret etmeye çalıştığı bir doğa sporudur. Eğirdir Sivri Dağı Akpınar Köyü, Çandır Yazılı Kanyonu ve çevresi, Davraz Dağı, Kasnak Mesesi Alanı, Kovada Milli Parkı Alanı ve çevresi, Gölcük Gölü çevresi Isparta'da gerçekleştirilecek oryantiring faaliyetleri için en elverişli alanlardır (Durgun, 2006).

Isparta ilinde özellikle Eğirdir Gölü su altı sporları için elverişli bir bölgedir. Bu kapsamda Eğirdir gölünde seyahat acenteleri tarafından su altı dalış turları düzenlenmektedir. Isparta ili kaya tırmanışı sporu için de uygun bölgelere sahiptir. Kaya tırmanışı haricinde kayalık bölgelerden ve kanyonlardan iple inişler gerçekleştirilmektedir. Kovada Milli Parkı'nda, Çandır Yazılı Kanyonu'nda, Eğirdir Sivri Dağı'nda günlük düzenlenen turlarla, bir program çerçevesinde, yoğunlukla bölgedeki konaklama tesisleri sahiplerince planlanarak gerçekleştirilmektedir. Spor turizmi kapsamında Isparta ilinde gerçekleştirilen diğer bir faaliyet ise yamaç paraşütüdür. Yamaç paraşütü etkinliği Eğirdir ilçesi sınırlarındaki Karatepe bölgesinde 350 metre güney ve 550-650 metre kuzey, Eğirdir sivrisi 1700 metre kuzeydoğu, Akpınar köyü 250 metre kuzeydoğu ve Davraz Dağı kış spor faaliyetleri turizm merkezi 1800 metre doğu pistlerinden gerçekleştirilmektedir (Durgun, 2006).

1.4.10. Kamp ve Karavan Turizmi

Turizm sektöründe tüketici eğilimlerinin sürekli olarak değişmesine paralel olarak insanlar klasik turizm hareketlerinden uzaklaşarak alternatif turizm faaliyetlerine yönelmektedir. Alternatif turizm faaliyetleri arasında yer alan kamp turizmi; insanların tatil yapma sürecinde doğa ile iç içe olmak istemeleri sonucunda ortaya çıkmış bir turizm türüdür (Şalk vd., 2018). Kamp turizmi dünyanın birçok ülkesinde karavan turizmi ile birlikte anılan bir alternatif turizm türüdür. Türkiye açısından ele alındığı zaman kampçılık genellikle düşük gelir grubunda yer alan özellikle gençlerin ilgi gösterdiği bir alandır. Karavan turizmi ise maddi açıdan sorunu olmayan, zamanı bol ve ileri yaş grubunda yer alan bireylerin yönedikleri turizm faaliyetleri arasında bulunmaktadır (Akpur ve Zengin, 2019).

Isparta ili alternatif turizm etkinlikleri içinde yer alan kamp turizmi açısından da önemli bölgelerden birisidir. Bölgenin doğal değerleri, karavan ve araba ile seyahat eden turistler için oldukça önemli bir tercih nedenidir. Eğirdir’de yer alan Bedre Koyu ile Altinkum Plajlarında ve Can Ada bünyesinde kamp yapılabilir. Ayrıca Sütçüler ilçesi Çandır Yazılı Kanyon girişinde, Eğirdir Kovada Gölü kenarında ve Şarkikaraağaç Kızıldağ Milli Park alanlarında kamp yapmaya elverişli alanlar bulunmaktadır (Türkiye Kültür Portalı, 2020).

1.4.11. Göl Turizmi

Göl turizmi literatürde yer alan çalışmalarda ekoturizm kapsamında değerlendirilen bir turistik faaliyettir. Göl turizminin geliştiği bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerin başında su sporları, yüzme, amatör balıkçılık, sörf ve tekne sörfü, yaban hayatı gözlemi, kuş gözlemi ve piknik yapma gibi etkinlikler gelmektedir. Türkiye’nin bazı bölgeleri göl turizmi potansiyeli yüksek alanlar arasında gösterilmektedir (Dinç ve Öztürk, 2013).

Isparta ilinde göl turizmi merkezlerinin başında Eğirdir Gölü, Kovada Gölü ve Gölcük Krater Gölü gelmektedir. Beslenme havzası göller bölgesinde bulunan Eğirdir Gölü, Beyşehir Gölü’nden sonra ülkemizde yer alan tatlı su göllerinden ikinci sırada, göller arasında da dördüncü sırada gelmektedir. Eğirdir Gölü kuzey-güney yönünde uzanan tektonik yapılı bir göldür (Aktaş, 2018). Yamaç paraşütçülüğü, mağara turizmi, su sporları ve kuş gözlemciliği gibi oldukça zengin faaliyet imkânları ve çevresinde bulunan doğal koruma alanları ile doğa turizmi, çevresindeki tarım arazileri ile tarım turizmi ve göl çevresinde kutsal olarak nitelendirilen alanlarla da inanç turizmi yönünden dikkat çeken bir potansiyele sahiptir (Korkmaz ve Başkalkan, 2011).

Kovada Gölü Milli Parkı jeomorfolojik yapısı ve mevcut tabii kaynakları ile ülkesel ve bölgesel düzeyde öneme sahiptir. Dolayısıyla Kovada Gölü ve çevresi, milli park olmakla beraber 1992 yılında 1. derece doğal sit alanı kabul edilmiştir. Ancak son dönemlerde gölün sürdürülebilir kullanımını önemli oranda tehdit eden kirlilik kaynakları dolayısıyla gölde bulunan bataklık-sazlık alanlarında yaşanan artış dikkatleri çekmektedir (Şener ve Şener, 2015). Kovada Gölü Milli Park alanının en dikkat çeken yönü rekreasyonel kullanıma uygun olan tabii kaynaklarıdır. Sığ olan gölün çevresi 20,6 km’dir. Derinliği ise 6-7 metre civarındadır. Suda mevcut olan ve gölde yeşil bir rengi hâkim kılan tortular derinlikten sonrasının görülmesini önler. Gölün deniz hizasından

yüksekliği 900 metredir. Bölgenin oluşmasını sağlayan karst morfolojisi, el değmemiş tabiatın araştırılması, tırmanma, manzara izleme, yürüyüş ve kampçılık ziyaretçilerin katılım sağlayacağı başlıca uğraşlardır (T. C. Isparta Valiliği, 2020).

Gölcük Gölü (1300 m); Isparta'nın güneybatısında krater çukurlukta bulunmaktadır. Göl çevresi 150-300 metre yükseklikte volkan konileri ile çevrelenmiştir. Bu koniler, volkanın patlaması esnasında merkezin çökmesiyle ortaya çıkmıştır (Tabur ve Ayvaz, 2006). Gölcük Gölü ve çevresinin mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğüne ait olup bu alandan istifade hak ve yükümlülüğü Milli Parklar ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğündedir. Park 5925 hektarlık bir alanda bulunmakta olup Isparta şehir merkezine 13 km uzaklıkta yer almaktadır (Akten ve Akten, 2005). Gölcük Tabiat Parkı, çeşitli bitki örtüsü ve yaban yaşamı jeomorfolojik yapısı, görsel peyzaj özellikleri ve rekreasyonel potansiyeli ile Göller Yöresi'nin koruma altındaki önemli alanlarından birisidir. 1991 yılında Tabiat Parkı olarak kabul edilmiştir (Gül vd., 2005). Gölcük Gölü Tabiat Parkı, Isparta ve bölge halkının gününbirlik spor, eğlenme ve dinlenme gereksinimlerini gideren bir doğa harikası olarak nitelendirilmektedir (T. C. Isparta Valiliği, 2019).

1.4.12. Yayla Turizmi

İnsanların özellikle yazları kalabalık şehir hayatından ayrılıp, kısa süreliğine doğa, temiz hava ve yaylada düzenlenen etkinliklere katılmak amacıyla yaylalarda gerçekleştirdikleri seyahate yayla turizmi denilmektedir (Albayrak, 2013).

Türk tarihi incelendiğinde, Türklerin göçebe bir yaşam sürdürdükleri görülmektedir. Yerleşik bir yaşam seçmedikleri için geçim kaynaklarını hayvancılıkla sürdürmekteydiler. Hayvanların besin kaynakları için ve kendi yaşam kaliteleri açısından, su kenarları ve otlak arazilere yani yaylalara göç ettikleri bilinmektedir. Yayla kültürü Türk tarihinde her zaman önemli bir yer tutmuştur. Türk geleneklerine bakıldığında ise; yerleşik hayata geçilmiş olsa bile özellikle yaz mevsiminde bazı bölgelerde insanlar yaylalara çıkmakta ve belli bir süre orada yaşamaktadırlar (Somuncu, 2005).

Yaz döneminde orta yükseltide bulunan dağlık bölgelerin, aşağı seviyelere göre ılıman havasının olması, ekonomik sebeplerle gerçekleştirilen yaylacılık çalışmalarına, öncelikle bölge halkının gerçekleştirdiği rekreasyon fonksiyonunu kazandırmıştır. Büyük kentlere göç eden, hayvanlarını ve arazisini satan bölge halkının, geleneksel olarak

yaylalara çıkma faaliyetlerini sürdürmeleriyle, rekreasyon ihtiyaçlarına cevap veren yaylaların, uzak bölgelere açılması, yalnızca tatil için yaylaları ziyaret eden bir kitle doğurmuştur. Rekreasyon faaliyetleri için yaylalara ziyarette bulunan nüfusun ve yaylada tatil için ikinci konut adedinin artması, yaylalarda alt yapı ve üst yapı hizmet ihtiyaçlarını doğurmuştur (Sarı, 2007).

Ayrıca son zamanlarda klasik turizmin sıradanlığından ve kalabalığından sıkılarak sessizlik ve dinginlik arayışında bulunan, bunun için alternatif turizm çeşitlerini tercih eden bireyler için yaylalar, dikkat çeken kaynaklardır. Bu kapsamda giderek gelişme gösteren yayla turizmi, alternatif turizm çeşitleri kapsamında gün geçtikçe daha da dikkat çekmektedir (Sezer, 2015).

Yayla olarak tabir edilen araziler devlete ait alanlardır. Yerel yönetimlerin düzenlemeleri çerçevesinde yöre halkının ve turistlerin kullanımına sunulmuşlardır. İnsanların yaylaları tercih etme sebepleri hava şartları, hayvanların otlamaları için imkân bulmaları ve turizm faaliyetleri olarak gösterilebilir. Fakat temel neden ekonomi olarak görülmektedir. Hayvanların daha sağlıklı bir ortamda yem ücretleri olmadan yetişmesi konusunda devlet destekli projeler de oluşturulmaktadır (Kızılırmak, 2006).

Ülkemizde yaylacılık faaliyetleri de kendi açısından sınıflara ayrılmaktadır. Bunlar; göçebe yaylacılığı ve yarı göçebe yaylacılığı şeklindedir. Hayatlarını göçebe yaylacılıkla sürdüren insanlar yaşamlarını kendi kurmuş oldukları çadırlarda devam ettirmektedirler ve bunu yaz, kış sürdürmektedirler. Yarı göçebe olarak yaşamlarını sürdüren yöre halkı ise; mevsimsel olarak yer değiştirmekte ve yaz aylarında sürekli ikamet ettikleri mekânlardan ayrılıp yaylalara taşınmakta ve geçim kaynaklarını hayvancılık ve tarımla sağlamaktadırlar (Toroğlu ve Kılınç, 2008).

Yaylaların tercih edilmelerinin sebeplerinden biri de, kalabalık kent hayatından ve monoton yaşam tarzından kurtulmak için ideal bir kaçış olarak görülmeleridir. Doğal kaynak suları ve temiz havasıyla yaylalar spor faaliyetleri yönünden de etkilidir. Pek çok yayla, atlı binicilik, atv turları, kayak merkezleri gibi etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır (Yürük, 1999).

Türkiye, yaylacılık açısından düşünüldüğünde, en zengin ülkelerden biridir. Ülkemizin her bir köşesi yaylalarla çevrilidir. Bu sebeple ülkemizde yaylacılık etkinlikleri oldukça fazladır. Günümüzde yapılan çalışmalar göstermektedir ki

Türkiye'nin coğrafi yapısı göz önünde bulundurulduğunda, en uygun alternatif turizm türü yayla turizmidir (Yalçındağ, 1994).

Günümüzde turistler dışında yerleşik bir yaşam süren yöre halkı da mevsimsel geçişlerle birlikte yaylalara geçici bir süreliğine göç etmektedir. Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan vatandaşlar hayvancılıkla ilgilendikleri için hayvanları otlatmak ve yem ücretlerinden kurtulmak için yaylacılığı tercih etmektedir (Öğütçü, 2002). Bu alanlarda hayvancılık dışında tarım faaliyetleri de yapılmaktadır. Örneğin Karadeniz ve Akdeniz'de tarım ve hayvancılık aynı anda yapılmaktadır. Bunun dışında yaylalardaki turistik faaliyetlerde yoğunluk kazanmıştır (Ertürk, 1995).

Bölgesel olarak yer şekilleri farklılıklarına göre yetiştirilen ürünler ve yapılan hayvancılık çeşitlilikleri de değişmektedir (Bay, 2014). Örneğin yaylacılık faaliyetlerinden olan arıcılık ve avcılık da ekonomik açıdan önem taşımaktadır. Yaylalarda yapılan yerel şenlikler de hem yerli hem de yabancı turistlerin dikkatini çekmeye başlamıştır. Fakat yaylacılık faaliyetleri sonucunda zararlı etkiler de ortaya çıkabilmektedir. Otlak arazilerin tarım arazisine dönüşmesi ve tahtadan yapılan binaların yerini betonlardan yapılan yerleşim alanlarının alması bu açıdan büyük bir tehlike olarak değerlendirilebilir (Bilgiç, 2007). Söz konusu olumsuz sonuçların önüne geçilmesi için düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Türkiye'deki yayla turizmi oranı AB'den yüksektir. Turizm Bakanlığı da, ülkemizde mevsimlik turizm ve kıyı turizmi anlayışının yerine, tüm ülkeye yayılmış olan ve alternatif turizmle birlikte yılın tamamında turizm çalışmalarının devamını sağlayacak bir turizm yaklaşımını geliştirmeyi amaçlamaktadır (Bilgiç, 2007).

Isparta ilinde de alternatif turizm faaliyetleri arasında yayla turizmi de yer almaktadır. Yaylalar; yayla şenlikleri, çadırli kamp alanları, gezinti, piknik ve diğer bazı tabiat turizmi bağlamında gerçekleştirilen etkinlikler bakımından elverişli yerlerdir. Isparta ilinde yer alan başlıca yaylalar; Zengi, Söğüt, Toto ve Sorgun yaylalarıdır (Durgun, 2007). Alternatif turizm kapsamında mesirelik alanların kullanımı da söz konusudur. Isparta il ve ilçeleri yöre halkının ve diğer turistlerin piknik ve dinlenme gereksinimlerine yanıt verecek oldukça fazla mesirelik alana sahiptir. Merkezdeki Gökçay, Milas ve Ayazma, Şarkikaraağaç'ta bulunan Pınarbaşı mesirelik alanı, Senirkent'te Değirmenderesi ve Kuyucak mesirelikleri bunlardan bazılarıdır. Yayla

turizmi kapsamında ele alınabilecek bu alanlar özellikle yerli halk tarafından yaz mevsiminde oldukça ilgi görmektedir (Ongun vd., 2015a).

1.4.13. Kırsal Turizm

Isparta ilinde dağlık ve yayla arazilerinin fazla olması sebebiyle diğer turizm türleri yanında yaylacılık faaliyetleri de yapılabilmektedir. Bölgenin önemli yayları ise; Söğüt, Tota, Sorgun ve Zengi yaylarıdır. Bu arazilerde dağ yürüyüşleri, festivaller, yamaç paraşütü gibi faaliyetler yapılmaktadır. Isparta için en önemli turizm etkinliklerinden biri olan kırsal turizmin geliştirilebilmesi için bu yaylara ulaşım imkânlarının geliştirilmesi ve altyapı faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir (Göksoy, 2001).

Orta kuşakta yer alan, sıcak, soğuk, nemli ve kuru iklim bölgelerine sahip olan Türkiye’de yapılan kırsal turizm faaliyetleri içerisinde kuş gözlemciliği önemli bir yere sahiptir. Bunun temelinde yatan nedenlerin başında Türkiye’de sulak alanların fazla olması ve birçok kuş türüne ev sahipliği yapması gibi nedenler gelmektedir (Çelik, 2018). Kuş gözlemciliği, doğayı kuşların gözünden tanımaya yardımcı olarak bir gözlem sporudur. Sağlıklı bir çevrenin en iyi kanıtı olan kuşlar her çeşit yaşamsal ortamda yer alırlar. Beyşehir Gölü’nün Şarkikaraağaç ve Yenişarbademli ilçe sınırları, Burdur Gölü’nün Keçiborlu ilçe sınırları, Eğirdir Gölü’nün Hoyran kısmı, Çandır barajı çevresi, Kasnak Meşesi Tabiatı Koruma Alanı, Kovada Gölü Milli Parkını kapsayan bölgeler kuş gözlemciliği için uygun olup, her yıl bu bölgelere ağırlıklı olarak Fransa ve İngiltere’den kuş gözlemcileri ziyarette bulunmaktadır (Durgun, 2006).

Av turizmi açısından da önemli bir değere sahip olan Isparta, engebeli dağlık arazi yapısı sayesinde birçok canlı türünü içerisinde barındırmaktadır. Ayrıca zengin bir bitki yapısına sahip olması sayesinde doğal hayat verimli bir şekilde devam etmektedir. Burada, keklik, yaban domuzu, tavşan, yaban ördeği gibi hayvanlar barınmaktadır ve av turizmi açısından önemli bir değere sahiptir (Hacıoğlu ve Alpar, 1998).

Isparta ilinin Kuyucak Köyü’nde lavanta çiçeği yetiştiriciliği yapılmaktadır. Haziran ayı sonuna gelindiğinde açmaya başlayan lavantalar, Ağustos ayı ortasından itibaren hasat edilmektedir. Özellikle çiçeklenme sürecinde köye ziyaretler gerçekleştirilerek mor lavanta denizinde fotoğraf çekilmesi önerilmektedir (T. C. Isparta Valiliği, 2019). Isparta ilinin Keçiborlu ilçesinde bulunan Lavanta Vadisi hem yerli turistlerin hem de yabancı turistlerin son derece ilgi odağı haline gelmiştir. Kuyucak köyü

arazisinde bulunan bu alan kırsal turizm açısından ve Isparta ilinin turizm potansiyelinin artması açısından son derece önem arz etmektedir. Ayrıca böyle bir doğal güzelliğe sahip olmak ülkemiz açısından ayrı bir değer kazanmaktadır. Bu kırsal alana önemli katkılar sağlayan Lavanta Vadisi, yöre halkına da gelir oluşturmuş ekonomik açıdan kayda değer girdiler oluşturmuştur. Lavanta turizmi sayesinde Kuyucak köyünün altyapı, üstyapı çalışmaları artmış ve bölge halkının refah seviyesi yükselmiştir (Ongun vd., 2018).

Türkiye'nin gül bahçesi olarak adlandırılan Isparta ili Batı Akdeniz Bölgesinde yer aldığı için gül yetiştiriciliği konusunda son derece elverişli olmuştur. Gül ve gülden elde edilen malzemeler hem ülke içinde hem de ülke dışına satılmaktadır. Ayrıca elma üretiminde ülke çapında birinci sırada yer almaktadır. Bunların yanı sıra, il sınırları içerisinde en fazla göl bulunduran şehir konumunda yer almaktadır (Kılınç, 2013).

İKİNCİ BÖLÜM

ALGI KAVRAMI VE KIRSAL TURİZM

2.1. Algı Turizm İlişkisi

Birey çevresinden faydalanabilmek, ona uyum sağlayabilmek ya da onu kendine uydurabilmek için söz konusu çevreyi anlamak ve tanımak durumundadır. Çevremizde yer alan çeşitli renkler, nesnelerin kokusu, dokusu, sıcaklığı, müziğin ritmi gibi çevreyle alakalı bütün bilgiler duyularla algılanmaktadır. Duyu organları ile elde edilen bilgiler bir araya getirilerek yorumlanır, çevredeki nesne ve olaylara anlam kazandırılmaya çalışılır ve çevre kavranmaya başlanır (Üstündağ, 2009). Bu bağlamda algı; bireylerin hayatlarına yön veren en temel etkinlik etrafındaki bazı uyarıcılara gösterdikleri tepkilerdir. Günlük hayatta kişi, pek çok uyarana maruz kalır, bu uyarıları birtakım süzgeçlerden geçirerek değerlendirir, onlara bir anlam atfeder ve bu uyarılara ilişkin tepki-yorum ortaya koyar. Bireyin yaşamının her anında karşı karşıya kaldığı bu durum onu algı kavramıyla karşılaştırmaktadır. İnsanlar hayatları boyunca pek çok kez farklı uyarılarla karşılaşmakta koklama, dokunma, tatma, işitme, görme gibi beş duyu organı vasıtasıyla çeşitli tür ve nitelikteki duysal verilerin alınmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu da algılama sürecinin öncelikli şartı olan duyu becerisinin olması anlamına gelmektedir. Bireylerin karşılaştıkları uyarılarla ilgili olarak verilerin duyu organları vasıtası ile alınması olarak ifade edilebilecek duyu becerisinin bulunması algının ortaya çıkması adına bir gerekliliktir (Boztepe ve Taşkiran, 2020).

Güdülenmek isteyen kişilerin, kendi dış dünyalarını anlamaları, kavramaları, bu dış dünyayı iyi veya kötü irdelerken, neye göre değerlendirmede bulunduklarını bilmeleri, her türlü güdülenme bakımından son derece önemlidir. Bu bağlamda bireyin dış dünyadaki soyut/somut nesnelerle bağlantı oluşturması, bunlarla ilgili bazı yargılar geliştirmesi, belli bir tutum geliştirmesi, söz konusu nesneleri algılaması ile başlar. İşte bu süreçte algının, dışsal müdahalelerle motive edilmesi, kişinin algılama eşiği, algılamayla ilgili duyum enerjisi gibi daha birçok konuda, bilhassa iletişimciler açısından değerlendirilmesi ve analiz edilmesi gereken konulardır (İnceoğlu, 2010). Üstündağ'a (2009) göre de çevreden gelen görsel uyarılar, algılamayla anlamlı hale gelmektedir.

Bireyin çevresini anlamlandırmasında, çevresiyle bağlantı kurmasında ve çevresini dönüştürmesinde algının önemi son derece büyüktür.

İnsanların algılarını ve algılama biçimlerini etkileyen birçok değişken bulunmaktadır. Literatürde algılamayı etkileyen faktörler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

Alışkanlıklar: Alışkanlıklar oldukça yavaş ve kimi zaman bilinçsiz şekilde gerçekleşir. Kişiler, alışkanlıklarına bağlı olarak şartları, durumları ve nesneleri farklı biçimde algırlar. Buna uygun bir örnek olarak; aracın lastiğinin son derece gürültülü bir biçimde ve ansızın patlama sesini işiten bir emekli ordu mensubunun kendisini yere atması verilebilir (Otara, 2011).

Motivasyon: Güdüleyici unsurlar, kişinin eski deneyimleri dolayısıyla, gereksinimlerinin giderilmesi olarak nitelendirdiği uyaranlara duyarlılığını artırır. Söz gelimi, susayan bir kişi su ihtiyacını gidermek için bir çeşme ya da otel aramak için algısal bir potansiyele sahiptir; bu da restoran simgelerini algılama ihtimalini yükseltir ve o sırada diğer nesneleri görselleştirme olasılığını en aza indirir (Otara, 2011).

Öğrenme: Öğrenme yetisi algılama evresinde dikkat çeken bir etkiye sahiptir. Bireyler öğrenme düzeylerine paralel şekilde algırlar (Otara, 2011).

Uzmanlık: Kendisini belli bir örgütsel role adayan bireyin uzmanlığı, bazı uyaranları tercih etmesine ve diğerlerini geri plana atmasına sebep olmaktadır (Otara, 2011).

Sosyal geçmiş: Kişinin algıları, sosyal deneyimlerine dayanır. Sosyal olarak gelişen kişiler, diğerlerine kıyasla daha olumlu bir davranışa sahiptirler (Otara, 2011).

Algılama, içinde bulunduğumuz dünyanın değişken bir görüntüsüdür. Kişi algılamasında, aldığı eğitim, içinde yer aldığı toplumsallaştığı kültürel yapı, mevcut görenek, gelenek, adet, örf ve inançlar yön verici etkiye sahiplerdir. Genellikle hayatta kişisel eğilim, tutum ve yaklaşımların temelini meydana getiren bu faktörler bireyler arası iletişim ve ilişki şeklini ciddi düzeyde etkiler. Her birey durumları, nesneleri, olayları, içinde dünyaya geldiği kültürel ve toplumsal ortamı, yaşadığı ilişkiler ve etkileşim şekilleri, bireysel ihtiyaçları, beklentileri, değer yargılarına göre farklı şekilde algılar. Bireylerin nesneleri, olayları, durumları, özetle ifade edildiğinde çevrelerini bu subjektif algılama yönelimleri “seçimleyici algılama” olarak isimlendirilir (İnceoğlu, 2010).

Turizme yönelik algılama da seçimleyici algı kapsamında değerlendirilmektedir. İnsanlık tarihinin her evresinde değişim ve gelişim dinamizmini korumuştur. Bu dinamizm içerisinde bireyler, topluluklar, devletler ve uluslar diğerine karşı üstünlük oluşturmak ve onları kendi menfaatlerine göre yönlendirmek için birçok yönteme başvurmuşlardır. Asırlardır farklı mücadelelerde bulunan grupların, bu mücadeleleri kazanabilmek için yararlandığı yöntemler arasında en etkili olanı, hedef kesimin ikna edilerek, kendi talebi ile dilediği şekilde yönlendirilmesi olduğu belirlenmiş ve bu bağlamda hedef kesime yönelik algı yönetimi çalışmaları yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir (Tunç ve Atılgan, 2017). Turizm açısından ele alındığı zaman da turistlerin algılarının yönetilmesi önemli bir konudur.

2.2. Turizm Algısı Literatür Çalışmaları

Güneş ve Alagöz (2018) tarafından yapılan araştırmada Erzincan ilinde yerel halkın kırsal turizm hakkındaki algı ve görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak yörede yaşayan 387 birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda yöre halkının görüşlerine göre bölgenin mevcut turizm potansiyelinin yeterli düzeyde kullanılmadığı, turizm faaliyetlerine yerel halkın büyük bir kesiminin katılımını sağlayacak uygulamaların yapılmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında yöre halkının görüşlerine göre turizm faaliyetlerinin bölgenin ekonomik gelişimine katkı sağlayacağı, turizm tanıtım ve alt yapı faaliyetlerinin yetersiz olduğu, yöre halkının turizm faaliyetleri hakkındaki algıları ile demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmadığı tespit edilmiştir.

Merkez (2019) tarafından yapılan araştırmada İzmir ilinin Karaburun Mordoğan bölgesinde yerel halkın kırsal turizm hakkındaki algı ve görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya yörede yaşayan 65 çiftçi ile turizm paydaşı olan 10 birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcı görüşlerine göre bölgede kırsal turizm faaliyetlerinin artmasının politik açıdan ele alındığı zaman bölgedeki kamu harcamalarını arttıracığı, ekonomik açıdan ele alındığı zaman bölgeye turist gelmesinin yörede faaliyet gösteren esnafı olumlu yönde etkileyeceği, sosyokültürel açıdan ele alındığı zaman bölgeye turist gelmesinin yerel halkın ve çiftçilerin hem eğitim hem de bilinç düzeylerin geliştireceği tespit edilmiştir. Bunun yanında yöre halkı ve turizm paydaşlarının bölgede turizm faaliyetlerinin artmasının bazı sorunları da beraberinde getireceğini düşündükleri

tespit edilmiştir. Katılımcı görüşlerine göre turizm faaliyetlerinin beraberinde getireceği sorunların başında bölgedeki tarihi ve doğal dokunun bozulması ve trafik kirliliğinin geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gül (2016) tarafından yapılan araştırmada Kahramanmaraş ilinde yaşayan bireylerin kırsal turizm faaliyetleri hakkındaki algılarının incelenmesi amaçlanmış, araştırma kapsamında Ekinözü İçmeleri ve Ilıca Kaplıcaları örnek alınmıştır. Araştırmanın sonunda yöre halkının kırsal turizm faaliyetleri hakkındaki görüşleri değerlendirildiği zaman, turistlere yöre hakkında tanıtıcı broşürler verilmesinin turizmi canlandıracağı, yöredeki doğal kaynakların bozulmamasının turizmi olumlu yönde etkileyeceği, yöredeki kırsal turizm faaliyetlerinin artmasına paralel olarak istihdamın da artacağı, yöre halkının evini turistlere pansiyon olarak açmak istedikleri, yöre halkının konuksever olmasının turizmi olumlu yönde etkileyeceği ve kırsal turizm faaliyetleri sayesinde yöre halkı ile kent merkezi arasında sağlam bağlar kurulacağı tespit edilmiştir.

Emiroğlu (2013) tarafından yapılan araştırmada Kazdağı yöresinde yaşayan yöre halkının kırsal turizme bakış açısının incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya bölgeye yakın olan Adatepe ve Mehmetalan Köyleri sakinleri katılmıştır. Araştırmanın sonunda yöre halkının görüşlerine göre bölgeye turist gelmesinin yöre halkını mutlu ettiği, turizm sayesinde elde edilen gelirlerin son dönemlerde arttığı, turizm faaliyetleri sayesinde yöre halkının yaşam standartlarının yükseldiği, turizm faaliyetlerinin canlanmasına paralel olarak köyden kente göç eyleminin azaldığı, kırsal turizm faaliyetlerinin gelişmesinin tarımsal üretimi olumlu yönde etkilediği, turizm gelirlerinin artması ile bölgedeki eğitim, sağlık, ulaşım ve alt yapı gibi kamu harcamalarının arttığı, turizm faaliyetlerinin artması ile işgücüne katılımın arttığı ve kırsal turizm faaliyetleri sayesinde bölgedeki doğal ve kültürel kaynakların korunmasına daha fazla önem vermeye başlandığı tespit edilmiştir.

2.3. Kırsal Turizm Kavramı

Özellikle son yıllarda kentleşme, sanayileşme ve teknolojinin gelişmesi kırsal alanların boşalmasına yol açmıştır. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde azalma görülmüştür. İnsanlar büyük şehir merkezlerine göç etmişlerdir. Bu tür sorunların daha da artması, devlet politikalarına yansımış ve kırsal kalkınma alanında çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Kırsal olarak kalkınma planlarının temel gayesi, kırsal bölgelerde yaşayan yerel halkın gelir seviyelerinin yükseltilmesi ve yaşam koşullarının

iyileştirilmesi yönündedir. Planlanan kırsal kalkınmanın ayrıca tarihi mekânların ve kültürel mekânların korunması, gelecek nesillere aktarılmasının en güzel çalışması turizm sektörünün canlanmasından geçmektedir (Özkan, 2007).

Yapılan araştırmalara göre turistlerin turizm faaliyetinden beklentilerinin değiştiği görülmüştür. Turistler kitle turizmi yerine alternatif turizm faaliyetlerine yönelmektedirler. Bunun sebebi ise yoğun kent yaşamından stresten ve baskıdan kurtulmak olduğu görülmektedir. Kırsal turizmi tercih eden turist profillerine bakıldığında ise; genellikle çevreye duyarlı, doğaya önem veren kişiler olduğu tespit edilmiştir (Tekeli, 2000).

Kırsal turizm diğer alternatif turizm türleriyle doğal olarak bağlantı halindedir. Kırsal turizm kapsayıcılık bakımından av turizmi, mağara turizmi, ekoturizm, açık hava turizmini kapsamaktadır. Kırsal turizm kent yoğunluğundan kaçıp belli bir süre doğa evlerinde, köy, çiftlik gibi ortamlarda geçirilen vakittir (Özkan, 2007).

Kırsal turizm genel olarak yerli turizm hareketi olarak algılanmakta ve o şekilde ilerlediği görülmekteydi. Zaman içerisinde ulaşımın ve iletişimin ayrıca en büyük etken olan teknolojinin gelişmesiyle birlikte kırsal turizm ulusal anlamda önem kazanmıştır. Kırsal turizm sayesinde önemli gelir elde eden ülkeler açısından Türkiye çok zengin bir yapıya sahiptir (Akça, 2004).

Kırsal turizm; doğa sporları, kırsal yaşamın günlük hareketliliği, yöresel eşyaların satışı, el üretimi geliştirilmesi, tarihi ve kültürel etkinlikler ve yerel seviyede ticaretin gelişmesi gibi birçok önemli etkileri görülmektedir. Ayrıca kırsal alanda da sosyalleşmeyi arttırmaktadır. Hem yerel düzeyde hem de yabancı turistlerin kültür kaynaşmasını sağlamaktadır (Soykan, 2003).

Kırsal turizm sayesinde kırsal bölgelerden kentlere olan göç azalmaktadır ayrıca kültürel alanların korunmasını sağlamaktadır. Kırsal turizmin bu denli önemli olmasının en temel sebeplerinden bir diğeri ise; bu faaliyetin yılın tamamında yapılabiliyor olmasıdır. Mevsimsel olarak olmadığı için süreklilik arz etmektedir. Dört mevsim devam edebilmesi sayesinde yapılan faaliyetlerin de çeşitlenmesini sağlamaktadır. Ayrıca yöreye özgü kırsal kültür de yaşatılmakta ve tanıtılmaktadır. Turistler sürekli gittikleri ülkelerde ve şehirlerdeki benzer mekânlara gitmekte ve yöreselliği aramaktadırlar. Bu açıdan kırsal turizm en önemli fırsat aracı olmuştur (Doğan, 2012).

Kırsal turizmin olumsuz yönleri de görülmektedir. Tarımla uğraşan yerel halk, kırsal turizmin gelişmesiyle birlikte tarımla ilgilenmekten uzaklaşmakta ve tarım faaliyetlerinin azalması ülke genelinde sorunlara yol açmaktadır. Kırsal turizmin geliştiği yerel bölgelerde temel ihtiyaç ürünlerinin fiyatları artmaktadır bu fiyat artışı iç turizm hareketliliğini olumsuz etkilemektedir. Yabancı turistlerin bazı yerel geleneklere riayet etmemesi sonucunda kültürel kaynaşmayı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca kültürel ve tarihi mekânların dikkatsizce hizmete açılması tahribata yol açmaktadır (Morgül, 2006).

Turistler deniz, kum, güneş gibi klasik turizm anlayışı yerine doğal ve kültürel mekânları tercih etmeye başlamışlardır. Ayrıca kırsal bölgeler ve büyük kentler arasında ekonomik olarak fark açılmaktadır. Bu farka en iyi yöntem olarak kırsal turizm faaliyeti kullanılmaya başlanmıştır. Kırsal bölgelerden kentlere olan göç önlenmeye çalışılmış ve ekonomik fark kapatılmaya çalışılmıştır. Doğaya olan ilgi gereksinimi kırsal turizmle giderilmiştir (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008).

Özellikle yoğun şehir hayatında yaşayan insanların tercih etmiş olduğu kırsal turizm, fabrikaların yoğun iş hayatının bir kaçamağı olarak ortaya çıkmaktadır. Doğal ortamlar insanların her zaman sevdiği huzur bulduğu ortamlar olmuştur. İnsanlar şehir hayatında özgürlüklerinin ellerinden alındığı hissini taşımaktadırlar. Doğal ortamlarda insanlar kendilerini özgür hissetmektedirler. Kırsal turizmin en kısa tanımı, deniz turizmi dışında kalan görülüp gezilen doğal faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Alternatif bir gelir kapısı yaratmak amacıyla da yerel halka büyük katkı sağlamaktadır. Kırsal bölgelerde genellikle tarım ve hayvancılık yapılmaktadır. Turistler sayesinde bu alanların dışında gelir oluşturulmaktadır (Yosmaoğlu ve Engin, 2003).

2.3.1. Kırsal Turizmin Gelişimi ve Önemi

İnsanların zaman içerisinde ekonomik olarak kalkınması ve eğitim açısından gelişmesi, iş hayatının yoğun temposu, özellikle büyük kentlerde yaşayan insanların streslerini atmaları için kırsal alanlara gitme isteklerinin giderek arttığı görülmektedir. Kırsal turizmi tercih eden turistler genellikle orta yaş grubu kişiler ve eğitim düzeyi yüksek olan turistlerden oluşmaktadır (Aslan, 2017).

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na (TKDK 2015) göre kırsal turizmin talep edilmesinin sebepleri şu şekilde sıralanmıştır; kültürel ve tarihsel çevrenin

tanıtılması, stresten ve yoğun şehir hayatından kaçma isteği, yabancı turistler için de farklı kültürleri öğrenme isteği gibi maddeleri sıralamak mümkündür.

Kırsal alanlarda bulunun imkânlardan yararlanma isteği turistler açısından çekicilik unsuru sayılmaktadır. Özellikle tarım ve hayvancılık yapılan alanlarda doğal olarak yetiştirilen sebzelerin tüketimi ve hayvanlardan elde edilen yoğurt, süt, peynir gibi doğal ve sağlıklı ürünleri elde etme isteği oluşturmuştur. El işçiliği, dokuma işleri, arıcılık faaliyetleri kapsamında bal satışı gibi gelir kaynakları oluşturulmaktadır. Aynı zamanda tarihsel olan anıtlar, müzeler, manzarası olan mekânlar çekicilik unsurları kapsamındadır. Spor faaliyetleri açısından da düşünüldüğünde rafting, yamaç paraşütü, bisiklet turları, dağ yürüyüşleri gibi etkinlikler açısından da kırsal alanlar çekicilik oluşturmaktadır (Aslan, 2017).

Kırsal turizme diğer turizm çeşitleri arasında çevre uyumu kültür ilişkileri ve insan özellikleri açısından en olumlu bir yapıya sahip alternatif turizm türü demek mümkündür. Kırsal turizm tüm yıl yapılabildiği için mevsimsel olarak yığılma yaşanmamakta ve turistik mekânların tahribatına yol açmamaktadır. İnsanın özüne dönmesi olarak yorumlanan kırsal turizm etkinliği, doğaya özlem olarak nitelenmektedir. Bu kırsal alanlar insanoğlunun yaşamsal faaliyetlerini devam ettirebilmesi açısından gereken tarımsal ve hayvansal gıdaların temeline inmektedir. Kırsal turizm kırsal alanların sonunu getiren bir faaliyet değil aksine bu alanların ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan en önemli alternatif turizm türüdür (Karafakı ve Yazgan, 2012).

Turizm ve çevre konusu ele alındığında çoğu zaman olumsuz etkiler göze çarpmaktadır. Deniz kenarların tahribatı, denizlere atılan çöpler, konaklama alanlarının yarattığı atıklar vb. fakat kırsal turizm de tam tersi olarak betonlaşma yaşanmamış yapay atıklar meydana gelmemiştir. Doğal ortamlar bozulmadan çiftlik evleri, köy evleri ve doğal yiyecekler, yöresel kıyafetler bulunmaktadır. Kırsal turizmin devamlılığı açısından bu doğal ortamların korunması gerekmektedir. Yani kırsal doğal zenginliğin, evrensel bir önem taşıdığı unutulmamalıdır. Diğer gelişmiş ülkelerde kırsal turizm faaliyetleri yapılırken, en küçük yerleşim birimi olan köyler tercih edilmekte ve köylerde turizm faaliyeti icra edilmeden önce rezervasyon usulü uygulanmaktadır. Bu uygulama sayesinde yoğunlaşmanın önüne geçilmiştir (Soykan, 2003).

2.3.2. Kırsal Turizmin Olumlu Etkileri

Kırsal turizmin ekonomik, çevresel ve kültürel alanda oldukça olumlu etkilere sahiptir. Fakat olumsuz etkilerini de ele almak, nedenlerini araştırmak gerekmektedir. Bu nedenle olumlu ve olumsuz etkiler iki ayrı başlık halinde ele alınmıştır.

Yerel halk açısından düşünüldüğünde, kırsal turizm yerel işletmelerin gelişmesinde büyük bir etkiye sahiptir. Bölge halkının yaşam kalitesini de arttırdığı bilinmektedir. Ayrıca bölgesel açıdan değil tüm ülke açısından ekonomiyi olumlu etkilemekte, ülkeye döviz girişini de sağlamaktadır. Kır ve kent gelir dengesizliğini ortadan kaldırmaktadır. Bunlarla birlikte yeni iş kolları açılmakta ve işsizlik azalmaktadır. Ayrıca turizm ile doğrudan bağlantılı olan ulaşım gibi iş alanlarında da gelişim görülmektedir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006).

Kırsal alanlarda yaşayan insanların gelir kaynakları tarım, hayvancılık, balıkçılık gibi sektörler olduğu için yeterli olmamaktadır. Turizm faaliyetleri sayesinde ikinci bir gelir elde etmektedirler. Kırsal turizmin yerel kalkınma açısından etkisi doğal ve kültürel kaynakların etkili bir şekilde kullanılmasıyla bağlantılı olmuştur. Kırsal turizmin etkili görüldüğü bölgelerde kadın istihdamının arttığı görülmüş ve önemli bir kazanım elde edilmiştir (Aslan, 2017).

Kırsal alanlarda yaşayan insanların en önemli sorunu işsizlik ve gelir yetersizliği olduğu görülmektedir. Kırsal turizm bu sorunlara çözüm olmakla birlikte göç hareketlerini de engellemeye yardımcı olmuştur. Kırsal üretimin durmasını engellemektedir. Devlet politikalarının da bu yönde gelişmesiyle birlikte kırsal alanlarda yatırım olanakları artmakta ve işsizlik seviyesi düşmektedir (Çeken vd., 2007).

Özellikle kadınların kırsal turizm sayesinde iş imkânı bulmaları ve istihdamın gelişmesi yönünden önemli bir kazanım olmaktadır. Kadın istihdamının yüksek olduğu ülkelere bakıldığında, genellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olduğu görülmektedir. Kırsal turizm açısından kadının yeri hem üretici pozisyonunda hem de satıcısı konumunda olmuştur. Kadınların el sanatları, gıda satışı ve rehberlik gibi faaliyetlerde olması kadına olan bakış açısını da değiştirmektedir (Boyacıoğlu, 2014).

Kırsal turizmin diğer sektörleri etkileme açısından da olumlu etkileri görülmektedir. Turizm sektörü sayesinde 33 sektörü de olumlu manada etkilediği görülmüştür. Kırsal turizm bu açıdan alternatif bir sektör olarak düşünülmekten

tamamlayıcı bir alan olarak düşünülmesi gerektiğini göstermiştir. Ayrıca kırsal turizm sayesinde Türk gelenek ve görenekleri daha iyi şekilde tanıtılmaktadır. Türk misafirperverliği gösterilmektedir (Soykan, 2003).

Kırsal turizmin çevreye olan olumlu etkilerini göz ardı etmek mümkün değildir. Doğayı koruma bilincinin arttırılması sonucunda yasak avcılığın önüne geçilmesi ve kuş gözlemciliği gibi turizm faaliyetleri sayesinde ekolojik denge bilinci korunmaya çalışılmıştır. Bu turizm faaliyetleri sonucunda ulaşım, altyapı ve sağlık hizmetleri de gelişmektedir. Bu imkânlar sayesinde yöre halkı daha kaliteli bir yaşam sürmektedirler (Aksatan, 2014).

Kırsal turizm sayesinde toplumdan ayrı kalmış sosyallikten uzaklaşmış kişilerin sosyalleşmesi hayata adapte olmaları konusunda etkili olduğu bilinmektedir (Haberal, 2015).

Kırsal turizm çalışmaları sonucunda yerel yönetim çalışmaları da altyapı, konut gibi faaliyetler hız kazanmaktadır. Bu olumlu çalışmalar yerel halkın kullanımına sunulmuş ve yaşam kalitesi artmıştır. Ayrıca kırsal alanlar ve tarihi kültürel mekânların doğal halleriyle korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda başrol oynamaktadırlar. Gelecekte de turistlerin çevre bilincinin giderek artacağı düşünüldüğünde, korunmuş, doğal kaynakların gelecek nesillere aktarılması önem taşımaktadır (Soykan, 1999).

Kırsal turizm sayesinde kültürel ve tarihi yapılar kullanıldığı için bu mekânların korunması ve sürekli bakımlı bir halde kalması, kullanılabilir halde kalmasına ihtiyaç vardır. Turizm gelirleri sayesinde bu doğal ve kültürel kaynakların devamı açısından restorasyon çalışmaları yapılmakta ve koruma altına alınmaktadır. Böylelikle kırsal turizm doğal ve kültürel ortamları korumakta ve devamlılığını sağlamaktadır (Gül, 2016).

Kırsal turizmin etkisiyle kırsal bölgede yeni iş imkânları oluşmaktadır. Kırsal alanlardaki kaynakların korunması ve en etkili şekilde kullanılmasını, üretilen gıdaların ticareti ve el üretim malzemelerin satışı sayesinde turizm gelirlerinin artmasını sağlayacaktır. Hem kırsal turizm gelirleri hem de tarım ve hayvancılık çalışmaları bir arada kullanıldığında daha etkili olacaktır. Böylelikle hem ülke ekonomisine hem de yöre halkına daha fazla katkı sağlayacaktır (Ata, 2018).

Kırsal turizmi tercih edenlerin yapıları incelendiğinde daha kültürlü daha eğitimli kişiler oldukları görülmüştür. Bilinçli ve eğitimli turistlerin kırsal alanlarda bıraktıkları etkilerde olumlu olmaktadır. Ayrıca kırsal turizm diğer turizm türleriyle etkileşim halinde olması sebebiyle turizm faaliyetlerine ülke çapında hareket getirmektedir. Ayrıca kırsal turizm sayesinde diğer sektörlerinde yıl boyunca gelir sağmalarına yardımcı olmaktadır. Yine diğer bir olumlu özellik olan tarihi alanların korunup tanıtılmasına olanak sağlanmaktadır (Dinç, 2020).

2.3.3. Kırsal Turizmin Olumsuz Etkileri

Kırsal turizm faaliyetleri planlı olarak yapılmadığında özellikle tarım faaliyetlerine zarar vermektedir. Turizm faaliyetlerine önem veren çiftçiler, tarım ve hayvancılıktan uzaklaşmaktadır. Bu uzaklaşma tarım sektörüne zarar vermektedir. Turizm faaliyetlerinden yüksek gelir elde eden yöre halkı tarım arazilerini boş bırakmakta ve konutlarının kiralarını yükselterek geçimini sağlama yöntemine gitmektedir. Ayrıca bölgede orantısız gelir artışları görülebilmektedir. Ayrıca yerel halk ve turistler arasında yaşanan kaynaşma, bölgenin kültürel değerlerini zedeleyebilmekte ve yöre halkının aile kavramının zedelendiği düşünülmektedir. Bunun yanında kültürel tahribata zarar verilebildiği görülmüştür (Dinç, 2020).

Kırsal turizmin faydalarının fazla olması yanında olumsuz durumlarda gerçekleşmektedir. Yerel bölgeye has olan bitki çeşitlerinin ülke dışına kaçırılması izinsiz olarak faaliyetler gerçekleştirilmesi gibi durumlar görülmektedir. Ayrıca kırsal sakin doğal ortamlar, turizm faaliyeti neticesinde trafik yoğunluğu, gürültünün artması kırsal alandaki sessiz doğal ortamın bozulmasına yol açmaktadır. Çöplerin birikmesi, doğal kaynakların hızla tüketilmesi ve konaklama alanlarının kapasitesinin üzerine çıkarılması kırsal doğal ortamı bozmaktadır. Kırsal alanları olumsuz olarak etkileyen bir diğer durum ise; kırsal alana uyumsuz olarak yapılaşmaya gidilmesi hem görsel hem de betonlaşma açısından çevre tahribatının ortaya çıkmasıdır (Sanlı, 2017).

Kırsal turizm faaliyetleri vahşi doğal yaşam ve hayvanlara, özellikle bilinçsiz av etkinlikleriyle zarar vermektedir. Ortaya çıkan gürültü ve kirlilik doğal yaşama zarar verebilmekte, tarımsal faaliyetlerin azalması, tarihi yapıların bozulması gibi sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca kırsal turizmden elde edilen gelirler, o bölge dışında başka

bir alan için kullanıldığı durumlar görülmekte ve bölge halkını olumsuz yönde etkilemektedir (Yallagöz, 2010).

Genel olarak turizm alanında tamamen ekonomi şeklinde bakıldığında hata yapılmış ve çevreye zarar verilmiş olunacaktır. Kırsal turizm de en önemli konu çevre hususudur. Çevre dengesi bozulursa kırsal turizm kendi kendini bitirmiş olacaktır. Çevresel bir zenginlik kattığı takdirde kırsal turizmin gelecek nesillere aktarımı sağlanmış olacaktır. Kırsal çevrenin bozulmasında en önemli faktör sonradan yapılan altyapı ve betonlaşma çalışmaları olarak bilinmektedir. Betonlaşmanın verdiği atıklar, gelişi güzel yapılaşma, kırsal bölgenin insan kapasitesinin dengesiz şekilde yoğunlaşması ve gürültünün artması doğal çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir (Kızılaslan ve Ünal, 2014).

Kırsal turizm çalışmalarında en önemli şahıslar bölge halkı olarak düşünüldüğünde, yabancı turistlerle iletişim gücü çökmektedirler. Yabancı turistlerin de olumsuz yönleri, yöre halkını etkilemektedir. Yöre halkının eğitimi yetersiz olduğu için bölge tanıtımı yapılamamaktadır veya yanlış bilgilendirilmektedir. Ayrıca doğal kaynakların etkili kullanılmaması ve çevresel yozlaşma meydana gelmektedir (Kuşat, 2014).

2.3.4. Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi

Son dönemlerde turizm algısı dünya genelinde yaşanan değişimlerle beraber değişmektedir. Turizm faaliyetleri nicelik ve nitelik olarak çeşitlenmeye başlamıştır. Bu değişim Türkiye’de yaşamını sürdüren bireylerin standartlarını da değiştirmiş ve geliştirmiştir. Gelecekteki alışılmış turizm faaliyetlerinin tersine oldukça farklı yeni faaliyetlerin eski alışkanlıkların yerine yerleşmesi beklenmektedir. Bu nedenle bu değişimi erken süreçte fark eden ve hazırlığını yapan şehirler ve ülkeler turizm sektöründeki rekabete bir adım önde başlayacaktır. Gelir düzeylerinin artması, yaşam koşullarının değişmesi, farklı alışkanlıklar ve kültürleri ön plana çıkarmaktadır. Söz konusu değişim varlığını turizm sektöründe de hissettirmektedir. Farklılık ve yenilik arayışı geleneksel turizm kültürünün zaman içinde bırakılması kirlilik, gürültü ve kalabalıktan uzak, doğallığın ön plana çıktığı kırsal bölgelerin cazibe merkezi haline gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu alanlarda bireyler her açıdan daha doğal ve sıcak bir ortamı tercih etmektedirler (Uslu ve Kaya, 2015).

Kırsal kalkınmada esas amaç, “kırsal istihdam koşullarının oluşturularak göçün en aza indirilmesi, kalkınmaya dair kararlara bölge halkının dahil olmasının sağlanması, çağdaş fiziki temelin geliştirilmesi, sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetlerine erişim fırsatlarının güçlendirilmesi, tabii kaynakların ve kırsal çevrenin yerinde kullanımı ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması” olarak ifade edilebilir (Emekli vd., 2017). Kırsal kalkınmayı sağlayan unsurların başında kırsal turizm gelmektedir. Kırsal turizm; yerel sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve kırsal kesimlerle şehirlerarasında toplumsal dayanışmayı oluşturmak için; tabii kaynakların, geleneklerin, kırsal yapıların, kültürel mirasın, tarımsal alanların ve bölgesel kimliği ifade edecek “marka” niteliğindeki ürünlerin turistik olarak değerlendirilmesidir. Bir başka deyişle kırsal turizm; bireylerin doğal ortamlarda dinlenmek ve farklı kültürlerle bir arada olmak için bir kırsal yerleşim birimine gidip, orada konaklamaları ve söz konusu beldeye ilişkin faaliyetleri gözlemlemeleri veya katılımları ile yapılan bir turizm çeşididir. Farklı yerel, ulusal ve uluslararası kurumların katkısı ile her geçen gün faaliyetleri artan kırsal turizm, kültürel dokuyu ve tabiatı koruyucu, geçmişe ve kaynaklara dönüşü özendirici formuyla, dünyadaki birçok ülkede bireyleri tatil amacıyla kırsal kesimlere çekebilmektedir (Baykal ve Toprak, 2010). Emekli ve diğerlerine (2017) göre kırsal turizm, tarım, tabii çevre ve kırsal kültür ile bütünleşen, bunun yanı sıra diğer turizm çeşitleri ile de oldukça rahatlıkla özdeşleşebilen bir turizm çeşididir. Kırsal turizmin tüm dünyada her geçen gün yaygın hale gelmesinde, yerel kültürü ve tabii çevreyi koruyan turizm çeşitlerine gereksinim duyulması ile ortaya çıkan ekoturizm ile birebir uyumu başta gelmektedir.

Geçmişten günümüze kalkınma kavramı ve politikalar birtakım değişikliklere uğrarken, eski fikirler de bırakılmıştır. Yaşadığımız dönemde kırsal toplumlar için kırsal kalkınma denilince sadece tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi, bir başka deyişle merkezi yönetimlerin kararları doğrultusunda ekonomik yapının iyileştirilmesi anlaşılmamakta, yerel eylem grupları, aşağıdan yukarıya yaklaşım, katılımcılık, kadın istihdamı, eşitlik, çeşitlendirme gibi bir takım yeni terimlerle içselleşen bir kalkınma yaklaşımı benimsenmiştir. Bu kapsamda kırsal turizm, kırsal kalkınma programlarında kendine güçlü bir yer edinmiştir. Zira kırsal turizm, sağladığı ekonomik getirilerin yanı sıra sosyokültürel gelişme aracı ve ekoturizm anlayışına uygun bir turizm çeşidi olarak tabii çevreye ve yerel halka çok fazla fayda sunmakla beraber şehir insanını da tatmin eden tatiller yapma olanağı sağlamaktadır. Böylelikle kırsal turizm günümüzde hem turizm

alanında hem de kırsal kalkınmada oldukça önemli bir güç kaynağı halini almıştır (Baykal ve Toprak, 2010).

Kırsal turizm görüldüğü gibi, bugün kırsal kalkınma temel hedeflerine ait öncelikler listesinde bulunan “tarım harici kazanç kaynaklarının çeşitlendirilmesinde başvurulacak en önemli araçtır. Ancak kırsal turizmin kırsal kalkınma ile bütünleştirilerek hayata aktarılması pek kolay değildir. Bunun için, ilk olarak Türkiye çapında kurumsal örgütlenmeye gereksinim duyulmaktadır ve bunun da Avrupa Birliği sürecinde uyum halinde yapılması zorunludur ki çalışmalar da bu doğrultudadır. Örneğin, Bölgesel Kalkınma Ajanslarının açılması bu konuya ilişkin gerçekleştirilen ilk atılımlardan biri olmasına karşın, bugün mevzuatın iptali söz konusudur. Yapılması gereken bir diğer işlem de kurumlar arası koordinasyondur. Her kurumun (bakanlıklar, Kosgeb, İşkur vd.) yetki ve görev alanlarının planlanması oldukça önemli, bir o kadar da zordur. Bir diğer zorunluluk, kırsal turizm, yerel ya da kırsal kalkınma projelerine uyumlu hale getirilmesidir (Emekli vd., 2017). Ayrıca kırsal yerleşim birimlerinde, kırsal turizmin bir gelişim kaynağı olabilmesi için yerli halka, işlevsel ve aynı zamanda kavramsal olarak oldukça iyi bir şekilde anlatılması gerekmektedir. Böylelikle turizme ilişkin bilgi sahibi olan yerli halkın kırsal turizme katılımları artabilir (Ayaz, 2012). Kırsal kalkınma kapsamında kırsal turizme gereksinim duyulmasının nedenleri şu şekildedir (Soykan, 2006):

- Geleneksel faaliyetlerin muhafazası kırsal bölgelerde oldukça önemlidir. Bu faaliyetlerin büyük bir kısmı söz konusu bölgeye özel olup, yok olma sürecine gelmişlerdir.
- Kırsal turizm ile birçok yeni iş imkânı yaratılabilir.
- Kırsal bölgelerdeki el sanatları, bölgelerin ve ülkelerin kültürel mirasından son derece önemlidir.
- Kırsal kesimlerde hizmetlerin korunması önceliklidir. Kırsal turizm ile ulaştırma, bilgilendirme gibi hizmetlerin gelişimine katkıda bulunulur.
- Kırsal kesimlerde turizmin gelişimi farklılığı desteklemekte, çoklu bütünleşmiş faaliyetleri ortaya çıkarmaktadır.
- Kırsal bölgeler kültürel hizmetler yönünden hep daha geridedirler.

- Kırsal turizmde tarihi inşalardan farklı şekillerde (konaklama evi, el sanatları merkezi, müze vb.) faydalanmak olanaklıdır.
- Kırsal bölgelerde kadının görevi son derece kısıtlı olmasına karşın bugün önemli görevler almaya hazırdır.
- Kırsal turizm sürdürülebilir kalkınma sunarken doğal ekosistemlerin korunmasına da katkıda bulunmaktadır.
- Kırsal kesimlerdeki girişimcilerin kurumsallaşmasıdır (Ongun, 2015).

2.3.5. Dünya’da Kırsal Turizm Gelişimi ve Uygulamaları

Kırsal turizm faaliyetleri yeni ortaya çıkan bir turizm faaliyeti olmamakla birlikte ulaşımın artmasıyla hız kazanan bir turizm türü olmuştur. Özellikle kentleşmenin etkisiyle ortaya çıkan kırsal turizm insanların doğa ile bütünleşmesini sağlayan faaliyetler bütünü olmuştur. Avrupa’da demiryollarının artmasıyla birlikte bu alanda artış yaşandığı görülmüştür. 1900’lü yılların sonlarına doğru otomobil kullanımı ve otoyolların artması turizm sektörünü geliştirmiştir. Gelişen teknoloji, boş zaman ve rekreasyonun artmasıyla kırsal turizm günümüze kadar artarak devam etmiştir (Aslan, 2017).

Dünyada ilk kez kırsal turizm mekânı olarak kullanılan mekânlar Alpler, Kanada ve Amerika’nın dağlık bölgeleri olmuştur. Demiryolu şirketi tarafından kırsal turizm faaliyeti böylelikle başlamıştır (OECD, 1994). Amerika gibi gelişmiş zengin ülkeler reklamlar ve devlet politikaları sayesinde kırsal turizm açısından önemli bir konuma gelmişlerdir. Avrupa ülkelerinde insanlar kitle turizmi yerine kırsal turizmi tercih etmiş ve kırsal turizme katılanların oranı oldukça yükselmiştir (Esengün ve Sayılı, 2002).

İtalya’da çiftlik tarzı evlerin talep görmesiyle kırsal bölgelerde yaşayan yerel halk evlerini kiraya vermişlerdir. Ayrıca yerel tüketim maddelerini ticarete dökmüşlerdir. Bunun gibi etkenler kırsal turizme hız kazandırmıştır. İtalya’nın kent yaşamı dışında kalan Toskana bölgesi de kırsal turizm açısından önem kazanmıştır. Yöreye özgü yaşam tarzını merak eden turistler o bölgenin geleneklerine uyum sağlamaya çalışmışlardır. Klasik kent yaşamından kurtulup kırsal turizme yönelmişlerdir (Soykan, 2003).

Fransa’da devlet tarafından göç olayını engellemek amacıyla tarım ve çiftçilikle uğraşan kişilere ekonomik destek politikaları hayata geçirilmiştir. Özellikle köylerin tarihi yapısını korumak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla girişimlerde

bulunulmuştur. Turistlere evlerini veren yöre halkı kırsal turizmin öncüsü konumunda olmuşlardır. Böylelikle ekoturizm, yeşil turizm, kırsal turizm gelişim sağlamaktadır (Aydın, 2012b).

İspanya doğaya ve ekoturizme en fazla önem veren ülkelerden biri olmuştur. Çevreye olan titizlikleri konusunda hassas olan İspanya bu alanın öncülerinden sayılmaktadır. İspanya’da ekoturizmin yaygınlaşması amacıyla politikalar geliştirilmiş ve turizm faaliyetleri oluşturulmuştur. Atlı gezi, kamp alanlarını turizme açma, doğa yürüyüşleri için alan yaratma konusunda çalışmalarını arttırmışlardır (Morgül, 2006).

Almanya’da kırsal turizm çalışmaları kapsamında çiftlik evleri kiraya verilmiş ve bu yabancı turistlerin ilgisini çekmiştir. Doğal çiftlik evlerinin dışında geziler doğal ortamlarda yaşama fırsatı bulan turistlerin oranının gün geçtikçe arttığı görülmüştür (Özçatalbaş, 2000).

Avrupa ülkelerinde hem iç hem de dış turizm alanında kitle turizmi yerini kırsal turizme bırakmaya başlamıştır. Böylelikle turist yoğunluğunun belli bölgelere yoğunlaşmasının önüne geçilmiştir. Bununla birlikte kent ve kır kültürlerini birleştirmiş, çevre dostu bir turizm faaliyeti olmuştur (Gülbüz vd., 2002).

Fabrikalaşmanın, teknolojik faaliyetlerin artması, ulaşımın kolaylaşması sayesinde 20. Yüzyıl’da insanların yaşam tarzları ve tüketim tarzlarını değiştirmiştir. Kırsal turizm de zamanla daha fazla tercih edilir olmuştur. Kırsal alanların kalkınması kırsal bölgelerin gelişmesini etkilemiştir. Burada amaç doğal kaynakların korunması ve bu kaynaklardan düzgün bir şekilde faydalanılması, yöre halkının yaşam kalitesinin artırılması ve kentlerde yaşayan insanlarla orantılı bir hale gelmesidir (Çolak, 2009).

Avrupa Birliği çalışmalarında da kırsal kalkınma politikaları kapsamında kırsal bölgelere bütçe ayrılmaktadır. Bu maddi kaynaklar tarıma ve kırsal alanlara ayrılmaktadır. Özellikle tarıma ve çiftçiliğe fazlaca önem verilmektedir. Tarım ve çiftçilikle ilgilenen kırsal yöre halkının da ihtiyaçları giderilmiş ve göç faaliyetlerini azaltmayı hedeflemişlerdir. Tarım ve hayvancılığın kazandırmış olduğu yaşam tarzının da bozulup yok olmasını istemeyen devletler birtakım fonlar ayırmaktadırlar. Kırsal alanlarda bu yaşam tarzını merak eden ve yerinde bu hayatı görmek isteyen turistler de bu alternatif turizmi tercih etmektedirler (Tozak, 2017).

2.3.6. Türkiye’de Kırsal Turizm Gelişimi ve Uygulamaları

Türkiye’de kırsal turizm denildiğinde akla açık hava sporları, doğa yürüyüşleri gelmektedir. Büyük kentlerde yaşayan insanlar gününbirlik köy evlerine ziyaretler gerçekleştirmektedir. Türkiye’de kırsal turizm, ekoturizm, doğa turizmi faaliyetleri kamu özel sektör birlikteliğiyle yürütülmektedir. 90’lı yılların başında yayla turizmi konusunda ülkemizde de gelişmiş ülkelerdekine benzer çalışmalar başlatılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca başlatılan ‘*Yayla Turizmi*’ projesi kapsamında Karadeniz Bölgesi’nde bazı alanlar turizm alanı olarak belirlenmiştir. Ülkemizde son yıllarda bu çalışmalar gittikçe artmaktadır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları bu alanda tanıtımlar gerçekleştirmektedir (Aydın, 2012b).

Kırsal turizm için uygun doğal ortamlar ülkemizde oldukça fazladır, bu sayede yabancı turistlerin deniz turizmi yanında artık kırsal turizme de önem verdikleri görülmektedir. Türkiye’nin bölgesel olarak sadece Ege ve Akdeniz değil yedi bölgesi de farklı olarak kırsal turizm faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir. Özellikle Karadeniz’in yayla turlarında ve Nevşehir yöresinde yapılan geleneksel kır düğünleri, geleneksel el sanatları ve kültürel yaşam tarzına yabancı turistler davet edilmektedir. Böylelikle kültürel zenginlikler tanıtılmış olmaktadır. Ayrıca kırsal bölgede yaşayan yöre halkını bilgilendirmek amacıyla seminerler düzenlenmektedir (Aslan, 2017).

Kırsal turizm kırsal bölgelerde büyük yatırımlar olmadan tamamen doğal imkânlarla yürütülebilmesi ve yüksek gelir getirmesi sebebiyle tercih edilen bir faaliyet olmuştur. Böylelikle, tarımla geçimlerini sürdüren yöre halkına alternatif gelir yolu açmaktadır. Kırsal turizm, kıyı turizmi anlayışından vazgeçen turistlere eskiye özlem ve doğa sevgisini tatma imkânı sunmaktadır (Olalı ve Timur, 1988).

Kırsal turizm doğa ile iç içe yapılan bir turizm çeşididir. Kırsal turizm ya da ekoturizm tanım olarak doğal ortamların korunup, gelecek nesillere aktarılabilen bozulmadan turizm faaliyetlerine kazandırılmaları anlamına gelmektedir. Kırsal turizmi tercih eden turistlerde ne hedefle turistik gezi faaliyeti gerçekleştirdiklerini iyi bilen eğitilmiş ve üçüncü yaş turisti denilen kişilerden oluşmaktadır (Tutar, 1998).

Türkiye’de kırsal turizm çalışmaları düşünüldüğünde; genellikle büyük kentlerin dışında daha küçük illerde dağlık yaylaları olan köylerde yapılan dağ yürüyüşleri, doğa sporları, açık hava rekreasyonları akla gelmektedir. Antalya, Muğla gibi hem tarihsel hem

de kültürel zenginlikleri olan illerde görülmektedir. Kırsal turizm faaliyetleri hem yurt içinde hem de yurt dışı turizm çalışmaları açısından geleceği olan bir alternatif turizm türüdür. Ülkemiz kırsal turizm açısından tüm bölgelerde ve tüm yıl her mevsim yapılabilmektedir. Karadeniz yaylalarında, Akdeniz ve Ege bölgelerinde hemen hemen her bölgede yapılabilmektedir (Morgül, 2006).

Ülkemizde alternatif turizm çeşitlerinin hemen hemen hepsi yapılabilmekte ve en uygun şartları taşımaktadır. Zaman içerisinde ülke politikalarınca ve yerel yönetim destekli yapılan projeler sayesinde daha da gelişim göstermektedir. Kırsal turizm faaliyetlerinin son zamanlarda arttığı görülmektedir. Kapadokya’da balon turu ve güneşin batışını seyretme aktivitelerine olan ilgi oldukça artmaktadır. Ayrıca Karadeniz yaylalarında yapılan şenlikler ve boğa güreşleri aktivitesi oldukça ilgi çekmektedir. Akdeniz ve Ege bölgelerindeki köylerde yapılan deve güreşleri düzenlenmekte ve turistlerin ilgisini çekmektedir. Özellikle dağlık bölgelerde yamaç paraşütü etkinliği yapılabilmektedir (Aslan, 2017).

Kırsal turizmin birçok tanımlaması olması bu faaliyetin çok kapsamlı olduğunu göstermektedir. Dünya Turizm Örgütünün tanımlaması da bu yönde olmuştur. Kırsal turizm sadece kırsal alanlarda tarımsal faaliyetler değil, kırsal alanlarda yapılan tüm aktiviteleri kapsadığı yönündedir. Bu açıdan Isparta kırsal turizm potansiyeli yüksek bir ildir.

Kırsal turizmin birçok amacının olmasının yanında en temel olanı, kırsal bölgelerin kalkınması, yöre insanının göç hareketlerinin durdurulması ve kültürel zenginliğin korunup Dünya’ya tanıtılmasıdır. Sahip olunan kaynakların en etkili şekilde kullanılması özellikle kır ve kent yaşam düzeyinin farkının açılmaması büyük etkenlerden sayılmaktadır. Kırsal bölgelerde istihdam oluşturup göç hareketini engellemek önemli bir unsurdur. Türkiye’ de alternatif turizm faaliyetleri konusunda öne çıkmış bir ülkedir (Çetin, 2019).

2.4. Kırsal Turizm Literatür Taramaları

Tarhan (2020) tarafından yapılan çalışmada Isparta ili sınırları içinde bulunan Kuyucak Köyü’nde kırsal turizm kapsamında yürütülen lavanta tarımının turizme olan katkılarının incelenmesi ve bölgenin turistik potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında konuya ilişkin olarak bölgeyi ziyaret eden turistlere anket

uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda ziyaretçilerin bölgeyi tercih etme nedenlerinin başında lavanta tarlalarını görme, fotoğraf çekme, geleneksel yerleşimi ve mimari yapıyı görme, belirli dönemlerde yapılan lavanta hasadına katılma, Yörük çadırlarında köy kahvaltısı yapma, lavanta içeriğine sahip olan yiyecekleri yerinde tatmak ve boş zamanlarını değerlendirmek gibi amaçların geldiği tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin bölgeye genellikle kendi araçları ile geldikleri, toplu taşıma araçları ile bölgeye gelen ziyaretçi sayısının az olduğu belirlenmiş, bunun yanında bölgeye gelen ziyaretçilerin gününbirlik ziyaretler şeklinde bölgeye geldikleri ve bölgede konaklayan ziyaretçi sayısının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sezen (2019) tarafından yapılan araştırmada Bursa ilinin Yıldırım ilçesinde yer alan Cumalıkızık Köyü'nün kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında konuya ilişkin bilgilere ulaşılması adına yöreyi ziyaret eden turistlere anket uygulanmıştır. Yapılan anket çalışmasının sonunda bölgeyi tercih eden bireylerin büyük bir bölümünü kadın ziyaretçilerin oluşturduğu, bölgede ticaret yapan esnafın yöreye turist gelmesini memnuniyetle karşıladıkları belirlenmiştir. Ziyaretçilerin yapacakları harcamaların yöre halkının yaşam standardını etkileyeceği, bunun yanında ürünlerin fiyatlarının yüksek ya da düşük olması konusunda ziyaretçilerin kararsız oldukları tespit edilmiştir.

Uysal (2018) tarafından yapılan araştırmada turistik amaçlı olarak kültürel mirasın kullanılmasına yönelik olarak halkın görüşlerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırma İznik bölgesinde yaşayan yerel halk üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın sonunda Bursa ilinin İznik ilçesinde yaşayan bireylerin bölgedeki kültürel miras kaynaklarını turistik amaçlı kullanılmasının turizmin gelişmesi açısından olumlu bir uygulama olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bunun yanında yerel halkın görüşlerine göre başta yerel yönetimler olmak üzere turizm paydaşlarının bölgedeki kültürel mirasın korunması konusunda aldıkları önlemlerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dalyan (2018) tarafından yapılan araştırmada Malatya ili Darende bölgesinde yaşayan yöre halkının görüşlerine göre bölgenin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada yöre halkının görüşlerine göre Darende bölgesinin en önemli turizm merkezinin Somuncu Baba Külliyesi olduğu tespit edilmiştir. Yöre halkının görüşlerine göre bölgenin diğer önemli turizm alanlarının başında Gürpınar Şelalesi,

Tohma Kanyonu, Zengibar Kalesi, Hasan Gazi Türbesi ve Şehitlik Anıtı'nın geldiği belirlenmiştir. Bölge halkının kırsal turizm hakkındaki görüşleri incelendiği zaman, kırsal turizmin bölgenin gelişimine katkı sağlayacağını düşündükleri, bölge gelirlerinin artmasında kırsal turizmin önemli bir yere sahip olduğu, kırsal turizm faaliyetleri sayesinde yöre halkının yaşam standardının yükseleceği, kırsal turizmin işgücü piyasasını olumlu yönde etkileyeceği, kırsal turizm faaliyetleri sayesinde bölgenin tarımsal yönünün de gelişeceği belirlenmiştir.

Ongun ve diğerleri (2017) tarafından yapılan araştırmada Burdur ilinde faaliyet gösteren ve turizm potansiyelinin yükseltilmesi amaçlanan Lisinia Doğa isimli merkezin mevcut ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Örnek olay analizi yöntemine göre yürütülen araştırmada, bölgenin, ziyaretçilere yönelik olarak organik tarım etkinliklerine katılma, doğa projelerinde aktif olarak yer alma ve ücretsiz konaklama imkânlarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bölgede yıl boyunca yapılabilecek faaliyetler incelendiği zaman Ocak ayında ziyaretçilere alanı gezdirme ve hayvan bakımı faaliyetlerinin, Şubat ayında çevre düzenleme faaliyetlerinin, Mart ayında çevre düzenlemesi ve bitkilerin yetiştirilmesi için ön çalışmalara başlanması, Nisan ayında çapalama ve sulama faaliyetlerine, Mayıs ayında hayvan bakımına ve ziyaretçilere alanı gezdirme uygulamalarına Haziran ayında gül ile sebze-meyve toplamaya, diğer aylarda da hayvan bakımı ve ziyaretçilere alanı gezdirme faaliyetlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bunun yanında bölgede alkol ve sigara kullanımının yasak olduğu, bölgeyi doğayı seven bireylerin tercih ettiği rapor edilmiştir.

Ongun ve diğerleri (2015b) tarafından yapılan çalışmada Burdur ilinin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi ve turizm konusundaki mevcut sorunların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Kaynak taraması modeline göre yürütülen çalışmanın sonunda Burdur ilinin yüksek düzeyde turizm potansiyelinin olmadığı, buna karşılık turizme katkı sağlayacak doğal, tarihi ve kültürel unsurlara sahip olduğu belirtilmiştir. Burdur ilinin Antalya gibi önemli bir turizm merkezine giden güzergâh üzerinde bulunduğu, bunun yanında diğer bir turizm merkezi olan Pamukkale'ye gidiş yönünde Burdur ili sınırlarından geçilmesinin turistik açıdan avantaja dönüştürülebileceği belirtilmiştir. Bölgede turizmin gelişmesini olumsuz yönde etkileyen unsurların başında tanıtım ve reklam faaliyetlerinin yetersiz olmasının geldiği belirtilmiştir. Bunun yanında bölgede bulunan mermer ocaklarının fazla sayıda olması ve çevreye verdikleri tahribatın ilerleyen

yıllarda turizmi olumsuz yönde etkileyebileceği ifade edilmiştir. Bölgede turizm faaliyetlerinin artmasının başta istihdama katılım olmak üzere ekonomik olarak bölgeye fayda sağlayacağı vurgulanmıştır.

Akbulut ve diğerleri (2015) tarafından yapılan çalışmada milli park alanlarında koruma tedbirlerinin uygulanma sürecinde bölgeden faydalanan turistlerin beklentilerinin de karşılanması gerektiği belirtilmiştir. Milli parkların korunması ve bu süreçte kullanıcı beklentilerinin de karşılanması için öncelikli olarak kullanıcıların milli parklara yönelik tutumlarının incelenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda yapılan araştırmada Küre Dağları Milli Parkı hakkındaki paydaş algılarının incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya bölgeyi bilen kamu yöneticileri ile özel sektör temsilcileri, sivil toplum örgütleri ve muhtarlar katılmıştır. Araştırmaya katılan tüm gruplara konu ile ilgili hazırlanan anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların görüşlerine göre Küre Dağları Milli Parkı'nın yöre halkı için rekreasyon aktivitelerini içinde barındırdığı, iş olanağı sağladığı, çekici ve güzel peyzaj özelliklerine sahip olduğu, hava, su ve toprakların korunduğu ve yöre halkına ekonomik kazanç sağladığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada milli parkı ziyaret eden bireylerin bölgeyi ziyaret etme amaçlarının başında temiz hava, gezi, bitkisel ürünler toplama, çalı/çırpı toplama, avlanma ve yaban hayatını izleme, piknik yapma, fotoğraf çekme ve bilimsel çalışmalar yapma gibi amaçların geldiği bulunmuştur. Araştırmaya katılan paydaşların görüşlerine göre bölgenin tanıtım faaliyetlerine ilişkin bilgiler değerlendirildiği zaman yapılan tanıtım çalışmalarının yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Çolak (2009) tarafından yapılan araştırmada kırsal turizm faaliyetlerinin diğer turizm faaliyetlerine entegre olduğu zaman turizm sektörüne dinamizm verdiği, farklı turist gruplarının bölgeye çekilmesine katkı sağladığı ve bölgenin turizm payının genişlediği belirtilmiştir. Ege bölgesinde kırsal turizm potansiyelinin en yüksek olduğu alanlar içinde yer alan Şirince'nin de bulunduğu coğrafi konum itibarıyla Kuşadası, Selçuk ve İzmir gibi üç önemli destinasyon noktasına yakın olduğu, bunun yanında Efes, Meryem Ana, St. Jean ve Artemis Tapınağı gibi önemli eserlere kısa mesafede olduğu ifade edilmiştir. Bu yönüyle Şirince bölgesinin tarihi, doğal ve kültürel çekiciliklere sahip olduğu, kültür turizmi, sağlık turizmi, kıyı turizmi ve inanç turizminde önemli bir potansiyele sahip olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda yapılan araştırmada Şirince'de mevcut kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi ve bölgeyi tercih eden ziyaretçi

profilinin çıkartılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda yerli ve yabancı turistlerin bölge hakkındaki bilgilere nerelerden ulaştıkları değerlendirilmiş, elde edilen bulgulara göre yerli ve yabancı turistlerin bölgeyi genellikle aile ve arkadaş çevresinden, tur operatörlerinden, geçmiş deneyimlerinden, reklamlardan, broşür ve kataloglardan öğrendikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların yörede yaptıkları alışveriş incelendiği zaman genellikle yemek, el işi örgü, hediyelik eşya, tarımsal ürün, şarap ve giyim ürünleri aldıkları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin bölgeyi ziyaret etmeye yönelten motivasyon unsurlarının başında ise yeni yerler görme isteği, yeni yemekler tatma isteği, doğayla iç içe olma isteği, kişisel günlük sorun ve sıkıntılardan uzaklaşma isteği, yeni insanlarla tanışma isteği, günlük rutinden uzaklaşma, yalnız vakit geçirme, genel bilgi edinme, aile ve arkadaş çevresi ile bir arada olma isteğinin geldiği tespit edilmiştir.

Demir ve Demir (2004) tarafından yapılan araştırmada kırsal turizmin geliştirilmesinde spor etkinliklerine yönelik faaliyetlerin önemi araştırılmış, araştırma kapsamında Antalya bölgesinin spor turizminde önemli bir potansiyele sahip olduğu tespit edilmiştir. Aynı çalışmada özellikle futbol için bölgenin ulaşım, orman içi koşu parkurları ve konaklama tesislerinin yeterliliği konularında avantajlı bir bölge olduğu belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ISPARTA YEREL HALKININ KIRSAL TURİZME YÖNELİK ALGILARININ ANALİZİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Isparta il merkezi ve çevre ilçelerinde kırsal turizme yönelik tutumların incelenmesidir. Isparta iline bağlı Isparta merkez ve ilçelerinde ikamet eden yerel halk ve farklı meslek grupları ile yapılan yüz yüze ve online anket çalışması yoluyla veri toplanmıştır. Veri analizi SPSS 20.0 paket programı ile analizi yapılmıştır.

3.2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışmada, yerel halkın kırsal turizm üzerine algılarının incelenmesi amaçlandığından, yerel halk olarak araştırma bölgesinde yer alan kişiler araştırma evrenini oluşturmaktadır. Çalışmada, Isparta merkezi ve ilçelerinde ikamet eden yerel halkın kırsal turizm hakkında ne derece bilgi sahibi oldukları ve kırsal turizm algılarını saptamak amacıyla üç bölümden oluşan anket formu düzenlenmiştir. Çalışmanın ana materyalini, Isparta ilinde ve ilçelerinde yaşayan yerel halk ile gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Çalışma literatür taramaması ile gerçekleştirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada yerel halkın kırsal turizme bakış açılarının incelenmesi amaçlanmış ve bu ankette yer alan boyutlar faktör analizi yöntemi ile belirlenmiştir. Sosyokültürel (bağımlı), ekonomik, çevresel ve farkındalık boyutlarının incelendiği araştırmada ileri sürülen hipotezler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo3: Araştırma Modeline İlişkin Hipotezler

Hipotezler	İfadeler
H ₁	Ekonomik boyut yerel halkın turizm algısını etkiler.
H ₀	Ekonomik boyut yerel halkın turizm algısını etkilemez.
H ₁	Çevresel boyut yerel halkın turizm algısını etkiler.
H ₀	Çevresel boyut yerel halkın turizm algısını etkilemez.
H ₁	Farkındalık boyutu yerel halkın turizm algısını etkiler.
H ₀	Farkındalık boyutu yerel halkın turizm algısını etkilemez.

3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için araştırmada Isparta ili ve ilçeleri tercih edilmiştir olup yerel halk araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın evrenini oluşturan yerel halk sayısı yaklaşık 300 bin civarındadır. Araştırmada rastgele örnekleme tekniği uygulanmıştır. Araştırma örnekleminde yer alan yerel halka ilişkin örneklem hesaplamasında Yamane (2001) tarafından geliştirilen yöntemden yararlanılmıştır.

Aşağıda örnek hesaplamasına ilişkin ifadeler yer almaktadır.

$$n = \frac{N \cdot z^2 \cdot p \cdot q}{N \cdot d^2 + z^2 \cdot p \cdot q}$$

$$N \cdot d^2 + z^2 \cdot p \cdot q$$

N: yığındaki birey sayısı

n: örneklemdeki birey sayısı

z: istenilen güvenilirlik düzeyi için standart normal dağılım tablo değeri

d: duyarlılık

p: yığında istenilen özelliği taşıyan bireylerin oranı ($p+q=1$)

N= toplam sayı

n= Örneklem büyüklüğü

$$p = 0.5$$

$$q = 0.5$$

$$z = 1.96$$

$$d = 0.05$$

n= toplam sayı

Yazıcıoğlu ve Erdoğan'a (2004), göre evren büyüklüğünün 5000-10000 arasında olduğu durumda 0,95 güven aralığı ve 0,05 hata payıyla örneklem büyüklüğünün en az 357 olması gerektiği çalışmalarında yansıtılmıştır. Bu ifadeden dolayı örneklemi temsil etmek için 384 örneklem sayısına ulaşmak araştırmanın analizi için yeterli olacaktır. Güvenilirliğin artarak olumlu sonuçlar elde etmek amacıyla 500 adet anket formu

bastırılmıştır. Kişilerin kabul etmemesi, zamanlama kısıtlamasından dolayı 450 kişiye uygulanabilmiştir.

Tablo 4: Büyüklüğündeki Kümelerden Farklı Kriterlere Göre Alınması Gereken Örneklem Büyüklükleri (n)

Evren Büyüklüğü	+0.03 örneklem hatası (d)			+0.05 örneklem hatası (d)			+0.10 örneklem hatası (d)		
	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3
	q=0.5	q=0.2	q=0.7	q=0.5	q=0.2	q=0.7	q=0.5	q=0.2	q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde ifade edilmiştir. Araştırma kapsamında yerel halkın kırsal turizme bakış açısını ölçmek amaçlanmaktadır. Araştırma alanı, Isparta ili ve ilçeleri ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmacının bu bölgeleri tercih etmesindeki sebep, araştırmacının daha önce bu bölgelerde bulunmuş olması, bölgeyi tanınması ve bu bölgelere kolaylıkla ulaşabilme olanağının yer edinmesidir. Araştırma verileri 15 Ekim ve 30 Kasım 2020 tarihleri arasında elde edilmiştir. Mevsim ve dönemsel olarak yerel halkın sayısı gibi durumlardan etkilenerek değişiklik gösterebildiği göz önüne alındığında araştırma analizleri sadece ilgili dönem hakkında yorumlamaya açıktır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın amacına uygun olabilecek şekilde verileri toplayabilmek için, nicel araştırma yöntemlerinde yaygın olarak tercih edilen anket tekniği uygulanmıştır. Birinci bölümde ankete katılan yerel halkın demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde yerel halkın kırsal turizme bakış açılarını ölçmeye yönelik farklı boyutlardan meydana gelen maddeler yer almaktadır. Araştırma aşaması katılımcıların cevaplarını işlemek adına 5’li Likert derecelendirmesiyle (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) oluşturulan ifadelerden meydana gelmektedir. Anket formunda

katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin 7 adet sorudan 1 tane açık uçlu soru bulunmaktadır. Araştırmada 29 adet 5'li Likert ölçekli ifade yer almaktadır.

Gerekli literatür taraması kapsamında elde edilen örnek çalışmalardan esinlenerek soru formu oluşturulmuştur. Ölçme aracındaki ifadelerin katılımcılar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı, ölçme aracının doldurulması için gerekli sürenin belirlenmesi ve verilerin işleme aşamasının hazırlıkları uygulanmıştır. Çözümlemeye uygunluğunu sınamak için araştırmanın amacına uygun yerel halk üzerinde pilot uygulamanın gerçekleştirilmesi önerilmektedir (Kozak, 2017). Araştırmanın amacına uygun olarak 85 adet ölçme formunun Isparta merkez ilinde yer alan yerel halk ile yüz yüze görüşülerek yapılması sağlanmıştır. Toplamda 85 kişiden oluşan yerel halk (farklı meslek gruplarına ait) ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar tarafından ölçme aracının yanıtlama süresinin 5-10 dakika arasında tamamlandığı araştırmacı tarafından belirtilmektedir. Pilot uygulama sonucunda ölçme aracının araştırmada istenilen verileri elde etmek için yeterli olduğu görülmektedir.

3.4.1. Araştırmanın Ölçekleri

Anket formu 5'li Likert derecelendirmesiyle (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) oluşturulan maddelerden meydana gelmektedir. (Merkez, 2019; Çuhadar ve Ünal, 2017) meydana gelen çalışmalardan esinlenerek soru maddeleri oluşturulmuştur. Ölçek ifadeleri Çuhadar ve Ünal (2017)'deki çalışmalarından alınmıştır. Yapılan çalışmalarda (Lück, 2003) Likert tipi ölçeklerden yararlanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada da 5'li Likert tipi ölçek tercih edilmiştir.

3.4.2. Veri Toplama

Araştırmanın anket formunun uygulanması 15 Ekim ve 30 Kasım 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket formları katılımcılara uygulanmak üzere Isparta merkez ve ilçelere 500 adet anket formu bu konumlarda yerel halka uygulanması için örnekleme oluşturan bireylere dağıtılmıştır. Anket formlarının belirli bir sayısı yüz yüze görüşülerek yaptırılmıştır. Bazı kişilerin anket yapmak istememesinden dolayı bazı anket formları hatalı veya boş bir şekilde geri toplanmıştır. Anket formlarının dağıtıldığı Isparta

ili ve ilçelerden 50 adet yerel halktan anket formlarının geriye dönük olarak bildirimi yapılmamıştır.

Toplamda yerel halktan 450 adet anket formu elde edilmiştir. Elde edilen anket formlarından 50 adet anket formu hatalı doldurulduğu için araştırma analizlerine tabi tutulmamıştır. Toplam anket sayısı 400 kişiden meydana gelmektedir. Toplanan anket sayısı hem örneklemin %95 güven aralığında ulaşılması gereken sayı şartını hem de faktör analizi gerçekleştirmek için gerekli olma şartını sağlamaktadır. Araştırmanın analiz ve çözümlemesi 400 adet yerel halktan elde edilen veriler doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

3.4.3. Veri Analizi

Araştırma verilerinin analizinde sosyal bilimlerde nicel araştırma yöntemleri için geliştirilmiş olan SPSS paket programının 20.0 sürümü kullanılmıştır. Öncelikle ölçme aracının geçerliği ve güvenirliği test edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri frekans ve yüzde dağılımlarıyla yansıtılmıştır. Yerel halkın kırsal turizme bakış açısının, yapısını etkileyen faktörleri ortaya çıkarabilmek amacıyla oluşturulan hipotezleri test etmek için regresyon analizi, aralarındaki ilişkiyi test edebilmek için korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Literatürde yer alan çalışmalarda da iki ve daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi test etmede korelasyon analizlerinden yararlanıldığı görülmektedir (Muresan vd., 2016, Garg, 2015). Verilerin analizi ile elde edilen bulgular ve tablolar bulgular kısmında aktarılacaktır.

3.4.4. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin başlığı altında, katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, vb. madde ifadelerine ilişkin bulgular meydana gelmektedir. Araştırma ölçeğinde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin açık uçlu soruya verilen yanıt kategori haline getirilmiştir.

Tablo 5: Yerel Halkın Demografik ve Sosyal Özelliklerine İlişkin Bulgular

Demografik ve Sosyal Özellikler	N	%
Cinsiyet		
Erkek	244	61,0
Kadın	156	39,0
Medeni Durum		
Evli	145	36,3
Bekar	255	63,8
Yaş		
18-25 yaş arası	144	36,0
26-35 yaş arası	144	36,0
36-45 yaş arası	75	18,8
46-55 yaş arası	20	5,0
56-65 yaş arası	11	2,8
66 ve üzeri yaş	6	1,5
Öğrenim Düzeyi		
İlköğretim	44	11,0
Lise	118	29,5
Üniversite	234	58,5
Master/Doktora	4	1,0
Meslek		
Emekli	11	2,8
Esnaf	67	16,8
Memur	55	13,8
İşsiz	173	43,3
Öğrenci	40	10,0
Çiftçi	30	7,5
İşçi	24	6,0
Aylık Gelir		
1000TL ve altı	157	39,3
10001TL ve 2000TL	82	20,5
2001TL ve 3000 TL	84	21,0
3001TL ve 4000 TL	35	8,8
4001TL ve 5000TL	28	7,0
5001TL ve üzeri	14	3,5
İlçede Yaşam Süresi		
1 yıldan az	31	7,8
1-5 yıl arası	107	26,8
6-10 yıl arası	87	21,8
11-15 yıl arası	83	20,8
16 yıldan fazla	92	23,0
Toplam	400	100

Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, Tablo 5'te görüldüğü gibi katılımcıların % 61'inin erkek, % 39'unun ise kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun erkek katılımcı olduğunu ifade etmek mümkündür. Araştırmaya katılanların medeni durumları incelendiğinde; katılımcıların % 36,3'ünün evli, % 63,8'inin bekâr olduğu görülmektedir. Bunun sebebi araştırmaya katılan yerel halkın çoğunlukla genç nüfustan oluşmasıdır. Araştırmaya katılanların yaş grupları incelendiğinde; % 36'sı ile 18-25 arası ile 26-35 yaş arası fazla sayıyı oluşturmaktadır. Diğer yaş grupları ise %18,8'i 36-45, %5 ile 46-55, % 2,8 ile 56-65 arası % 1,5'i 66 ve

üzeri yaş olarak gruplandırılmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda 18-25 ile 26-35 yaş grubuna dâhil olan yerel halkın fazla olması il merkezi ve ilçe merkezlerinde genç nüfusun yoğun olduğu konusu ile ilgili yorumlamaya ışık olabilmektedir. Araştırmaya katılanların öğrenim durumları incelendiğinde; büyük çoğunluğunu üniversite (% 58,5) ve lise (% 29,5) oluşturduğu görülmektedir. Diğer grupları ise % 11,0 ile ilköğretim, % 1 ile master-doktora eğitim durumları oluşturmaktadır. Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde üniversite ve lise eğitim durumlarında yer alan yerel halkın oranlarının birbirine yakın olduğu ifade edilmektedir. Araştırma kapsamında açık uçlu soru formu olarak meslek sorusu ankette yer almaktadır. Araştırma kapsamında gruplandırma sonucuna göre farklı meslek grupları meydana gelmiştir. Bunlar sırası ile emekli, esnaf, memur, işsiz, öğrenci, çiftçi ve işçi olarak meslek grubu kategorize edilmiştir. Katılımcıların % 43,3'ü işsiz olduğunu ifade ederken, % 16,8'i esnaf, % 13,8'i memur, % 10,0'ı öğrenci, % 7,5'i çiftçi, % 6,0 işçi, % 2,8 emekli olarak araştırma sonucunda meslek gruplarında yer almaktadır. Araştırma kapsamında yerel halka demografik bölümünde bir adet açık uçlu soru yer almaktadır. Aylık geliri ifade eden soru maddelerinde ise farklı kategorilerden sonuçlar meydana gelmektedir. Araştırma sonucuna göre % 39,3'ü 1000TL ve altı, % 21'i 2001TL ve 3000 TL arasında , % 20,5'i 1001TL ve 2000TL arasında, % 8,8'i 3001TL ve 4000TL arasında, % 7,0'ı 4001TL ve 5000TL arasında, % 3,5'i ise 5001TL ve üzeri olarak araştırma sonucu olarak kayıt altına alınmıştır.

3.4.5. Anket Sorularının Frekans Dağılımı

Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakış Açısını Ölçmeye Yönelik Ölçeğe ilişkin boyutların ve yerel halkın kırsal turizme bakış açısına yönelik ifadelerin frekans ve yüzde dağılımları tablolar yardımıyla incelenmiştir. Tablolarda yerel halkın vermiş olduğu yanıtların frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır. Kesinlikle Katılmıyorum-Kesinlikle Katılıyorum 5'li Likert ölçesine doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Tablo 6: Ekonomik Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Turizm faaliyetlerinin belirli zamanlarda değil de yılın dört mevsimine yayılması halkı, köylüyü ve esnafı memnun eder.		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	15	3,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	66	16,5
Katılıyorum	152	38,0
Kesinlikle Katılıyorum	157	39,3
Toplam	400	100,0
Kırsal alanlarda yılın belirli dönemlerin de yapılan şenlikler, festivaller, panayırılar ve her türlü etkinlikler yörede büyük bir hareketliliğe neden olmaktadır.		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	15	3,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	86	21,5
Katılıyorum	156	39,0
Kesinlikle Katılıyorum	133	33,3
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, yeni iş imkânları yaratır		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,3
Katılmıyorum	22	5,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	83	20,8
Katılıyorum	152	38,0
Kesinlikle Katılıyorum	138	34,5
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, yerel halkın yaşam standardını yükseltir		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,8
Katılmıyorum	17	4,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	94	23,5
Katılıyorum	162	40,5
Kesinlikle Katılıyorum	120	30,0
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır ve çeşitlendirir		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	14	3,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	78	19,5
Katılıyorum	171	42,8
Kesinlikle Katılıyorum	129	32,3
Toplam	400	100,0
Turizm yöre halkının gelirinde artış sağlar		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	17	4,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	70	17,5
Katılıyorum	152	38,0
Kesinlikle Katılıyorum	153	38,3
Toplam	400	100,0

Tablo 6: Ekonomik Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı (Devamı)

Turistlerin sosyal ve kültürel yararlarından çok harcamaları daha önemlidir		
Kesinlikle Katılmıyorum	37	9,3
Katılmıyorum	33	8,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	102	25,5
Katılıyorum	120	30,0
Kesinlikle Katılıyorum	108	27,0
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır		
Kesinlikle Katılmıyorum	16	4
Katılmıyorum	20	5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	45	11,3
Katılıyorum	142	35,5
Kesinlikle Katılıyorum	177	44,3
Toplam	400	100
Kırsal turizm, yerel halkı kültür ve çevreyi değerlendirmeye teşvik eder		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,8
Katılmıyorum	19	4,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	75	18,8
Katılıyorum	172	43,0
Kesinlikle Katılıyorum	127	31,8
Toplam	400	100,0

Tablo 6 incelendiğinde ekonomik boyutuna yönelik gerçekleştirilen analizde bu ifadeler arasında en fazla frekans yüzdesine sahip olan ifadenin %44,3 ile “Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır” olduğu görülmektedir. Ankete katılan 177 kişi bu ifade için “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Diğer sorulara verilen cevaplar incelendiğinde sıralama, 171 frekans değeri ve %42,8 ile “Kırsal turizm yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır ve çeşitlendirir”, 172 frekans değeri ve %43,0 ile “Kırsal turizm, yerel halkı kültür ve çevreyi değerlendirmeye teşvik eder”, 157 frekans değeri ve % 39,3 ile “Turizm faaliyetlerinin belirli zamanlarda değil de yılın dört mevsimine yayılması halkı, köylüyü ve esnafı memnun eder” şeklinde olmaktadır.

Tablo 7: Sosyokültürel Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Turistlerle iletişim kurmanın eğlenceli olduğunu düşünüyorum		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	19	4,8
Katılmıyorum	46	11,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	65	16,3
Katılıyorum	182	45,5
Kesinlikle Katılıyorum	88	22,0
Toplam		
Turistlerin doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	12	3,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	80	20,0
Katılıyorum	149	37,3
Kesinlikle Katılıyorum	147	36,8
Toplam	400	100,0

Tablo 7: Sosyokültürel Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı (Devamı)

Kırsal turizmle birlikte gelenek-görenek, yeme-içme ve yaşam tarzlarının tanıtımının daha kolay olacağını düşünüyorum		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	13	3,3
Katılmıyorum	26	6,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	81	20,3
Katılıyorum	199	49,8
Kesinlikle Katılıyorum	81	20,3
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm kapsamında yapılan pansiyonlarda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağlamak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatları yapmak beni mutlu eder		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	22	5,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	94	23,5
Katılıyorum	153	38,3
Kesinlikle Katılıyorum	124	31,0
Toplam	400	100,0
Yöre halkının konukseverliği turizm hareketlerini kolaylaştırmaktadır		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	12	3,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	81	20,3
Katılıyorum	153	38,3
Kesinlikle Katılıyorum	142	35,5
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm kapsamında gelen turistlerin bizim kültür ve geleneklerimize karşı ilgi duyduğunu düşünüyorum		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,3
Katılmıyorum	15	3,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	94	23,5
Katılıyorum	174	43,5
Kesinlikle Katılıyorum	108	27,0
Toplam	400	100,0
Yörede turizm yerel halk üzerinde farklı kültürel faaliyetleri özendirmiştir		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	20	5,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	90	22,5
Katılıyorum	175	43,8
Kesinlikle Katılıyorum	109	27,3
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, yerel ortaklıkları ve iş birliğini artırır		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	20	5,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	87	21,8
Katılıyorum	163	40,8
Kesinlikle Katılıyorum	118	29,5
Toplam	400	100,0

Tablo 7 incelendiğinde sosyokültürel boyutuna yönelik yapılan analizde bu ifadelerden en fazla frekans yüzdesine sahip olan ifadenin %49,8 ile “Kırsal turizmle birlikte gelenek-görenek, yeme-içme ve yaşam tarzlarının tanıtımının daha kolay olacağını düşünüyorum” olduğu görülmektedir. Ankete katılan yerel halk arasından 199 bireyin verdiği ifade “Katılıyorum” olmuştur. Geride kalan maddelere verilen cevaplar

incelendiğinde frekans dağılımları yaygın olarak “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” yanıtı olmuştur.

Tablo 8: Çevresel Boyut İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kırsal Turizmin gelişmesi için yeni tesisler yapılmasına olumlu buluyorum		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	16	4,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	68	17,0
Katılıyorum	148	37,0
Kesinlikle Katılıyorum	160	40,0
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm yörede kamu hizmetlerini artırıyor		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	22	5,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	104	26,0
Katılıyorum	171	42,8
Kesinlikle Katılıyorum	93	23,3
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, doğal çevreyi ve biyoçeşitliliği korur		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,3
Katılmıyorum	16	4,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	113	28,3
Katılıyorum	147	36,8
Kesinlikle Katılıyorum	115	28,8
Toplam	400	100,0
Yöreye gelen turistler tarihi ve doğal güzelliklere saygı gösterip, çevreyi kirlilemez ve rahatsız etmezler		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	14	3,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	108	27,0
Katılıyorum	171	42,8
Kesinlikle Katılıyorum	99	24,8
Toplam	400	100,0
Doğal çevrenin güzel ve bozulmamış olması turizm faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,3
Katılmıyorum	14	3,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	75	18,8
Katılıyorum	163	40,8
Kesinlikle Katılıyorum	139	34,8
Toplam	400	100,0
Yöre ait doğal ve çevresel güzelliklerin kırsal turizmle korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağını düşünüyorum		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	16	4,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	99	24,8
Katılıyorum	160	40,0
Kesinlikle Katılıyorum	113	28,3
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, kırsal alanda trafik sorunu ortaya çıkarır		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	35	8,8
Katılmıyorum	34	8,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	101	25,3
Katılıyorum	148	37,0
Kesinlikle Katılıyorum	82	20,5
Toplam	400	100,0

Tablo 8 incelendiğinde çevresel boyuta yönelik yapılan analizde bu ifadelerden en fazla frekans yüzdesine sahip olan ifadenin %42,8 ile “Kırsal turizm yörede kamu hizmetlerini artırıyor” olduğu görülmektedir. Ankete katılan 171 yerel halk kişisi ifade için “Katılıyorum” ifadesini kullanmıştır. Geride kalan maddelere verilen cevaplar incelendiğinde frekans dağılımları yaygın olarak “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” yanıtı olmuştur.

Tablo 9: Farkındalık Boyutu İfadelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ekoturizm ve Kırsal turizm hakkında bilgi sahibiyim		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,8
Katılmıyorum	35	8,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	119	29,8
Katılıyorum	143	35,8
Kesinlikle Katılıyorum	88	22,0
Toplam	400	100,0
Kırsal turizm, dinlenme ve günlük yaşamın stresinden kaçış olduğunu düşünürüm		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,0
Katılmıyorum	20	5,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	82	20,5
Katılıyorum	160	40,0
Kesinlikle Katılıyorum	134	33,5
Toplam	400	100,0
Kırsal alanda bisiklet binmek, kuş gözlemciliği, avcılık vb. etkinliklere katılmayı düşünürüm		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	11	2,8
Katılmıyorum	16	4,0
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	62	15,5
Katılıyorum	182	45,5
Kesinlikle Katılıyorum	128	32,0
Toplam	1	,3
Kırsal turizmle birlikte suç işleme oranı artar ve ahlak ve manevi değerlerimiz zarar görür		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	54	13,5
Katılmıyorum	45	11,3
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	99	24,8
Katılıyorum	136	34,0
Kesinlikle Katılıyorum	66	16,5
Toplam	400	100,0
Genel olarak turizmin bölgemiz için verdiği zararı faydasından daha çoktur		
	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	57	14,3
Katılmıyorum	38	9,5
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	95	23,8
Katılıyorum	120	30,0
Kesinlikle Katılıyorum	90	22,5
Toplam	400	100,0

Tablo 9 incelendiğinde farkındalık boyutuna yönelik yapılan analizde bu ifadelerden en fazla frekans yüzdesine sahip olan ifadenin %45,5 ile “Kırsal alanda

bisiklet binmek, kuş gözlemciliği, avcılık vb. etkinliklere katılmayı düşünürüm” olduğu görülmektedir. Ankete katılan 182 yerel halk kişisi ifade için “Katılıyorum” ifadesini kullanmıştır. Geride kalan maddelere verilen cevaplar incelendiğinde frekans dağılımları yaygın olarak “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” yanıtı olmuştur.

Tablo 10: Ekonomik Boyut Altında Yer Alan İfadelerin Ortalamaları

İfadeler	n	Aritmetik Ortalama
Turizm faaliyetlerinin belirli zamanlarda değil de yılın dört mevsimine yayılması halkı, köylüyü ve esnafı memnun eder	400	4,07
Kırsal alanlarda yılın belirli dönemlerin de yapılan şenlikler, festivaller, panayırılar ve her türlü etkinlikler yörede büyük bir hareketliliğe neden olmaktadır	400	3,96
Kırsal turizm, yeni iş imkânları yaratır	400	3,99
Kırsal turizm, yerel halkın yaşam standardını yükseltir	400	3,92
Kırsal turizm, yerel halkı kültür ve çevreyi değerlendirmeye teşvik eder	400	3,98
Kırsal turizm yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır ve çeşitlendirir	400	3,99
Turizm yöre halkının gelirinde artış sağlar	400	4,06
Turistlerin sosyal ve kültürel yararlarından çok harcamaları daha önemlidir	400	3,57
Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır	400	4,11
Genel Ortalama	400	3,97

Tablo 10 incelendiğinde ekonomik boyut altında yer alan ifadelere yönelik en yüksek ortalamanın, “Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır” (4,11) ifadesinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama ise 3,96’dır.

Tablo 11: Sosyokültürel Boyut Altında Yer Alan İfadelere Ait Ortalamalar

İfadeler	n	Aritmetik Ortalama
Turistlerle iletişim kurmanın eğlenceli olduğunu düşünüyorum	400	3,68
Turistlerin doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder	400	4,01
Kırsal turizmle birlikte gelenek-görenek, yeme-içme ve yaşam tarzlarının tanıtımının daha kolay olacağını düşünüyorum	400	3,77
Kırsal turizm kapsamında yapılan pansiyonlarda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağmak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatları yapmak beni mutlu eder	400	3,99
Yöre halkının konukseverliği turizm hareketlerini kolaylaştırmaktadır	400	4,00
Kırsal turizm kapsamında gelen turistlerin bizim kültür ve geleneklerimize karşı ilgi duyduğunu düşünüyorum	400	3,89
Yörede turizm yerel halk üzerinde farklı kültürel faaliyetleri özendirmiştir	400	3,90
Kırsal turizm, yerel ortaklıkları ve iş birliğini artırır	400	3,88
Genel Ortalama	400	3,90

Tablo 11 incelendiğinde sosyokültürel boyuta yönelik en yüksek ortalamanın, “Turistlerin doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder” (4,01) ifadesinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama ise 3,90’dır.

Tablo 12: Çevre Boyutu Altında Yer Alan İfadelere Ait Ortalamalar

İfadeler	n	Aritmetik Ortalama
Kırsal Turizmin gelişmesi için yeni tesisler yapılmasına olumlu buluyorum	400	4,09
Kırsal turizm yörede kamu hizmetlerini artırıyor	400	3,78
Kırsal turizm, doğal çevreyi ve biyoçeşitliliği korur	400	3,85
Yöreye gelen turistler tarihi ve doğal güzelliklere saygı gösterip, çevreyi kirletmez ve rahatsız etmezler	400	3,84
Doğal çevrenin güzel ve bozulmamış olması turizm faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır	400	4,02
Yöreye ait doğal ve çevresel güzelliklerin kırsal turizmle korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağını düşünüyorum	400	3,86
Kırsal turizm, kırsal alanda trafik sorunu ortaya çıkarır	400	3,52
Genel Ortalama	400	3,85

Tablo 12: incelendiğinde çevresel boyuta yönelik en yüksek ortalamanın, “Kırsal Turizmin gelişmesi için yeni tesisler yapılmasını olumlu buluyorum” (4,09) ifadesinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama ise 3,85’tir.

Tablo 13: Farkındalık Boyutu Altında Yer Alan İfadelerin Ortalamaları

İfadeler	n	Aritmetik Ortalama
Kırsal turizmle birlikte suç işleme oranı artar ve ahlak ve manevi değerlerimiz zarar görür	400	3,52
Genel olarak turizmin bölgemiz için verdiği zararı faydasından daha çoktur	400	3,29
Kırsal turizm, dinlenme ve günlük yaşamın stresinden kaçış olduğunu düşünürüm	400	3,57
Kırsal alanda bisiklet binmek, kuş gözlemciliği, avcılık vb. etkinliklere katılmayı düşünürüm	400	3,37
Ekoturizm ve Kırsal turizm hakkında bilgi sahibiyim	400	4,11
Genel Ortalama	400	3,57

Tablo 13 incelendiğinde farkındalık boyutuna yönelik en yüksek ortalamanın, “Ekoturizm ve Kırsal turizm hakkında bilgi sahibiyim” (4,11) ifadesinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama ise 3,57’dir.

3.5. Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamında yerel halkın kırsal turizme bakış açısı Isparta ili sınırları içerisinde ikamet eden toplam 400 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, sayfa 55’teki Tablo 5’te görüldüğü gibi katılımcıların %61’inin erkek, % 39’unun ise kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun erkek katılımcı olduğunu ifade etmek mümkündür. Araştırmaya katılanların medeni durumları incelendiğinde; katılımcıların %36,3’ünün evli, %63,8’inin bekâr olduğu görülmektedir. Bunun sebebi araştırmaya katılan yerel halkın

çoğunlukla genç nüfustan oluşmasıdır. Araştırmaya katılanların yaş grupları incelendiğinde; %36'sı ile 18-25 arası ile 26-35 yaş arası fazla sayıyı oluşturmaktadır. Diğer yaş grupları ise %18,8'i 36-45, %5 ile 46-55, %2,8 ile 56-65 arası %1,5'i 66 ve üzeri yaş olarak gruplandırılmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda 18-25 ile 26-35 yaş grubuna dâhil olan yerel halkın fazla olması il merkezi ve ilçe merkezlerinde genç nüfusun yoğun olduğu konusu ile ilgili yorumlamaya ışık olabilmektedir. Araştırmaya katılanların öğrenim durumları incelendiğinde; büyük çoğunluğunu üniversite (%58,5) ve lise (%29,5) oluşturduğu görülmektedir. Diğer grupları ise %11,0 ile ilköğretim, %1 ile yüksek lisans-doktora eğitim durumları oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirliğini ve geçerliğini test etmek için analizler uygulanmıştır ve hipotezlere ilişkin bulgular ifade edilmektedir.

3.5.1. Güvenilirlik ve Geçerlik Analizleri

Araştırma kapsamında ölçmede yer alan maddelerin tutarlı bir şekilde ölçme geçerliliği güvenilirlik analizi ile yorumlanabilmektedir. Bu bölüm başlığı altında güvenilirlik ve geçerlilik analizleri ifade edilmiştir. Araştırmada araştırmacıların üzerinde durması gereken iki analizden birisi güvenilirlik, diğeri ise geçerlik analizleridir. Bir ölçekte güvenilirlik, bir ölçme aracıyla aynı şartlarda tekrarlanan ölçümlerde meydana gelen çıktıların aynı sonucu verme kararlılığı olarak tanımlanmaktadır (Ercan ve Kan, 2004). Araştırma yöntemi kapsamında kullanılan testlerin, anketlerin ya da ölçeklerin özelliklerini ve güvenilirliklerini yorumlamak üzere güvenilirlik geliştirilmiştir (Kalaycı, 2018).

Araştırmanın güvenilirliği (Cronbach Alpha) ile test edilmiştir. Güvenilirlik kavramı anket formunda yer alan soruların kendi aralarındaki tutarlılığını ifade etmek için kullanılmaktadır (Kalaycı, 2018). Bu araştırmada güvenilirlik analizlerinde kullanılan modellerden Alfa (α) Katsayısı (Cronbach Alpha Coefficient) kullanılmıştır. Alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi yorumlanır (Kalaycı, 2018):

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise güvenilir ölçek değildir.
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise güvenilirliği düşük ölçek
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise oldukça güvenilir ölçek
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise yüksek derecede güvenilir ölçektir.

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı niteliği, diğer farklı bir özellikle karıştırmadan, homojen bir ölçüm yapmasıdır. Geçerliliğin yüksek değerde olması, ölçülmek istenen niteliğin gözlenebilir değişkenlerle yorumlanmasına bağlıdır (Ergin, 1995). Ölçeklerin güvenilirliğinin test edilmesine ilişkin en çok tercih edilen yöntemlerden biri “Cronbach Alpha Katsayısı” dır. Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değerler almaktadır. Değerler 0’a yaklaştıkça güvenilirlik azalırken 1’e yaklaştıkça güvenilirlik artmaktadır. Bu değerlere bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanmaktadır (Kayış, 2018).

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek güvenilirliği düşüktür.
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek güvenilirdir.
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek güvenilirliği yüksektir.

Tablo 14: Boyutların Güvenilirlik (Cronbach Alpha) Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Değeri
Ekonomik Boyut	9	,807
Sosyokültürel Boyut	8	,773
Çevresel Boyut	7	,666
Farkındalık Boyut	5	,530

Tablo 14 incelendiğinde ekonomik boyut güvenilirliği yüksek, sosyokültürel boyutunun güvenilir, çevresel boyutunun güvenilir, farkındalık boyutunun güvenilirliği düşük, olarak ifade edilmiştir.

3.6. Faktör Analizi

Araştırmanın değerlendirilmesinde faktör analizi için Bartlett ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi kullanılmıştır. Sosyal bilimlerde yapılan çalışmalarda, örneklemelerin analizi için 0,50'den büyük KMO değerinin yeterli olduğu doğrulanmıştır (Gülbüz ve Şahin, 2017). KMO değerlerinin aşağıda ifade edildiği gibi olması gerekmektedir (Sharma, 1996).

Tablo 15: KMO Değerleri ve Yorumları

KMO DEĞERİ	YORUM
0,90	Mükemmel
0,80	Çok İyi
0,70	İyi
0,60	Orta
0,50	Zayıf
0,50'nin altı	Kabul Edilemez

Faktör analizi için değişkenler arasında bir ilişki gereklidir. Faktör analizi için uygun olup olmadıklarını değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Bartlett testinin belirli bir değerde yer alması gerekmektedir. Faktör analizini kabul etmek için KMO oranı 0,50 olmalıdır.

Kaiser-Meyer-Olkin Değerlerinin Yorumlanması; 0,50'nin altındaki KMO değerinin kabul edilemez, 0,50 KMO değerinin zayıf, 0,60 KMO değerinin orta, 0,70 KMO değerinin iyi, 0,80 KMO değerinin çok iyi, 0,90 ve üstündeki KMO değerinin ise mükemmel olarak ifade edildiği belirtilmektedir.

Tablo 16: Anketin Bartlett's Küresellik ve Kaiser-Meyer-Olkin Testi Sonucu

Bartlett's ve KMO Test Sonucu		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçütü		,928
	Yaklaşık Ki-Kare Değeri	4529,476
Bartlett's Küresellik Testi	Serbestlik Derecesi	406
	Anlamlılık	,000

KMO test değeri sonucunda 0,928 olduğu görülmektedir. KMO test sonucunun, Tablodaki KMO değer aralıkları dikkate alındığında mükemmel olduğu görülmektedir. Faktör analizi için uygun olduğunu ifade etmek mümkün olabilmektedir. Bartlett testi gözlemlendiğinde test sonucunun anlamlı ($p < 0,05$; $p = ,000$) olduğu dile getirilmektedir.

Tablo 17: Faktör Yükleri

	Faktörler			
	1	2	3	4
Ortalama	3,96	3,89	3,85	3,66
Varyans Açıklama Oranı (%)	43,155	42,876	35,278	35,314
Özdeğer	3,884	3,430	2,469	1,766
Standart Sapma	,618	,662	,561	,661
Güvenilirlik (Cronbach Alpha)	,807	,773	,666	,530
F Değeri	15,001	6,433	17,884	45,927
p Değeri	,000	,000	,000	,000

Tablo 18: Yerel Halkın Kırsal Turizme Yönelik İfadelere Yönelik Faktör Analizi

Boyutlar	Faktör Yüğü
Faktör 1: Ekonomik Boyut	
Turistlerin sosyal ve kültürel yararlarından çok harcamaları daha önemlidir	,884
Kırsal turizm yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır ve çeşitlendirir	,790
Kırsal turizm, yerel halkın yaşam standardını yükseltir	,776
Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır	,761
Kırsal turizm, yerel halkı kültür ve çevreyi değerlendirmeye teşvik eder	,719
Kırsal turizm, yeni iş imkânları yaratır	,703
Kırsal alanlarda yılın belirli dönemlerin de yapılan şenlikler, festivaller, panayırılar ve her türlü etkinlikler yörede büyük bir hareketliliğe neden olmaktadır	,699
Turizm yöre halkının gelirinde artış sağlar	,675
Turizm faaliyetlerinin belirli zamanlarda değil de yılın dört mevsimine yayılması halkı, köylüyü ve esnafı memnun eder	,615
Faktör 2: Sosyokültürel Boyut	
Yöre halkının konukseverliği turizm hareketlerini kolaylaştırmaktadır	,755
Turistlerle iletişim kurmanın eğlenceli olduğunu düşünüyorum	,750
Kırsal turizm kapsamında yapılan pansiyonlarda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağlamak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatlıları yapmak beni mutlu eder	,588
Turistlerin doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder	,739
Kırsal turizmle birlikte gelenek-görenek, yeme-içme ve yaşam tarzlarının tanıtımının daha kolay olacağını düşünüyorum.	,684
Kırsal turizm kapsamında gelen turistlerin bizim kültür ve geleneklerimize karşı ilgi duyduğunu düşünüyorum	,659
Yörede turizm yerel halk üzerinde farklı kültürel faaliyetleri özendirmiştir	,628
Kırsal turizm, yerel ortaklıkları ve iş birliğini artırır	,520
Faktör 3: Çevresel Boyut	
Kırsal turizm, kırsal alanda trafik sorunu ortaya çıkarır	,943
Yöreye gelen turistler tarihi ve doğal güzelliklere saygı gösterip, çevreyi kirletmez ve rahatsız etmezler	,693
Kırsal turizm yörede kamu hizmetlerini artırıyor	,678
Kırsal turizm, doğal çevreyi ve biyoçeşitliliği korur	,658
Yöreye ait doğal ve çevresel güzelliklerin kırsal turizmle korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağını düşünüyorum	,587
Doğal çevrenin güzel ve bozulmamış olması turizm faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır	,576
Kırsal Turizmin gelişmesi için yeni tesisler yapılmasına olumlu buluyorum	,552
Faktör 4: Farkındalık Boyut	
Kırsal turizmle birlikte suç işleme oranı artar ve ahlak ve manevi değerlerimiz zarar görür	,904
Genel olarak turizmin bölgemiz için verdiği zararı faydasından daha çoktur	,899
Kırsal turizm, dinlenme ve günlük yaşamın stresinden kaçış olduğunu düşünürüm	,753
Kırsal alanda bisiklet binmek, kuş gözlemciliği, avcılık vb. etkinliklere katılmayı düşünürüm	,728
Ekoturizm ve Kırsal turizm hakkında bilgi sahibiyim	,620

Tablo 18’de yer alan değişkenlere ilişkin faktör analizi incelendiğinde öz değeri 1’in üzerinde olan faktörler ile kendi aralarında analize tabi tutulmuştur. Faktörlere ilişkin isimlendirme o faktörü oluşturan ifadelerden meydana gelerek araştırmacı tarafından yapılarak, faktörlerin her biri numaralandırılmıştır. Sosyokültürel boyut (bağımlı değişken), ekonomik boyut, çevresel boyut, farkındalık boyutu (bağımsız değişken)

olarak isimlendirilen boyutlara sırasıyla; 1, 2, 3 ve 4 olmak üzere numaralandırma uygulanmaktadır. İlk boyut olan ekonomik boyut ölçeğinin anket formunda yer alan ifadelerde anlamsız boyutlar altında kategorize edildiği görülmemiştir. Diğer yandan sosyokültürel boyutuna yönelik anket formunda yer alan 7.ifade (Kırsal turizm kapsamında yapılan pansiyonlarda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağlamak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatları yapmak beni mutlu eder) ifadesi anlamsız boyut altında toplandığı için ölçekten atılmıştır. Bunun sonucunda başlangıçta 8 ifadeden oluşan sosyokültürel boyutu son olarak 7 ifade üzerinden incelemeye alınmıştır. Çevresel boyutunun anket formunda yer alan ifadelerde anlamsız boyutlar altında kategorize edildiği görülmemiştir. Farkındalık boyutun anket formunda yer alan ifadelerde anlamsız boyutlar altında kategorize edildiği görülmemiştir.

Yukarıda yer alan tablolar incelendiğinde bağımsız değişkenlerden oluşan ekonomik boyutun toplam varyans açıklama oranı %43,15 olan ve 9 ifadeden oluşan birinci boyut 0,884 – 0,615 arasında faktör yüklerinden oluşan ifadelere, 3,96 ortalamaya, 3,884 özdeğere, ,618 standart sapmaya, 0,807 Cronbach Alpha değerine, 15,001 F değerine sahip olup, $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

İkinci olarak bağımlı değişken olarak ifade edilen sosyokültürel boyut toplam varyans açıklama oranı %42,87 olan ve 8 ifadeden oluşan ikinci boyut 0,755 - 0,520 arasında faktör yüklerinden oluşan ifadelere, 3,89 ortalamaya, 3,430 özdeğere, ,662 standart sapmaya, 0,773 Cronbach Alpha değerine, 6,433 F değerine sahip olup, $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

Üçüncü bağımsız değişken olarak çevresel boyutun toplam varyans açıklama oranı %35,27 olan ve 7 ifadeden oluşan üçüncü boyut 0,943 – 0,552 arasında faktör yüklerinden oluşan ifadelere, 3,85 ortalamaya, 2,469 özdeğere, ,561 standart sapmaya, 0,666 Cronbach Alpha değerine, 17,884 F değerine sahip olup, $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

Dördüncü bağımsız değişken olan farkındalık boyutunu toplam varyans açıklama oranı %35,31 olan ve 5 ifadeden oluşan dördüncü boyut 0,904 – 0,620 arasında faktör yüklerinden oluşan ifadelere, 3,66 ortalamaya, 1,766 özdeğere, ,661 standart sapmaya,

0,530 Cronbach Alpha değerine, 45,927 F değerine sahip olup, $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir.

3.7. Normallik (Kolmogorov-Smirnov) Testi

Hipotezlere ilişkin korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmeden önce normallik testi (Kolmogorov-Smirnov Test) gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan gözlem sayısı 29'un üzerinde olduğu için normallik testi dâhilinde Kolmogorov-Smirnov testi kullanılması önerilmektedir (Kalaycı, 2018). Çalışmada kullanılan hipotezlerin test edilebilmesi ve hangi testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla, her boyuta Kolmogorov-Smirnov yöntemi ile normal dağılım testi yapılmaktadır.

Tablo 19: Normallik (Kolmogorov-Smirnov) Testi Sonucu

	Ekonomik Boyut	Sosyo-Kültürel Boyut	Çevresel Boyut	Farkındalık Boyutu
(n)	400	400	400	400
Kolmogorov-Smirnov Z	,114	,110	,115	,094
Anlamlılık	,000	,000	,000	,000

Tablo 19'da sunulan analiz sonucunda ekonomik boyut, sosyokültürel boyut, çevresel boyut ve farkındalık boyutunun normal dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Bilindiği gibi örneklem sayısı 30'un üzerine çıktıkça veriler normal dağılıma yaklaşmaktadır (Demir vd., 2016).

3.8. Korelasyon Analizi

Korelasyon analizi değişkenler arasında doğrusal ilişki olup olmadığını göstermek amacıyla kullanılan analiz tekniğidir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Amacı bağımsız değişkenin değiştiğinde, bağımlı değişkenin ne yönde değişeceğini görmek olan korelasyon analizinin sahip olduğu korelasyon katsayısı "r" ile gösterilir ve -1 ile +1 arasında değer alır (Kalaycı, 2010).

Kalaycı'ya (2018) göre, korelasyon katsayısının yorumu aşağıdaki gibidir:

- $r = 0,00-0,25$ arası çok zayıf ilişki,
- $r = 0,26-0,49$ arası zayıf ilişki,
- $r = 0,50-0,69$ arası orta düzeyde ilişki,
- $r = 0,70-0,89$ arası yüksek düzeyde ilişki,
- $r = 0,90-1,00$ arası çok yüksek düzeyde ilişkilidir.

Korelasyon katsayısının 1'e yakınlığı ilişki derecesini artı ya da eksi değer alması ise ilişkinin yönünü göstermektedir (Can, 2013). Katsayısı -1 değişkenine yakın ise iki değişken negatif yönlü, +1 değerine yakın ise pozitif yönlü ilişki yorumu yapılabilir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Korelasyon analizinde determinasyon katsayısı " r^2 " değişkenlerinden birinde olan değişkenliğin diğer değişken tarafından yüzde kaçının açıklandığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2016).

Tablo 20: Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Boyutlar	Ortalama	Standart Sapma	1	2	3	4
1-Ekonomik Boyut	3,96	,618	1	,741**	,735**	,464**
2-Sosyokültürel Boyut	3,89	,662	,741**	1	,677**	,367**
3-Çevresel Boyut	3,85	,561	,735**	,677**	1	,519**
4-Farkındalık Boyut	3,66	,661	,464**	,367**	,519**	1

Spearman korelasyonu (iki yönlü), ** $p<0,01$, * $p<0,05$ N=(450)

Tablo 20'de ekonomik boyut, çevresel boyut, farkındalık boyut 1, 3 ve 4 şeklinde numaralandırılan bağımsız değişkenler ile 2 olarak numaralandırılan sosyokültürel boyutu bağımlı değişkeni arasındaki ilişkiyi bulmak amacıyla korelasyon analizinden elde edilen bulgular ifade edilmiştir.

Araştırmaya uygulanan analiz sonucunda 3,96 ortalama ve 0,618 standart sapma değerine sahip olan ekonomik boyutu ile sosyokültürel boyutu arasında ($p<0,05$; $p=,000$) ve yüksek düzeyde ($r=,741$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik boyutu ile çevresel boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve yüksek düzeyde ($r=,735$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik boyutu ile farkındalık boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve zayıf ($r=,464$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında başka bir analiz sonucuna göre 3,89 ortalama ve 0,662 standart sapma değerine sahip olan sosyokültürel boyutu ile ekonomik boyut boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve yüksek düzeyde ($r=,741$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyokültürel boyut ile çevresel boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve orta düzeyde ($r=,677$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyokültürel boyut ile farkındalık boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve zayıf ($r=,367$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında diğer bir analiz sonucuna göre 3,85 ortalama ve 0,561 standart sapma değerine sahip olan çevresel boyutu ile ekonomik boyutu arasında anlamlı

($p<0,05$; $p=,000$) ve yüksek düzeyde ($r=,735$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyokültürel boyutu ile çevresel boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve orta düzeyde ($r=,677$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çevresel boyutu ile farkındalık boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve orta düzeyde ($r=,519$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında başka bir analiz sonucuna göre 3,66 ortalama ve 0,661 standart sapma değerine sahip olan farkındalık boyutu ve ekonomik boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve zayıf düzeyde ($r=,464$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farkındalık boyutu ve sosyokültürel boyut arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve zayıf düzeyde ($r=,367$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farkındalık boyutu ve çevresel boyutu arasında anlamlı ($p<0,05$; $p=,000$) ve orta düzeyde ($r=,519$) bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.9. Regresyon Analizi

Regresyon analizinin amacı; bağımlı değişken ve bağımsız değişken hipotezlerinin kabul veya ret durumunun ifade edilmesinde kullanılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2017). Araştırmada geliştirilen hipotezlerin faktör analizi sonucunda ortaya konulan boyutlar bulunmaktadır. Bağımsız değişken olarak araştırmada yer alan; ekonomik boyut, çevresel boyut ve farkındalık boyutları araştırmanın bağımsız değişkenidir. Bu doğrultuda araştırmanın hipotezlerini test etmek amacıyla tek bağımlı değişken olarak sosyokültürel boyutu dikkate alarak regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizine yönelik bulgular Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21: Regresyon Analizi Sonucu

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	T	p
	B	Standart Hata	B		
Sabit	,275	,165		1,668	,096
Ekonomik Boyut	,592	,053	,537	11,182	,000
Çevresel Boyut	,368	,060	,303	6,084	,000
Farkındalık Boyut	-,040	,039	-,039	-1,027	,305
Bağımlı değişken: Sosyokültürel Boyut					
R=0,767; R ² =0,589; Düzeltilmiş R ² = 0,586; F=189,038; p=0,000					

Tablo 21’de bağımsız değişkenler olan ekonomik boyut, çevresel boyut, farkındalık boyutu, bağımlı değişken olan sosyokültürel boyutuna değişkenine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen regresyon analizinin sonuçları bulunmaktadır.

Regresyon analizi sonucunda regresyon modelinin tablosu incelendiğinde bağımsız değişkenlerin tümü, bağımlı değişken olan sosyokültürel boyutu %59 oranında anlamlı bir şekilde açıklamaktadır ($R=0,767$; $R^2=0,589$; Düzeltilmiş $R^2= 0,586$; $F=189,038$; $p=0,000$).

Tablo 21’de yer alan regresyon Analizi sonucun incelendiğinde, yerel halka yönelik “ekonomik” boyutu ile “sosyokültürel” bağımlı değişkeni arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilediği ($p<0,05$; $p=,000$) görülmüştür.

Regresyon Analizi sonucunda yerel halka yönelik “çevresel boyutu” ile “sosyokültürel” bağımlı değişkeni arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilediği ($p<0,05$; $p=0,000$) görülmüştür.

Regresyon Analizi sonucunda yerel halka yönelik “farkındalık boyutu” ile “sosyokültürel” bağımlı değişkeni arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemediği ($p<0,05$; $p=0,305$) görülmüştür. Elde edilen analiz sonucuna göre modelin bir bütün olarak anlamlı ($F=189,038$ $p=0,000$) bir etkisinin olduğu ortaya konulmuştur.

Regresyon Analizi sonucunda yerel halka yönelik “sosyokültürel” bağımlı değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemediği ($p<0,05$; $p=0,096$) görülmüştür. Elde edilen analiz sonucuna göre modelin bir bütün olarak anlamlı ($F=189,038$ $p=0,000$) bir etkisinin olduğu ortaya konulmuştur.

Tablo 22: Hipotezlerin Testine İlişkin Bulgular

Hipotezler	İfadeler	Sonuç
H ₁	Ekonomik boyut yerel halkın turizm algısını etkiler.	Kabul
H ₁	Çevresel boyut yerel halkın turizm algısını etkiler.	Kabul
H ₁	Farkındalık boyutu yerel halkın turizm algısını etkiler.	Ret

Bu sonuçlar doğrultusunda araştırma kapsamında birinci hipotez “Yerel halkın ekonomik boyutu kırsal turizme yönelik algıları etkiler” hipotezi kabul edilmiştir. İkinci hipotez “Yerel halkın çevresel boyutu kırsal turizme yönelik algıları etkiler” kabul edilmiştir. Üçüncü hipotez “Yerel halkın farkındalık boyutu kırsal turizme yönelik algıları etkiler” reddedilmiştir.

SONUÇ

Araştırmanın temel amacı, önemi zaman içerisinde anlaşılan ve artış gösteren kırsal turizmin, kırsal alanlarda yaşam kalitesini ne düzeyde arttırdığının incelenmesidir. Bu çalışmanın bir diğer amacı ise, kırsal turizmin tanımını yapmak, kırsal ve kentsel alanlarda oluşan gelir eşitsizliğine vurgu yapmaktır. Bu çalışmada ele alınan Isparta ilinin kırsal turizm potansiyelinin ne düzeyde olduğu ve kırsal alanlarının turizme hangi ölçüde kazandırıldığının incelemesidir.

Literatür çalışması yapılmış, bu konuda daha önce yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu veriler ışığında bilgiler elde edilmiş olup kavramsal bir çerçeve meydana getirilmiştir.

Bu araştırma üç bölümden oluşmuştur. İlk bölümde turizm kavramı, alternatif turizm kavramı, Isparta ili ve alternatif turizm potansiyeli ile Isparta ilinin turizm arzı ve turizm istatistikleri sunulmuştur. İkinci bölümde ise algı turizm ilişkisi, kırsal turizm kavramı, turizm algısı ve kırsal turizm çalışmalarına değinilmiştir. Üçüncü bölümde ise Isparta ilindeki turizm potansiyeline özellikle de kırsal turizm olanaklarına odaklanılmıştır. Bu bilgilerden yola çıkılarak ilde ve ilçelerde yaşayan insanların kırsal turizme yönelik tutumlarını ve farkındalık düzeylerini ölçmek üzere bir anket geliştirilmiştir. Dört faktörlü bir yapısı olan bu ölçme aracının kırsal turizme yönelik tutumu ölçecek güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu bulunmuştur. Ekonomik boyut, kırsal turizmin sağladığı ekonomik katkılara yönelik tutumları ölçen dokuz maddeden, çevresel boyut, turistik faaliyetlerin biyoçeşitliliğin devamı konusunda olumlu katkıları olduğuna ilişkin sekiz maddeden, sosyokültürel boyut yerel halkın turistik faaliyetler ve kültür etkileşiminden memnuniyetini değerlendiren yedi maddeden, farkındalık boyutu ise kırsal turizm potansiyeline yönelik farkındalığı değerlendiren beş maddeden oluşmaktadır.

Araştırmanın ilk amacı kırsal turizme yönelik güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesidir. İkinci aşamada ise kırsal turizme ve kültürel etkileşime yönelik olumlu tutumların çevresel, ekonomik ve farkındalık boyutları tarafından belirlenmek üzere üç hipotez ileri sürülmüş, regresyon analizi sonucunda farkındalık boyutunun anlamlı olmadığı, ancak ekonomik ve çevresel boyutların sosyokültürel boyuttaki varyansın %59'unu açıkladıkları bulunmuştur. Buradan hareketle il ve ilçede gerçekleştirilecek

kırsal turizm faaliyetlerini özendirmek ve halkın tutumunu olumlu biçimde değiştirmek açısından kırsal turizmin ekonomik katkıları ve çevreye yönelik olumlu katkılarının halka tanıtılmasının yararlı olacağı sonucuna varılmıştır.

Kırsal turizm konusunda büyük bir potansiyele sahip olan Isparta ilinde hem biyoçeşitliliğin sürmesi hem çevresel düzenlemelerin özendirilmesi, bu yolla ekonomik katkıların da artması sağlanarak halkın kırsal turizm faaliyetlerine özendirilmesi ilin kalkınması bakımından büyük katkılar sağlayacaktır.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda geliştirilmiş olan bu ölçme aracı kullanılarak zaman içindeki değişimin sınanması ve farklı faaliyetlerde bulunan meslek gruplarına mensup olma ve eğitim düzeyi bakımından bu tutumlarda farklılaşma olup olmadığının sınanması önerilmektedir. Bu alanda yürütülen akademik çalışmalar kırsal turizm faaliyetlerinin artırılması için düzenlenecek kampanya çalışmalarına ışık tutacaktır.

Ülkemizde köyden kente göç hareketleri, tarım faaliyetlerini azaltmakta ve düzensiz şehirlerin oluşumuna sebep olmaktadır. Bunun temel nedenleri olarak yaşanan ekonomik sorunlar, eğitim imkânlarının yetersizliği, tarıma olan ilginin azalması, altyapı yetersizliği gibi sebepler gösterilmektedir. Bunun gibi temel sorunları ortadan kaldırmak amacıyla politikalar oluşturulmuştur. Ülke tanıtımını gerçekleştirmek hem de kırsal alanların gelişimini sağlayabilmek amacıyla ülkeler kırsal turizme yönelmişlerdir. Fakat ülkemizde bu tür politikalar uygulanmaya çalışılmışsa da sürekliliği sağlanamamış ve istenilen düzeye ulaşılamamıştır. Her ne kadar politikalar oluşturulmuş olsa da hukuki altyapısı sağlanamamış, yerel halkın katılımı istenilen seviyeye getirilememiş ve bu konuda uzman kadrolar oluşturulamamıştır. Bu konuda bazı sorunların çözümü oluşturulmasa da boş zamanın artması, teknolojinin gelişmesi ve insanların kültür ve bilgi edinme aktivitelerine yönelmelerini sağlamıştır. Türkiye kırsal turizm açısından ele alındığında son derece zengin kaynaklara sahip olduğu bilinmektedir. Altyapı, eğitim, planlama gibi politikalarla daha iyi seviyelere getirilmesi kırsal turizm açısından son derece önem arz etmektedir. Kırsal turizme talep oldukça fazla olduğu ve zaman içerisinde bu ilginin arttığı bilinmektedir. Bu talebi karşılayabilmek ve kırsal alanların tanıtımı açısından yerel yönetim, yerel halk ve merkezi yönetim politikalarına daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Isparta ili ve ilçelerinin yüksek seviyede turizm potansiyeline sahip olması coğrafi konumunun da etkili olması bu ili önemli bir merkez haline getirmektedir. Ancak yeterli seviyede tanıtımın yapılmaması turizm faaliyetlerini istenilen seviyelere ulaştıramamaktadır. Bu sebeple hem yerel yönetimlere hem bölge halkına hem de acentelerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

Bölgesel konum itibarıyla Antalya gibi önemli turizm merkezlerinin bulunduğu illere yakınlığı sebebiyle Isparta önemli bir ulaşım güzergâhına sahiptir. Bu konumu avantaja çevirebilmek açısından ciddi turizm yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Konaklama ve yeme içme alanlarının artırılması gerekmekte olup aynı zamanda bölge halkının bu konuda geliştirilmesi eğitimler verilip daha da bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Yerel yönetimler açısından değerlendirildiğinde ise, alt yapı çalışmalarına, il ve ilçe ulaşım yollarına bakım çalışmalarının artırılması gerektiği görülmektedir.

Bunların yanı sıra doğal çevrenin tahrip olup zarar görmemesi, endemik bitki türlerinin ve yaban hayvanlarının korunması, gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılabilmesi açısından bu gibi alanların koruma altına alınması gerekmektedir.

Özellikle coğrafi yapıya uygun doğal ortamı bozmadan yürüyüş yolları, bisiklet yolları gibi alanlara önem verilmelidir. Aynı zamanda mevcut turizm çalışmalarını sürdürüp, yeni yapılacak tesislerin doğayla uyumlu olması sağlanmalıdır.

Genel olarak Isparta ili incelendiğinde, hizmet veren yiyecek içecek ve konaklama tesisleri ihtiyaçları karşılayabilecek seviyede olduğu düşünülse de ilçeler ve kasabalara bakıldığında bu durumun oldukça düşük seviyede olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kırsal alanlara da bu tarz tesislerin kazandırılmasına oldukça ihtiyaç duyulmaktadır.

Yöre halkı turist ve turizm algıları yapılacak seminerlerle geliştirilmeli ve gelir seviyelerini artırıcı, istihdam yaratıcı, meslek kazandıran ve kırsal hayatı oldukça hareketlendirecek bir unsur olduğu anlatılmalıdır. Sonuç olarak bu tür çalışmalar neticesinde Isparta ilinin konumu ve doğal güzellikleri düşünüldüğünde mevcut turizm potansiyelinin artması öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, C. (2019), *Kırsal Turizmde Kadın Girişimcinin Yeri ve Önemi Muğla Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Ahipaşaoğlu, S. ve Çelteç, E. (2006), *Sürdürülebilir Kırsal Turizm*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akat, Ö. (1997), *Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Akbulut, G., Atmış, E. ve Günşen, H. B. (2015), Farklı İlgi Gruplarının Milli Park Algıları Üzerine Bir Değerlendirme: Küre Dağları Milli Parkı Örneği, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 15(1), (133-145).
- Akça, H. (2004), Dünya’da ve Türkiye’de Kırsal Turizm, *Standart Ekonomik ve Teknik Dergi*, 65, (61-70).
- Akdağ, G. (2013), Bir Ekoturizm Aktivitesi Olarak Mağara Turizmi: Mersin Mağaraları Envanter Çalışması, (180-192), (Editör) Haseki, İ. M. II. Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu (Eko Turizm), Çukurova Üniversitesi Karataş Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu. Mersin.
- Akpur, A. ve Zengin, B. (2019), İznik Gölü ile Çevresinin Kamp ve Karavan Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, (*TURAR) Turizm ve Araştırma Dergisi*, 8(2), (4-20).
- Aksatan, M. (2014), *Sürdürülebilir Turizm ve Doğal Miras*, Editör, Kozak, M. *Sürdürülebilir Turizm Kavramlar ve Uygulamalar*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aktaş, S. (2018), *Eğirdir Gölü Beslenme Havzası ve Gölün Geleceği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Akten, M. ve Akten, S. (2005), Ekolojik *Planlama Yaklaşımı ve Gölcük Tabiat Parkı Örneğinde İrdelenmesi*, (329-336). Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu 8-10 Eylül, Isparta.
- Albayrak, A. (2011), *Tüketicilerin Alternatif Turizm Türlerini Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Albayrak, A. (2013), *Alternatif Turizm*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Altaş, N., Altaş, N. T., Çavuş, A. ve Zaman, N. (2015), Türkiye’nin Kış Turizmi Koridorunda Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Konaklı, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 31, (345-365).
- Aslan, E. (2017), *Kırsal Turizmde Yenilik ve Kırsal Turizm İşletmecilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler (Katılımcılara ve İşletmecilere İlişkin) Açısından İncelenmesi: Kocaeli/Kartepe Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.

- Aslan, G. (2018), *Kırsal Turizmde Girişimcilik: Isparta İli Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Ata, A. (2018), *Maden Deresi'ndeki Yerel Halkın Kırsal Turizme Olan Tutumunu Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Avcıkurt, C. (2003), *Turizm sosyolojisi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Avcıkurt, C. ve Köroğlu, Ö. (2008), *Kırsal Turizm Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Ayaz, N. (2012), *Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, O. (2012a), Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), (91-96).
- Aydın, O. (2012b), AB'de Kırsal Turizmde İlk 5 Ülke ve Türkiye'de Kırsal Turizm, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), (39-46).
- Bal, T. ve Dernek, Z. (2001), Isparta İlinin Tarımsal Potansiyelin Geliştirilmesi ve Eğirdir'in Önemi, Tarihi Kültürel Ekonomik Yönleri ile Eğirdir *1. Eğirdir Sempozyumu*, Isparta.
- Bay, A. (2014), *Uludağ Yöresinde (Bursa) Alternatif Turizm Türü Olarak Yayla Turizmi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Çanakkale.
- Baykal, F. ve Toprak, M. A. (2010), *Kırsal Kalkınma ve Kırsal Turizm: Bozdoğan (Aydın) İçin Bir Araştırma*, Editör. Sürgevil, S. Bozdoğan Belediyesi Yayını, İzmir.
- Bilgiç, İ. (2007), *Sakarya Yaylalarının Turizm Açısından Pazarlanabilirliği; Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Bingöl, Z. (2004), Akdeniz Bölgesinin Kültür ve İnanç Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi, *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, (125-137).
- Bolat, Y. ve Aksoylar Y. (1997), *Eğirdir Gölü Kerevitlerine Genel Bir Bakış*, (257-269), Cilt: 1, IX. Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu, Isparta.
- Boyacıoğlu, E. Z. (2014), Kırsal Turizmde Kadın Girişimciliği: Edirne Örneği, *International Journal of Socialand Sciences*, 4(2), (82-90).
- Bozcu, A. (2007), Zindan Mağarası ve Çevresinin Jeolojik-Arkeolojik Özellikleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(1), (54-63).
- Boztepe Taşkıran, H. (2020), *Algı Yönetimi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Böcüzade, S. S. (2012), Kuruluşundan Bugüne Kadar, Isparta Tarihi, *T.C. Isparta Valiliği*, Isparta.

- Büyüköztürk, Ş. (2016), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*, 22. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Can, A. (2013), *Spss ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, 3. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Ceylan, S. (2009), Davraz Dağı (Isparta)'nda Kış Turizmi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), (205-230).
- Ceylan, S. ve Demirkaya, H. (2009), Kış Turizmine Bağlı Olarak Gelişen Bir Kırsal Yerleşme: Çobanisa Köyü (Isparta), *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(21), (79-94).
- Çavdarlı, A. (2019), *Kültürel Miras ve Kent Kimliği Açısından Isparta Tarihi Kent Meydanı Tasarımı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Çeken, H., Dalgın, T. ve Çakır, N. (2012), Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri, *International Journal of Social and Economic Sciences*, C.2, S.2, (11-16).
- Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2007), Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 8(1), (1-14).
- Çelik, S. (2018), Alternatif Turizm, *Journal of International Social Research*, 11(56), (194-204).
- Çetin, F. (2019), *Kırsal Turizm Pazarlamasında Sivil Girişimler: Kuyucak Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimcilik Kooperatifi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Isparta.
- Çolak, O. (2009), *Turistik Ürün Çeşitlendirme Kapsamında Kırsal Turizm ve Kırsal Turizm İşletmeciliği: Şirince Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Çontu, M. (2006), *Alternatif Turizm çeşitleri ve Kızılcahamam Termal Turizm Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çuhadar, M. ve Ünal, İ. (2017), Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizm Algıları Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), (1-16).
- Dağlıoğlu, T. ve Sürme, D. M. (2019), Su Altı Dalış Turizmi Tercih Nedenlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Journal Of Academic Researches and Studies*, 11(21), (377-385).
- Dalyan, Ö. (2018), *Darende Yerel Halkının Kırsal Turizme Yönelik Algı ve Düşünceleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Daş, A. (1996), *XX. Yüzyıl Isparta Tarihi ve İnanç Coğrafyası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.

- Demir, E., Saatçioğlu, Ö. ve İmrol, F. (2016), Uluslararası Dergilerde Yayımlanan Eğitim Araştırmalarının Normallik Varsayımları Açısından İncelenmesi, *Current Research in Education*, 2(3), (130-148).
- Demir, M. ve Demir, Ş. Ş. (2004), Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Futbol Turizmi: Antalya Bölgesinde Bir Araştırma, *Dokuz Eylül Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), (94-115).
- Dinç, A. ve Öztürk, R. (2013), Beyşehir Gölü Milli Parkı'nın Ekoloji ve Turizm Bakımından Araştırılması", *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 6(1), (118-123).
- Dinç, C. (2020), *Van İli Gevaş İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Artvin.
- Dinçer, İ. (1993), *Turizm ve Turist Tanımlarındaki Gelişmeler*, Turizm Yıllığı 93. Türkiye Kalkınma Bankası Yayını, Ankara.
- Doğan, M., Seçme, D., Karakoç, A. ve Gül, A. (2017), Davraz Dağı Kayak Merkezinin Ekoturizm Değerleri ve Eylem Planı", *Karabük Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, (105-126).
- Doğan, T. (2012), *Turizm ve Çevre İlişkisi Bağlamında Ekoturizmin Çevre Üzerine Etkileri*, Yayınlanmamış Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Doğaner, S. (2001), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Doğaner, S. (2013), *Türkiye Kültür Turizmi*, Doğu Kitabevi, İstanbul.
- Durgun, A. (2006), *Bölgesel Kalkınmada Turizmin Rolü: Isparta Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Emekli, G., Südaş, İ. ve Soykan, F. (2017), Göç, Kırsal Kalkınma-Kırsal Turizm ve Türkiye, 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, , 10-15 Eylül, Ankara.
- Emiroğlu, B. D. (2013), *Kaz Dağı Yöresinde Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Değerlendirilmesi: Adatepe ve Mehmetalan Köyleri Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004), Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), (211-216).
- Ergin, D. Y. (1995), Ölçeklerde Geçerlik ve Güvenirlik, *MÜ Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, (123-146).
- Ersun, N. ve Arslan, İ. K. (2009), Kongre Turizminin Geliştirilmesinde Kongre ve Ziyaretçi Bürolarının Rolü ve Önemi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), (89-114).
- Ertürk, M. (1995), *İskilip'te Yayılacılığın Sosyal ve Ekonomik Hayata Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Esengün, K., Akça, H. ve Sayılı, M. (2002), Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, (97-102), I. Ulusal Ormancılık Kooperatifleri Sempozyumu, 22-23 Mart, Kastamonu.
- Garda, B., Kurnaz, A. ve Avcı, Hasan, A. (2016), Konya İli'nin Kongre Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 11, (172-185).
- Garg, A. (2015), Travel Risks vs Tourist Decision Making: A Tourist Perspective, *International Journal of Hospitality & Tourism Systems*, 8(1), (1-9).
- Gökdayı, İ. ve Polat, M. (2015), Isparta'da Medikal Turizmin Yapılabilirliği Üzerine Bir Çalışma, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(29), (9-16).
- Göksan, E. (1978), *Turizmoloji*, Uğur Ofset, İzmir.
- Göksoy, H. İ. (2001), *Osmanlı Arşiv Kayıtları Işığında Eğirdir Köyleri, Tarih ve Turizm Açısından Sütçüler Yöresi*, (367-386), Göller Bölgesi Sempozyumu, 31 Ağustos-1 Eylül 2001, Isparta.
- Gül, A., Örucü, Ö. K. ve Karaca, Ö. (2005), Korunan Alanlarda Rekreasyon Uygunluk Analizi ile Potansiyel Alanların Belirlenmesi (Gölcük Tabiat Parkı Örneği), (423-432), Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, Sözlü Bildiriler Kitabı, Isparta.
- Gül, M. (2016), *Kahramanmaraş İlinde Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Değerlendirilmesi: Ekinözü İçmeleri ve Ilıca Kaplıcaları Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gündoğdu, E., Ünal, Y. ve Sarıkaya, O. (2005), Yazılı Kanyon Tabiat Parkı Kuş ve Memeli Türleri Üzerine Araştırmalar, (8-10), Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, Isparta,
- Güneş, E. ve Alagöz, G. (2018), Yerel Halkın Turizm Algısı: Erzincan'da Bir Araştırma, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, (49-442).
- Gürbüz, İ., Erol, A. O. ve Yavuz, O. (2002), Dünya'da ve Türkiye'de Kırsal Turizm, (421-425), Türkiye V. Tarım Ekonomisi Kongresi, Erzurum.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe ve Yöntem- Analiz*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Gürdal, M. (1998), *Göller Bölgesi'nde Eğirdir İlçesinin Turizm Potansiyeli ve 2000'li Yıllarda Alternatif Turizm İmkanları*, (17-38), 1. Ulusal Turizm Sempozyumu, SDÜ Basımevi, Isparta.
- Haberal, H. (2015), *Turizmde Alternatif Ekolojik Turizm-Doğa Turizmi-Kırsal Turizm-Yayla Turizmi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Hacıoğlu, N. ve Alpar, Ö. (1998), *Eğirdir Yöresindeki Alternatif Turizm Çeşitlerinin Geliştirilmesi*, 1.Ulusal Turizm Sempozyumu, 17- 19 Eylül, SDÜ Basımevi, Isparta.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2008), *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Hacıoğlu, Y. (2019), *Bir Olarak Bilinen Artvin İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020). Kovada Gölü Milli Parkı, <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-103631/kovada-golu-milli-parki.html> (Erişim Tarihi: 1.11.2020)
- Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020). Turizm ve Konaklama İstatistikleri, <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-71441/konaklama-istatistikleri.html> (Erişim Tarihi: 28.03.2021).
- İnceoğlu, M. (2010), *Tutum, Algı, İletişim*, 5. Baskı, Beykent Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2004), *Turizm ve Çevre*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kalaycı, Ş. (2010), Faktör Analizi, (Editör). Ş. Kalaycı, *Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kalaycı, Ş. (2018), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 9. Baskı, Dinamik Akademi Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karafakı, Ç. F. ve Yazgan, E. M. (2012), Kırsal Turizme Kavramsal Yaklaşım, Kırsal Turizmin Önemi ve Etkileri, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), (55-58).
- Katırcıoğlu, N. (1958), *Bütün Isparta*, Bereket Matbaası, Ankara.
- Kayış, A. (2018), Güvenilirlik Analizi, (Editör). Ş. Kalaycı, *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 8. Baskı, Dinamik Akademi Yayın Dağıtım.
- Kaymak, C. Akpınar, R. ve Kındak, A. (2003), *İller ve Bölgeler İtibariyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıladaki Gelişmeler (1987-2000)*, DPT Yayınları, Ankara.
- Keleş, E., Gül, A., Tuğluer, M. ve Uzun, F. (2014), *Antalya -Köprüçay Rafting Merkezinin Turizm ve Rekreatyonele Yönden Mevcut Durum Analizi*, (809-819). III. Uluslararası Odun Dışı Orman Ürünleri Sempozyumu, Kahramanmaraş.
- Kılınç, E. (2013), *Medikal Sağlık Turizminin Stratejik Planlaması: Isparta Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Isparta.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, T. (2014), Tokat İlinin Ekoturizm/Kırsal Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, (45-61).
- Kızılırmak, İ. (2006), *Yayla Turizmi (Tanıtım Açısından Eko Turizm Türü Olan Yayla Turizminin İncelenmesi)*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kiper, P. ve Baçıl, I. (1992), Doğu Karadeniz Yaylaları Planlama Yaklaşımı, Doğu Karadeniz Turizmi, Konferans-Workshop, (67-69). Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Koç, M. (1983), *Tüm Yönleri ile Isparta*, Türk Köyü Yayınları, Isparta.
- Konurhan, Z. (2019), Kaş ve Demre İlçesi Kıyılarında Su Altı Dalış Turizmi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

- Korkmaz, M. ve Başkalkan, S. (2011), Eğirdir Gölü ve Çevresinde Turizm Gelişiminin Sürdürülebilirliği Üzerine Değerlendirmeler, *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 12(1), (62-69).
- Kozak, M. (2017), *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kozak, N., Akoğlu, M. ve Kozak M. (2014), *Genel Turizm İlkeler Kavramlar*, Detay Yayınları, 15. Baskı, Ankara.
- Kozak, N., Akoğlu, M. ve Kozak, M. (1994), *Genel Turizm, İlkeler - Kavramlar*, Anatolia Yayıncılık, Ankara.
- Köstüklü, N. (1999), *Millî Mücadele’de Denizli, Isparta ve Burdur Sancakları*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- Kuşat, N. (2014), Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma İçin Bir Alternatif Olarak Kırsal Turizm ve Türkiye’de Uygulanabilirliği, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), (65-87).
- Küçükaslan, N. (2007), *Özel İlgi Turizmi*, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Lück, M. (2003), The New Environmental Paradigm: Is The Scale Of Dunlap And Van Liere Applicable In a Tourism Context”, *Tourism Geographies*, 5(2), (228-240).
- Merkez, M. (2019), Yerel Halkın ve Çiftçilerin Kırsal Turizm Üzerine Algılarının İncelenmesi: İzmir-Karaburun, Mordoğan Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Isparta.
- Morgül, M. Ş. (2006), Trakya Bölgesinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesine İlişkin Analiz: Kırklareli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Muresan, I. C., Oroian, C. F., Harun, R., Arion, F. H., Porutiu, A., Chiciudean, G. O., Todea, A. and Lile, R. (2016), Local Residents’ Attitude Toward Sustainable Rural Tourism Development, *Sustainability*, 8(1), (1-14).
- Nayır, O. (2009), *Isparta Yöresi Korunan Doğal Alanlarında Ekoturizm Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- OECD, (1994), *Tourism Strategies and Rural Development*, Organisation for Economic Co-operation and Development. Paris.
- Olalı, H. ve Timur, A. (1988), *Turizm Ekonomisi*, Ofis Ticaret Matbaacılık, İzmir.
- Ongun, U. (2015), *Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi: Şirince Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ongun, U., Gövdere, B. ve Kaygısız, A. D. (2015a), Isparta İli Kırsal Alanlarında Yapılabilecek Kırsal Turizm Türlerinin Kırsal Kalkınmaya Etkisi, *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(1), (122-131).

- Ongun, U., Gövdere, B. ve Kaygısız, A. D. (2015b), Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(12), (99-116).
- Ongun, U., Gövdere, B. ve Kösekahyaoglu, L. (2018), Kırsal Turizm Kapsamında Yerel Halkın Beklentileri: Isparta Kuyucak Lavanta Vadisi Örneği, (TURAR), *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(2), (43-58).
- Ongun, U., Sop, S. A., Yeşiltaş, M. ve Ekiztepe, B. A. (2017), Alternatif Bir Ekoturizm Merkezinin İncelenmesi: Lisinia Doğa Örneği, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 9(16), (49-60).
- Otara, A. (2011), Perception: A Guide for Managers and Leaders, *Journal of Management and Strategy*, 2(3), (21-24).
- Öğütçü, B. (2002), Ülkemizde Yayla Turizmi, Bilim ve Aklın Aydınlığında, *Eğitim Dergisi*, 3(29), (1-14).
- Özçatalbaş, O. (2000), Kırsal Turizmin Geliştirilmesinde Yayımin Önemi, IV. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, (6-8 Eylül), Tekirdağ.
- Özdamar, M. (2001), *Şanlıurfa'da Kültür Turizmi: Şanlıurfa'ya Kültür Turizmi Kapsamında Seyahat Acentaları ile Gelen Yerli Turistlerin Profilini ve Anlık Satın Alma Davranışlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Özen, M., Türkoğlu, T., Özmiş, M. ve Tolunay, A. (2018). Göller Bölgesinde Mağara Turizmi ve Geliştirme Olanakları: Isparta-Zindan Mağarası Örneği. (1407-1414), III. INES International Education and Social Science Congress, Nisan 28-1, Antalya.
- Özkan, E. (2007), *Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları ve Kırsal Turizm*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Parladır, Ö. M. (2013), Isparta İli'nde Yapılacak Alternatif Turizm Türlerinin ve Yerlerinin CBS Araçları ile Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Pekin, F. (2011), *Çözüm: Kültür Turizmi*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Sağlam, D. (2019), *Trabzon İlinde Kültür Turizmi ve Turizm Planlamasına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Sanlı, Y. (2017), *Sürdürülebilirlik ve Türkiye'de Kırsal Turizm Tesislerinin Karadeniz Bölgesi Üzerinden Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sargın, S. (2006), Yalvaç'ta İnanç Turizmi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), (1-18).
- Sarı, C. (2007), Antalya'nın Alternatif Turizm Kaynakları ve Planlaması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sezen, B. (2019), Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyünde Kırsal Turizm Çalışmalarının Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış

- Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Sezer, İ. (2015), Doğu Karadeniz’de Gelişme Potansiyeli Yüksek Bir Yayla Turizm Merkezi: Kulakkaya Yaylası, *Eastern Geographical Review*, 20(34), (89-115).
- Sharma, S. (1996), *Applied Multivariate Techniques*, John Wiley and Sons, New York.
- Solmaz, S. A. (2019), Turizmin Doğuşu: Sosyolojik Bir Olgu Olarak Turizm Nasıl Ortaya Çıktı?, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(19), (867-882).
- Somuncu, M. (2004), Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2(1), (1-21).
- Somuncu, M. (2005), *Aladağlar Yaylacılık ve Dağ Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Soykan, F. (1999), Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), (67-75).
- Soykan, F. (2003), Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, *Ege Coğrafya Dergisi*, 12(1), (1-11).
- Soykan, F. (2006), Avrupa’da Kırsal Turizme Bakış Açısı ve Kazanılan Deneyim, (71-87), II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, 20-22 Mayıs, Balıkesir.
- Şalk, S., Dumanlı, Ş. ve Koroğlu, Ö. (2018), Tatilcilerin Çadırli Kamp Faaliyetlerine Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 10(2), (130-144).
- Şener, Ş. ve Şener, E. (2015), Kovada Gölü (Isparta) Dip Sedimanlarında Ağır Metal Dağılımı ve Kirliliğinin Değerlendirilmesi, *Journal of Natural & Applied Sciences*, 19(2), (86-96).
- Tabur, M. A. ve Ayvaz, Y. (2006), Gölcük Gölü (Isparta) Kuşları, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), (16-20).
- Tarhan, Y. (2020), *Kırsal Kalkınma Kapsamında Lavanta Tarımı – Ekoturizm İlişkisi: Isparta İli Kuyucak Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Tekeli, H. (2000), *Küresel Eğilimler Ülkemizin Turizm Pazarlamasını Olumsuz Etkilemektedir*, I. Ulusal Türkiye Turizmi Sempozyumu Tebliğ Kitapçığı, İzmir.
- Toroğlu, E. ve Kılınç N. (2008), Binboğa Dağlarında Yaylacılık, *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi*, 14, (33-60).
- Tozak, E. (2017), Avrupa Birliğine Uyum Süreci ve Türkiye’deki Kırsal Kalkınma Etkileşimi: 3 Ekim 2015 Sonrası Manisa Bölgesinin Kırsal Kalkınma Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Tunç, A. ve Atılğan, A. (2017), Algı Üzerine Kurulu Yönetmel Bir Anlayış: Algı’nın Yönetimi”, *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 3(3), (228-238).

- Turizm Bakanlığı, (1993), *Turizm Bakanlığı 30 Yaşında* (1963-1993), Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Turna, İ. İ., Yıldırım, U. G. ve Durucan, F. (2010), *Eğirdir Gölü'nün Görsel Su Altı Flora ve Faunası*, (652-665), Isparta ili Değerleri ve Değer Yaratma Potansiyeli Sempozyumları Bildirileri Kitabı, 6 Nisan-3 Mayıs, Isparta.
- Tutar, E. (1998), *Eko-Turizm, Göksu Deltası Uygulamaları ve Eğirdir Gölü'nde Eko Turizm Olanakları*, (331-336), 1. Ulusal Turizm Sempozyumu, 17-19 Eylül, SDÜ Basımevi, Isparta
- Türk, A. ve Öçal, H. (2007), Isparta Kenti Konut Dışı Sivil Mimari Yapıları ve Özellikleri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(1), (38-47).
- Türkiye Kültür Portalı, (2020), <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/isparta-/TurizmAktiviteleri/ka> (01.11.2020).
- Uluslan, Y. (2009), Alternatif Turizm Çeşitlerinin Turizm Potansiyeline Etkisi: Konya Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Uslu, Ö. S. ve Kaya, A. R. (2015), Kırsal Turizm Alanında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Destekleri: Kahramanmaraş Örneği, *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(2), (17-24).
- Uysal, K. (2018), Kültürel Mirasın Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: İznik Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Uzun, H. (2018), *Marka Kent Isparta'nın Yaratılmasında Turizmin Yeri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ünal, E. (2017), İstanbul'un Anadolu Yakasında Kongre Turizmi Arzı Gereksinimine Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üstündağ, B. (2009), *Bina Cephesi ve İşlevlerinin Görsel Analiz Kapsamında Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçındağ, S. (1994), *Alternatif Turizmin Yönetmel Boyutu*, TODAİE Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara.
- Yallagöz, T. D. (2010), *Alternatif Bir Turizm Çeşidi Olarak Kırsal Turizm: Çanakkale Bölgesi Ayvacık Yöresi Uygulaması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yamane, T. (2001), *Temel Örnekleme Yöntemleri*, 1. Baskı, Çeviri: Esin, A. Bakır M. A. Aydın, C. ve Gürbüzsel, E. Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Yarmacı, N., Keleş, M. Ç. ve Ergil, B. (2017), Su Altı Dalış Turizminin Mevcut Durumu, Sorunları ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler: Kaş Örneği, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), (66-87).

- Yaşar, M. (2019), *Elâzığ İlinin Alternatif Turizm Açısından Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004), *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yosmaoğlu, N. ve Engin, F. (2003), *Bolu İli Gelişme Planı Hizmetler Sektörü*, <https://docplayer.biz.tr/13883-Bolu-il-gelisme-plani-bigep.html>. (Erişim Tarihi: 21.01.2021).
- Yürük, E. Ö. (1999), *Türk Turizminin Dünya Turizmine Entegrasyonunda Turistik Ürün Politikaları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yüzbaşı, E. (2019), *Cumhuriyet Döneminde Isparta 1923-1980*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Zengin, M. (2014), *Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş*, Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kahramanmaraş. (483-500).

EKLER

EK 1: Anket

Sayın Katılımcı,

Bu anket çalışması Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletme Tezli Yüksek Lisans Tez çalışması amacıyla oluşturulmuştur. Ziyaretçilerin kimlikleri gizli tutulacaktır.

Dr. Öğr. Üyesi Utku Ongun
Gökhan Kökdal

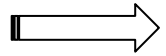
I. BÖLÜM

<i>Lütfen aşağıdaki soruları yanıtlayınız.</i>			
1. Cinsiyetiniz:	☐ Kadın	☐ Erkek	
2. Medeni Durumunuz:	☐ Evli	☐ Bekar	
3. Yaşınız:	☐ 18-25 ☐ 46-55	☐ 26-35 ☐ 56-65	☐ 36-45 ☐ 66 ve üzeri
4. Öğrenim Düzeyiniz:	☐ İlköğretim ☐ Master/Doktora	☐ Lise	☐ Üniversite
5. Mesleğiniz:			
6. Aylık Geliriniz:	☐ 1000 TL ve altı ☐ 3001-4000 TL	☐ 1001-2000 TL ☐ 4001-5000 TL	☐ 2001-3000 TL ☐ 5001 TL ve üzeri
7. Isparta'da Yaşam Süreniz:	☐ 1 yıldan az ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16 yıldan fazla		

II. BÖLÜM

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Turistlerle iletişim kurmanın eğlenceli olduğunu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
2. Turistlerin doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder.	①	②	③	④	⑤
3. Turizm faaliyetlerinin belirli zamanlarda değil de yılın dört mevsimine yayılması halkı, köylüyü ve esnafı memnun eder.	①	②	③	④	⑤
4. Ekoturizm ve Kırsal turizm hakkında bilgi sahibiyim.	①	②	③	④	⑤
5. Kırsal Turizmin gelişmesi için yeni tesisler yapılmasına olumlu buluyorum.	①	②	③	④	⑤

Lütfen arka sayfaya geçiniz...

III. BÖLÜM

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
6.Kırsal turizmle birlikte gelenek-görenek, yeme-içme ve yaşam tarzlarının tanıtımının daha kolay olacağını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
7. Kırsal turizm kapsamında yapılan pansiyonlarda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağlamak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatları yapmak beni mutlu eder.	①	②	③	④	⑤
8.Yöre halkının konukseverliği turizm hareketlerini kolaylaştırmaktadır.	①	②	③	④	⑤
9.Kırsal turizm kapsamında gelen turistlerin bizim kültür ve geleneklerimize karşı ilgi duyduğunu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
10. Kırsal alanlarda yılın belirli dönemlerin de yapılan şenlikler, festivaller, panayır ve her türlü etkinlikler yörede büyük bir hareketliliğe neden olmaktadır.	①	②	③	④	⑤
11. Kırsal turizm yörede kamu hizmetlerini artırıyor.	①	②	③	④	⑤
12. Kırsal turizm, doğal çevreyi ve biyoçeşitliliği korur	①	②	③	④	⑤
13. Kırsal turizm, yeni iş imkânları yaratır	①	②	③	④	⑤
14. Kırsal turizm, yerel halkın yaşam standardını yükseltir.	①	②	③	④	⑤
15. Kırsal turizm, yerel halkı kültür ve çevreyi değerlendirmeye teşvik eder	①	②	③	④	⑤
16. Kırsal turizm yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır ve çeşitlendirir.	①	②	③	④	⑤
17. Yörede turizm yerel halk üzerinde farklı kültürel faaliyetleri özendirmiştir.	①	②	③	④	⑤
18. Turizm, yöre halkının gelirinde artış sağlar.	①	②	③	④	⑤
19. Yöreye gelen turistler tarihi ve doğal güzelliklere saygı gösterip, çevreyi kirletmez ve rahatsız etmezler.	①	②	③	④	⑤
20. Kırsal turizm, dinlenme ve günlük yaşamın stresinden kaçış olduğunu düşünürüm.	①	②	③	④	⑤
21. Kırsal alanda bisiklet binmek, kuş gözlemciliği, avcılık vb. etkinliklere katılmayı düşünürüm.	①	②	③	④	⑤
22. Doğal çevrenin güzel ve bozulmamış olması turizm faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır.	①	②	③	④	⑤
23. Yöreye ait doğal ve çevresel güzelliklerin kırsal turizmle korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
24. Kırsal turizm, yerel ortaklıkları ve işbirliğini artırır.	①	②	③	④	⑤
25. Kırsal turizm, kırsal alanda trafik sorunu ortaya çıkarır.	①	②	③	④	⑤
26. Kırsal turizmle birlikte suç işleme oranı artar ve ahlak ve manevi değerlerimiz zarar görür.	①	②	③	④	⑤
27. Turistlerin sosyal ve kültürel yararlarından çok harcamaları daha önemlidir.	①	②	③	④	⑤
28. Genel olarak turizmin bölgemiz için verdiği zararı faydasından daha çoktur.	①	②	③	④	⑤
29. Kırsal turizm gençlere ve kadınlara yeni iş imkânları yaratır.	①	②	③	④	⑤

Anketi tamamladınız.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Gökhan KÖKDAL

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi :Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği